

Poklicno Združenje Svetovalcev za Delo

Adriano PERIC & Martin DRUFOVKA

Gorica, Ul. Cantore 2 - Tel. 0481 538998 - Faks 0481 539441

70 Primorski dnevnik

ČETRTEK, 24. DECEMBRA 2015

št. 299 (21.536) leto LXXI.

1,20 €

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 24. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 7786339

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 356320, fax 0481 356329

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

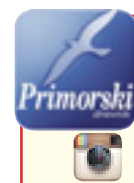
http://www.primorski.eu/ e-mail: redakcija@primorski.eu

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI
Poste Italiane s.p.a. - Spedizione in Abbonamento Postale - DL 353/2003 (convertito in Legge 27/02/2004 n° 46) art. 1, comma 1, NE/TS

Želimo Vam vesel Božič in ob vstopu v leto 2016 veliko veselja, zdravja, uspehov in nadaljnjega uresničevanja Vaših želja!

www.consulenzelavoro.it

tudi na družbenih omrežjih primorskiD

SVET FJK - Na 2. strani
Na spletu kmalu tudi slovenščina

Obljuba predsednika Iacopa

ZGONIK - Na 6. strani
Hrovatin: Zahtevno, a uspešno delo

Zgoniška županja o obračunu 2015

GORICA - Na 11. strani
Goriška pod udarom prašnih delcev PM10

Onesnaženost dosegla vrhunec

70. obletnica slovenskih šol
Ivan Žerjal 15

Pariz v času terorizma
Samo Miot 18

Proces o Rižarni
Vojmir Tavčar 19

Rusija
Elia Berre
Dušan Udovič 21

Infotočka avstralskih sanj
Aleksija Ambrosi 22

20 let Čarnika
Danjel Radetič 23

LJUBLJANA - Dan samostojnosti in enotnosti

Slovenija praznovala 25 let

želimo vam vesele božične praznike

LJUBLJANA - Slovenija in Slovenci so včeraj praznovali dan samostojnosti in enotnosti. Plebiscit o samostojnosti je 23. decembra 1990 potekal na podlagi zakona o plebiscitu, ki je bil v začetku decembra v skupščini, predhodnici zdajšnjega Državnega zbora, sprejet z 203 glasovi.

Na plebiscitu je glasovalo 93,2 odstotka vseh volilnih upravičencev, od katerih se jih je za samostojno Slovenijo izreklo 95 odstotkov ali 88,5 odstotka vseh upravičencev. Da je plebiscit uspel, je bilo znano že nekaj po 22. uri, ko so prešteli okoli 60 odstotkov glasov.

Na 3. strani

Izleti 2016 Primorskega dnevnika

Vrača se pobuda, ki nikoli ne more manjkati. V nedeljski izdaji Primorskega dnevnika bomo razkrili, kam se boste lahko prihodnje leto z nami podali na potovanje. Agencija Aurora jih je pripravila tri, Krožek Krut pa še četrtega. Ne zamudite!

ŠPORT - Predstavitev

Avtobus ZSŠDI št. 2 na Oberdankovem trgu

Loris Maniá, eden od na avtobusu ZSŠDI upodobljenih športnikov

FOTODAMU@

Nova avtocesta pridobitev za Italijo

Na 2. strani

Hrvaška: menedžer novi premier?

Na 2. strani

Praznike bodo preživeli v negotovosti

Na 10. strani

Zaradi božičnih praznikov Primorski dnevnik jutri in pojutrišnjem, kot tudi vsi drugi dnevnik v Italiji, ne bo izšel. Prihodnja številka bo izšla v nedeljo, 27. decembra

Hotel Restavracija

Repen 76

Tel. 040 327115 - Fax 040 327370

www.hotelkrizman.eu - info@hotelkrizman.eu

ZAPRTO OB PONEDELJKIH (ZA KOSILO) IN OB TORKIH (CEL DAN)

Želimo vam vesel Božič v objemu vaših najdražjih!

Ul. 1. Maja 14, Jamlje - 34070 Doberdob, Italija
tel. +39 0481 410121 - mob. +39 335 8006548
www.hotelpahor.com - info@hotelpahor.com

DRUŠTVENA GOSTILNA NA PROSEKU

Slavica Brankovič

DOMAČA KRAŠKA KUHIJA
TESTENINE IN MESNE JEDI

SRBSKA KUHIJA
MESO NA ŽARU

CVRTI KALAMARI

PROSEK 280
TEL. 040 225039

ITALIJA - Po 33 letih odprli apeninsko varianto avtoceste A1

Sever in jug države tesneje povezana

Renzi: Odgovor poklicnim tarnavcem - Že prvi dan 12-kilometrski zastoj

BOLOGNA - Premier Matteo Renzi je včeraj svečano predal namenu novo varianto odseka avtoceste A1 med Bologno in Firencami. Po več kot tridesetih letih je s tem odpravljen prometni zamašek na glavni prometnici, ki povezuje severno s srednjo in južno Italijo. Renzi je bil zaradi tega ob odprtju upravičeno vzhicen. »Končno je prišel dan, za katerega je kdo mislil, da ne bo nikoli prišel. To je najboljši odgovor poklicnim tarnavcem«. Renzi je poudaril, da bo nov odsek omogočil prihranek številnih ton bencina, »dosti manj pa bo tudi otroškega bruhanja na apeninskih ovinkih,« je dodal in spomnil na svoje najprej otroške in potem očetovske izkušnje s tem. Naslednja na vrsti bo avtocesta Salerno-Reggio Calabria, je obljubil, na kateri dela prav tako trajajo že celo večnost.

Nova gradnja je res impozantna. Prenovili so 59 kilometrov avtoceste, od teh 32 na povsem novi trasi variante, ki so jo speljali precej 226 metrov niže od zdajšnje avtoceste, večinoma v predorih in na viaduktih. Enih in drugih je po 41, najdaljši predor Galleria di Base je dolg 8,6 kilometra, njegov prerez pa meri skupno kar 180 metrov. Čas vožnje po novem odseku naj bi se skrajšal za približno 20 minut, ob enakem številu vozil pa naj bi letno prihranili skoraj 100 milijonov litrov goriva. Včeraj sicer ni bilo tako, saj se je večina vozil usmerila na novo traso, kjer je že prvi dan nastal 12-kilometrski zastoj.

Izvedba je stala 4,1 milijarde evrov, kar je 2,5 milijarde več od začetno predvidenega stroška. Prvi načrt je iz leta 1982. Več kot 20 let je šlo za načrtovanje in birokracijo, dobrih 11 pa za izvedbo del. Na stenah predorov so se medtem že pojavile razpoke, beton se ponekod krusi, številne krajevne uprave pa že leta protestirajo zaradi usadov in usihanja vodnih virov v okolici gradbišč.

M.M.

Premier Renzi s tehnikami ob odprtju avtocestnega odseka

ANSA

SLOVENIJA - Sklep na včerajšnji seji Cerarjevega kabineta

Vlada predlaga Danila Türka za generalnega sekretarja ZN

LJUBLJANA - Slovenska vlada je na včerajšnji seji uradno predlagala nekdanjega predsednika republike Danila Türka za generalnega sekretarja Združenih narodov. Vlada je ob tem pooblastila ministrstvo za zunanje zadeve, da opravi vse potrebne postopke v zvezi s kandidaturom in izvede aktivnosti za pridobivanje podpore kandidaturi.

Združeni narodi so sredi decembra uradno sprožili proces izbire generalnega sekretarja ter povabili članice ZN, naj predstavijo svoje kandidate. Vzhodnoevropska skupina, katere članica je tudi Slovenija, je edina skupina v ZN, iz katere v 70-letni zgodovini organizacije še ni bil imenovan generalni sekretar. »Danilo Türk je pogosto omenjen kot verodostojen kandidat za mesto generalnega sekretarja, ki uživa visoko stopnjo mednarodnega ugleda,« so v sporočilu po seji zatrili na vladi. »Uspešna kandidatura bi bila izrednega pomena za Slovenijo, pomenila pa bi tudi veliko čast in priznanje. Kandidatura tudi v fazi pridobivanja podpor utrjuje vidnost in vpliv Slovenije v mednarodni skupnosti,« so dodali.

Mandat aktualnemu generalnemu sekretarju ZN Ban Ki Moonu se izteče 31. decembra 2016.

HRVAŠKA - Novo presenečenje

Za mandatarja izbrali menedžerja izraelske firme

ZAGREB - Hrvaška predsednica Kolinda Grabar-Kitarović je včeraj podelila mandat za sestavo nove hrvaške vlade dosedanjemu menedžerju v izraelski farmacevtski družbi Teva Tihomirju Oreškoviću, potem ko sta desna Domoljubna koalicija in stranka Most neodvisnih list potrdili, da 78 njunih poslancev podpira njegovo kandidaturom. V kratkem protokolarnem postopku pred novinarji je 49-letni Orešković izročil Grabar-Kitarovićevi seznam z 78 podpisi podpore poslancev za njegov mandat. Nato mu je predsednica zaupala mandat za sestavo 13. hrvaške vlade in sklicala ustanovno sejo sabora za 28. december.

Predsednik Mosta Božo Petrov je po srečanju s predstavnikmi desne koalicije v zagrebškem hotelu Sheraton izjavil, da so soglašali z Oreškovićem. Potrdil je, da ga je

predlagala Domoljubna koalicija. »Tihomir je bil njihov predlog. Po primerjanju, kateri kandidat bi bil najboljši, smo soglašali z Oreškovićem,« je izjavil Petrov. Poudaril je, da gre za nestranksko osebo. Petrov je novinarjem tudi povedal, da je Domoljubna koalicija prišla v stik z Oreškovićem pred nekaj meseci, ko so iskali strokovne osebe za svojo vlado. Kot je dodal, bo novi mandatar oblikoval vlado, potem ko bo strokovnjake za položaje v ministrstvih predlagali Domoljubna koalicija in Most. Pojasnil je, da se o imenih ministrov niso pogovarjali, temveč samo o zmanjšanju števila ministrstev.

Tudi predsednik HDZ Tomislav Karamarko je dejal, da je bil eden od predpogojev za dogovor nestrankski kandidat za mandatarja nove vlade. »Za mandatarja smo dobili izkušenega človeka. Odločili bomo skupaj na pravi način in dali prednost strokovnosti. Vemo, da je Hrvaška najpomembnejša. Za gospodarski razvoj nam je bistven takšen človek,« je izjavil Karamarko. Ocenil je, da pomeni dogovor predsednikov HDZ in Mosta, da noben izmed njiju ne bo mandatar, velik premik v hrvaškem političnem življenju.

Ne Karamarko ne Petrov sicer nista želela povedati, kakšna bo njuna vloga v prihodnji vladi. Povedala sta, da bodo podpredsedniki vlade »močne strankske osebe«.

Orešković je od lani finančni direktor za Evropo izraelske farmacevtske družbe Teva v Amsterdamu. Teva je lastnica hrvaške Plive, v kateri je bil 49-letni Orešković predsednik uprave. Domoljubna koalicija in Most sta sinoči predstavila svoj predlog za mandatarja predsednici države na posvetovanjih. Na torkovih posvetih so potrdili, da imajo zadostnih 78 poslanskih mandatov za podporo novemu mandatarju. (STA)

Vesele božične praznike
in srečno 2016!

Slovensko dobrodelno društvo

Ne pozabimo na potrebne! Lahko jim pomagamo tudi z nakazilom za Slovensko dobrodelno društvo na tekoči račun 9117 pri Zadrugi kmetijskih bank, ob davčni napovedi pa z določljivo 5 tisočink za SDD, davčna številka 80011090323.

ITALIJA - Prazniki
Pričakujejo
več potovanj
in potrošnje

RIM - Med božičnimi in novoletnimi prazniki bo predvidoma 12,8 milijona italijanskih državljanov najmanj eno noč preživel daleč od doma. Če se bodo napovedi uresničile, bo to 7,8 odstotka več kot v enakem obdobju lani. Od teh jih bo več kot 80 odstotkov praznike preživel v Italiji, preostali pa v tujini. Skupno bodo za namestitvene storitve porabili 8 milijard evrov, je ocenilo združenje Federalberghi.

Na gospodarsko okrevanje in večjo porabo kaže tudi raziskava družbe SWG. Pokazala je, da bodo za novoletno večerjo porabili Italijani 2,6 milijarde evrov (povprečno 99 evrov po družini), kar je 5,7 odstotka več kot lani.

Novo leto bo 82 odstotkov ljudi pričakalo doma ali na domu prijateljev oz. sorodnikov, preostali, to 4,7 milijona ljudi, pa bodo nazdravili drugje, od teh 2,3 milijona v restavracijah (+5 odstotkov).

Vendar obstaja tudi druga plat. Dva odstotka Italijanov bo novo leto preživel na delovnem mestu, šest odstotkov, to je 2,8 milijona ljudi, trikrat več kot lani, pa prihoda leta 2016 sploh ne bo praznovalo.

GRČIJA - Nov zakon
Istospolni pari
lahko sklepajo
zakonske zveze

ATENE - Grški parlament je včeraj podprl zakon, ki istospolnim parom zagotavlja pravice iz naslova zakonske zveze. Grčija je ena od zadnjih evropskih držav, ki je to storila. Vplivna grška pravoslavna cerkev je vrsto let temu nasprotovala. Spremembo zakonodaje je podprlo 193 poslancev, 56 jih je glasovalo proti. Za so glasovali poslanci vladajoče leve Sirize ter še štiri strank. Proti so bili med drugim poslanci nacionalistične Neodvisni Grki (ANEL), ki so del vladajoče koalicije. »To je pomemben dan za človekove pravice,« je dejal premier Aleksis Cipras. Dodal je, da sprejeta zakonodaja istospolnim parom zagotavlja »enake pravice v življenju in smrti« in »končuje prakso zaostalosti in sramote«.

Organizacija Amnesty International je sprejete zakonodaje označila kot »zgodovinski korak« in hkrati opozorila, da so homoseksualci, biseksualci, transseksualci in interseksualci (LGBTI) v Grčiji še vedno izpostavljeni sovražnosti.

Istospolne poroke so že dovoljene v 18 državah, od tega v 13 evropskih. Irsko je maja postala prva država, ki je to sprejela na referendumu. V Sloveniji so volivci na nedeljskem referendumu zavrnili uveljavitev novele zakona, ki je izenačevala vse partnerske skupnosti.

ŠPANIJA - Po volitvah
Ciudadanos
bi se povezal
s PP in socialisti

MADRID - Vodja nove španske desnosredinske stranke Ciudadanos Albert Rivera je včeraj pozval k pogovorom za sklenitev dogovora s konservativno Ljudsko stranko (PP) in socialisti (PSOE), da bi oblikovali stabilno vlado. Vodstvo socialistov pa je že zavrnilo podporo vladi PP. Desni stranki PP in Ciudadanos sami nimata večine, na vse načine pa si prizadevata, da bi levičarskemu gibanju Podemos preprečili vpliv na špansko politiko.

Istočasno sta se sestala predsednik konservativne vlade Mariano Rajoy in vodja socialistov Pedro Sanchez, da bi po volitvah zblížala stališča. A Sanchez je po srečanju že zatrdil, da ne bo podprl Rajoyevega poskusa oblikovanja nove vlade. »Bili smo jasni. Glasovali bomo proti kontinuiteti Ljudske stranke na čelu vlade in Marianu Rajoyu kot predsedniku vlade,« je povedal Sanchez.

Španiji se tako obeta negotovo obdobje oblikovanja koalicijske vlade, ki bi se lahko vlekle več tednov. Rajoy je v ponedeljek ponudil »začetek procesa dialoga« z drugimi strankami, da bi tako poskušali oblikovati vlado. Ker so mu socialisti odrekli podporo, se omenja možnost oblikovanja manjšinske vlade PP s podporo Ciudadanos.

Blagoslovljen Božič
in srečno, zdravo
ter uspeha
polno Novo leto 2016!

svet slovenskih organizacij

TRST - Enoletni obračun skupščine FJK

Deželni svet napoveduje slovenščino na spletu

Predsednik Franco Iacop prepričan, da Rim ne ogroža deželne avtonomije

TRST - Na prenovljeni spletni strani deželnega sveta se bo kmalu pojavila tudi slovenščina. To je na včerajšnji novinarski konferenci napovedal predsednik skupščine FJK Franco Iacop. K temu ga je spodbudil podpredsednik Igor Gabrovec, ki je že ob uvedbi novega spletnega portala obžaloval, da je družba Insiel »pozabila« na jezike narodnih manjšin. Slovenščina se je pojavila le v življenjepisu svetnika Slovenske skupnosti. V predsedstvu deželnega sveta vsekakor poudarjajo, da ni šlo za namerno pozabljenost, temveč za spodrseljaj, ki ga bo Insiel popravil, kar naj bi se zgodilo v naslednjih mesecih.

Gabrovec je glede slovenščine v deželni upravi ob tej priložnosti opozoril, da je tiskovni urad skupščine že dalj časa brez novinarja z znanjem slovenskega jezika. Potreben bo nov razpis, podoben tistemu, ki ga pred kratkim izpeljal tiskovni urad deželne vlade, kjer je prišlo do zamenjave novinarja, ki obvlada slovenščino.

Predsednik Iacop je na tradicionalnem predprazničnem srečanju z novinarji izpostavil korektno odnose med večino in opozicijo. Soočenje je včasih ostro, doslej pa se

Od leve: Igor Gabrovec, Paride Cargnelutti, Franco Iacop, Emiliano Edera in Alessandro Bourlot

ni nikoli prelevilo v prepir in podoben. Iacop, ki pripada Demokratiški stranki, je na splošno zadovoljen z enoletno »proizvodnjo« sveta. Ob predsedniku so bili njegova namestnika Gabrovec in Paride Cargnelutti, vodja tiskovnega urada Alessandro Bourlot, ter član predsedstva Emi-

liano Edera, ki med drugim odgovarja za razstavno dejavnost v deželni palači na Oberdankovem trgu.

Iacop je zmerno optimist glede prihodnosti avtonomnih dežel in pokrajin, ki po njegovem trenutno niso ogrožene. Pri tem deli mnenje predsednice Dežele Debore Serracchiani,

ki je tudi prepričana, da Rim ne bo ukinit avtonomnih dežel in tudi ne spodbujal združevanja dežel, ki bi privedlo do nastanka t.i. makroregij. Slednje sicer najbolj podpira Severna liga, zamisel pa si utira pot tudi v nekaterih krogih Demokratiške stranke (ne sicer v FJK).

Prihodnjega maja bo deželni svet odmevno obeležil 40-letnico

SLOVENIJA - Številne prireditve in proslave

25 let od plebiscita

Osrednja slavnost v Državnem zboru z govorom predsednika ustavnega sodišča Mozetiča

Premier Miro Cerar govori na sprejemu ob 25. obletnici slovenskega plebiscita

RTV SLO

LJUBLJANA - Ob dnevu samostojnosti in enotnosti Slovenije je bila sinoči Cankarjevemu domu državna proslava s slavnostnim govornikom, predsednikom ustavnega sodišča Miroslavom Mozetičem. Pred proslavo se je na slavnostni seji sestel Državni zbor, poslance in goste je nagovorila podpredsednica Bojana Muršič. Premier Miro Cerar je ob dnevu samostojnosti in enotnosti gostil sprejem za svoje padlih pripadnikov Teritorialne obrambe in ministrstva za notranje zadeve ter civilnih žrtev in ranjenih v vojni za Slovenijo.

Plebiscit o slovenski samostojnosti je 23. decembra 1990 potekal na podlagi zakona o plebiscitu, ki je bil v začetku decembra v skupščini, predhodnici zdajšnjeje DZ, sprejet z 203 glasovi. Nihče ni bil proti, štirje poslanci pa so se vzdržali. Plebiscitarno vprašanje je bilo: Ali naj Republika Slovenija postane samostojna

in neodvisna država? Po sprejetju zakona je 6. decembra enajst predstavnikov strank podpisalo sporazum o skupnem nastopu na plebiscitu. V njem so se vse stranke zavezale, da bodo pri pripravi in izvedbi plebiscita delovale sporazumno in usklajeno in da se stranke, zastopane v skupščini, zavedajo zgodovinskega pomena odločanja za osamosvojitve.

Na plebiscitu je glasovalo 93,2 odstotka vseh volilnih upravičencev, od katerih se jih je za samostojno Slovenijo izreklo 95 odstotkov ali 88,5 odstotka vseh upravičencev. Da je plebiscit uspel, je bilo znano že nekaj po 22. uri, ko so prešteli okoli 60 odstotkov glasov.

Premier Cerar je v nagovoru je izrazil hvaležnost in spoštovanje vsem žrtvam in tistim, ki so v omenjeni vojni utrpeli izgube, ter izpostavil pomen medsebojnega spoštovanja in spoštovanja države. To je zaveza do tistih, ki so

padli za državo, je dejal. V nagovoru je Cerar še dejal, da je po nekaj letih krize jasno, da »potrebujemo drugega in da potrebujemo državo.« Ta država pa po njegovih besedah ne bo tisto, kar si želimo, če ne bomo znali spoštovati drugega in državnih institucij.

Omenjeno medsebojno spoštovanje in spoštovanje države je po besedah premierja zaveza, ki jo imamo do tistih, ki so padli za državo ali so v vojni utrpeli izgube. »Če naša generacija in prihodnji rodovi ne bomo dojeli tega sporočila, tega pomena vaše žrtve, potem bo vse zaman. Vsi pa dobro vemo, da ni bilo zaman,« je dejal Cerar. »Naša samostojna Slovenija je velika pridobitev in vrednota, saj sedimo skupaj za mizo z vsemi drugimi državami sveta, zato smo dolžni, da jo na vsak način negujemo, ohranjamo in razvijamo naprej,« je pozval slovenski premier. (STA)

Igor Gabrovec: tudi tiskovni urad deželnega sveta po zgledu odbora nujno potrebuje novinarja z znanjem slovenščine

potresa, ki je hudo prizadel vzhodno Furlanijo, Karnijo in Beneško Slovenijo. Iacop napoveduje, da obletnice ne bodo obeležili samo s spominskimi prireditvami, ampak, da bo to tudi priložnost za razmislek o takšnih in podobnih naravnih katastrofah. Obnova od potresa porušenih območij v FJK danes v Italiji in v tujini ocenjujejo kot primer dobre prakse, ki je vredna posnemanja. Od potresa do konca leta 1976 je deželni parlament ob soglasju večine in opozicije odobril kar enajst zakonov v korist prizadetega prebivalstva in obnove porušenih naselij.

S.T.

1990-2015

Sandor Tence

sandor.tence@primorski.eu

Kaj je zame Slovenija

Baskovski pisatelj Bernardo Atxaga, ki je meni zelo drag, pravi, da je treba razlikovati dom od domovine. Dom pooseblja družinske in prijateljske vezi, kraj, kjer si se rodil ter svet, ki ga imaš za svojega. To je lahko v skrajnem primeru tudi samo vas ali mestna četrt. Domovina po njegovem ni samo širši zemljepisni, temveč tudi intimni pojem. Dom temelji na vzajemnosti in solidarnosti, domovino pa moraš deliti z ljudmi, ki so ti tuji in s katerimi, razen jezika, nimaš včasih nič skupnega.

Na to razmišljanje baskovskega književnika sem se spomnil ob 25-letnici plebiscita, na katerem so se Slovenci z ogromno večino odločili za samostojnost. Če bi imel slovensko državljanstvo, bi tudi jaz takrat glasoval za odcepitev od Jugoslavije. Ko sem za Primorski dnevnik poročal o skupščinah in debatah po naših vaseh pa sem skušal razumeti tudi tisto ne ravno nezamislivo število Slovencev v Italiji, ki je bilo čustveno in tudi politično vezano na Jugoslavijo. A to sodi v zgodovino.

V teh 25 letih so naš prostor in naše glave doživeli velike spremembe, današnji mladi ob nastajanju samostojne Slovenije sploh še niso bili rojeni. Kaj jim torej danes pomeni matična domovina in kaj pomeni nam, ki smo pred nastankom nove države doživeli in preživeli Jugoslavijo?

Slovenijo danes iz goriškega in tržaškega zornega kota (Benečija je vprašanje zase) vsakdo doživlja po svoje. Med tistim, ki meni, da je v Sloveniji vse dobro, in tistim, ki je razočaran nad stanjem v državi, je tisoč in več odtenkov. Vsako stališče je spoštovanja vredno in vsakdo odgovarja za svoje.

Če se povrnem k Atxagi in razlikovanju doma od domovine, bi k njegovemu razmišljanju dodal še pojem države. Kar se mene tiče, je Italija moja država, Slovenija pa moja matična država, ni pa moja domovina. Bližji mi je Atxagov pojem doma, ki nima nič skupnega z italijansko patrio. Če bi že moral zbirati (v resnici zakaj pa bi?), mi je bližji Heimat, a v južnotirolskem in nikakor ne v širšem nemškem pomenu, ki je povzročil toliko zla in prelivanja krvi.

Slovenska skupnost,
zbirna stranka Slovencev v Italiji,

vošči rojakinjam in rojakom
blagoslovljene božične praznike
ter sreče in zadoščenj polno novo leto 2016.

Vesel božič

Gostilna

Scabar

Giorgio in Amalija Scabar

voščita vsem
klijentom vesele
božične praznike

Ul. Erta S. Anna 63 - TRST
Tel. 040.810368

tipične domače jedi

Gostilna

"POD TABROM"

**VESEL BOŽIČ IN
SREČNO NOVO LETO!**

COL 8 - Repentabor Tel. 040 3271 20

BAR

OKUSNI
SLADOLEDI

POSLOVALNICA
TOTOCALCIO
DIRKA TRIS
SUPERENALOTTO

Igrate lahko tudi
ob **NEDELJAH**

Prosek 140
Tel. 040 225286

Restavracija

Gruden

Šempolaj 49
Tel. 040.200151

Zaprto
ob ponedeljkih
in torkih

Savina

Flori

izdelovanje šopkov
in vencev za vse
priložnosti z možnostjo
dostave na dom

ODPRTO 7 DNI NA 7

Ul. dell'Istria 8/b - Trst
Tel. 040 763856

POGREBNO PODJETJE

V trenutku
žalosti...

v ljudnost
...in tradicija

OPČINE - Proseška Ulica 18
TRST - Ul. Torre Bianca 37/a
TRŽIČ - Ul. San Polo 83 - Zelena Številka 800 860 020

ZELENA ŠTEVILKA 800 833 233

Tel. 345 2355013

obišči nas v naših prodajalnah,

CONAD

Devin Nabrežina (TS) - Sesljan 24/H
Trst - Ul. Locchi 26/3

CONAD SUPERSTORE

Devin Nabrežina (TS) - Devin 5/F

BRANKOVIČ
SLADJAN

SRBSKE
SPECIALITETE
IN TIPIČNE
KRAŠKE JEDI

Gabrovec, 24
Tel. 040 - 229168

URNIK:
torek - nedelja
od 8.00 do 23.00
Ob ponedeljkih
zaprti.

termoideale
Geom. GIANCARLO FORAUS

Brezplačna številka
800 913 420

Svojim strankam se zahvaljujemo za zaupanje!
Voščimo vam lepe praznike in srečno novo leto 2016!

Vse za ogrevanje, vodovodne napeljave, sončne in alternativne sisteme

Obrtna cona Dolina 547/1 (TS)
info@termoideale.it
www.termoideale.it

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
faks 040 7786339
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

MEJNA POLICIJA - Obračun leta, ki se izteka

Največ dela je bilo z nezakonitimi priseljenci

Za mejno policijo je bilo leto, ki se izteka, dokaj pestro. Iz obračuna, ki sta ga podala vodja Antonio Grande in načelnica za severovzhodno Italijo Irene Tittoni, izhaja, da so imeli daleč največ dela ravno na območju nekdanjih mejnih prehodov, kjer so redno opravljali 24-urni nadzor. Posebno zahtevno je bilo zlasti januarja, junija, julija in avgusta, ko so se ukvarjali z nezakonitimi priseljenci zlasti na Krasu. Šlo je v glavnem za afganistanske, pakistanske in bangladeške migrante, ki so v naše kraje prispeli po tako imenovani »balkanski poti«. Za potovanje, ki naj bi se zaključilo neke v severno-evropskih državah oziroma Franciji in Španiji, pa naj bi kriminalnim združbam odšteli več tisoč evrov. Med temi je bilo tudi veliko mladoletnih, ki so jih pospremili v primerne sprejemne strukture v mestu oziroma v deželi.

Zastopnika mejne policije sta izpostavila zlasti junijski »podvig«, ko so na linijskem avtobusu, ki je bil iz Francije namenjen v Romunijo, zasledili 17-letno Francozino, ki je zbežala od doma, da bi se pridružila silam kalifata v Siriji. Mejna policija je poklicala protiteroristično enoto oddelka Digos, ki je vzpostavila stik s francoskimi oblastmi. Dekle se je vrnilo v domovino.

Kar zadeva osebe, ki jih je mejna policija prijavila, gre predvsem za tujce - večina jih je morala v Italijo prestat zaporno kazen zaradi kaznivih dejanj (krajce, ponarejanja in prepredaje, pa tudi ugrabitve ali nasilja). Seveda je bilo med temi tudi veliko takih, ki ni spoštovalo odredbe za izgon iz države. V sporočilu za novinarje sta Grande in Tittoni jeva nanizala tudi proizvode in najrazličnejše predmete, ki jih je mejna policija letos zasegla: daleč največ je bilo nedovoljenih substanc, pa tudi vozil in orodja; ni pa manjkalo ponarejenih avtomobilskih registrskih tablic, draguljev in parfumov, vse do ukradenih elektronskih pripomočkov. Med tem so poudarili zlasti velike količine ponarejenega blaga, ki redno prihaja s Kitajskega.

Posebne poudarka je bilo deležno redno in nadvse uspešno sodelovanje s slovensko policijo. Tako Italija kot Slovenija sta namreč ocenili, da se v sinergiji skriva edina rešitev za preprečevanje čezmejnih kaznivih dejanj. Sicer pa niso pozabili na sodelovanje z avstrijsko, hrvaško, nemško, romunsko in madžarsko policijo, ter seveda na sodelovanje s karabinjerji in finančno stražo.

Delovanje mejne policije v letu 2015

istovetenje oseb	50.776
nadzor nad vozili	17.150
opravljene izvidnice	4.193
aretacije oseb	52
prijave oseb na prostosti	500
odkritje ilegalnih priseljencev	411
priseljenci izgnani v Slovenijo	60
prosilci za mednarodno zaščito	219
zaseg ponarejenih proizvodov	120.000

Občina in migranti

Občinska odbornica za socialo Laura Famulari je apelirala na tržaško prefekturo, naj poseže pri notranjem ministrstvu za premestitev migrantov, ki še vedno domujejo v Silosu. V zadnjih tednih so iz pokrajine odpeljali 100 oseb, drugih 800 je nameščenih v mestnih sprejemnih strukturah. V sodelovanju s konzorcijem ICS, škofijsko Caritas ter prefekturo je Občina zmanjšala nenadzorovane prihode. »Migrantom moramo zagotoviti dostojanstvo, krajanom pa čim manj skrbi.«

ŽELEZNIŠKA POSTAJA - Policija zasledila napadalca

Zabodel ga je v želodec

Šlo je za 22-letnega afganistanskega državljana, ki je napadel pakistanskega sovrstnika

Kaže, da sta se pakistanski in afganistanski državljan v torek zvečer pri tržaški železniški postaji sprla samo zaradi različne narodne pripadnosti; eden je naposled obležal v mlaki krvi, drugi pa je nemudoma zbežal.

Na tržaški kvesturi je vodja mobilnega oddelka tržaške policije Marco Cali novinarjem včeraj obnovil torkov napad. V Ulici Flavio Gioia, tam, kjer je manjše parkirišče tik ob železniški postaji, je v torek zvečer, okrog 19. ure 22-letni afganistanski državljan Saeed Khan zabodel pakistanskega sovrstnika. Tržaška železniška policija, ki je kot prva prihitela na kraj nesreče, je takoj zaslila nekaj očitvev, prijatelj ranjenca, prav tako pakistanskih državljanov. Na podlagi njihovih pričevanj, so dokaj hitro ugotovili istovetnost napadalca in ga okrog polnoči zasačili v Ulici Ginnastica v bližini hotela Brioni. Ugotovili so namreč, da gre za prosilca za azil, ki je v okviru mestnih humanitarnih struktur nastanjen v omenjenem hotelu. Nosil je še vedno iste obleke, le orožja - se pravi noža ali nekaj nožu podobnega - se je znebil. Cali je hitel pojasniti, da verjame, da bodo orožje v kratkem tudi našli. Medtem so ranjenega pakistanskega državljana odpeljali v katarinsko bolnišnico, kjer so ga nemudoma operirali; napadalec mu je namreč globoko potisnil nož v želodec, vendar kaže, da ni v smrtni nevarnosti. Policija ga bo zaslila lahko 48 ur po operaciji, da bi ugotovila potek napada. Obema so vsekakor zasegli oblačila in telefončke. Khana so odvedli v koronejski zapor, kjer ga dolžijo poskusa umo-

Na kvesturi so novinarjem predstavili torkov napad

FOTODAMJ@N

ra. Ni namreč jasno, zakaj se je po mestu sprehajal z nožem ali temu podobnem orožjem z rezilom. Cali je dejal, da gre za prvi tovrsten dogodek, katerega protagonista sta migranta. Dodal je, da bo policija še okrepila nadzor nad običajnimi točkami v mestu, kjer se zbirajo priseljenci.

Sara Sternad

Trst: občinska seja in županova zdravica v Rojanu

Po ponedeljkovi odobritvi novega prostorskega načrta se je sinoči spet sestel tržaški občinski svet, zadnjič v letošnjem letu. Na dnevnem redu je bilo glasovanje o spremembi statuta Promocijskega odbora Kmetijskih dnevo, o kateri je poročal odbornik za okolje Umberto Laurenzi. Tako se je tudi tržaška občina pridružila drugim občinam in pokrajini in s spremembo statuta dokončno zapečatila usodo Kmetijskih dnevo. Po seji se je župan Roberto Cosolini podal v Rojan, kjer je na Trgu Tra i rivi s prosekajem nazdravil božičnim in novoletnim praznikom, prisotni pa so se lahko okrepčali s fancili z dušo.

Policijska postojanka pri papirnici Burgo

Včeraj dopoldne je osebje tržaške kvesture s kolegi prometne policije ustavljalo avtomobile pri štivanski papirnici Burgo v devinsko-nabrežinski občini. Gre za okrepitev nadzora in varnosti nad prometom v luči prihajajočih praznikov oz. konca leta. Policisti so ustavili 20 vozil in preverili dokumente 30 osebam - 10 od teh je bilo tujcev.

Železniška postaja: nadzor nad potniki in prtljago

Ob božičnih praznikih gre mimo tržaške železniške postaje veliko potnikov. Deželna železniška policija je zato poostroila nadzor tako na postaji kot na vlakih ter seveda na zunanjih površinah v neposredni bližini postaje. Samo v preteklih dneh so zasledili 7 mladoletnikov in 4 tuje državljanke, ki niso imeli ustreznega dovoljenja za bivanje, istovetili so 84 oseb, eno pa celo aretirali.

Izredno odprtje urada za orožje na kvesturi

Ker je stopil v veljavo zakon 204/2010, ki določa, da kdor kupi oz. proda orožje mora tekom 72 ur to sporočiti silam javne varnosti. Urad za orožje na tržaški kvesturi bo izjemoma odprt za javnost tudi v soboto, 26. decembra, in soboto, 2. januarja, med 9. in 13. uro. Sporočilo pa lahko vsak pošlje tudi po faksu 040/3790585 ali amin.quest.ts@pecps.poliziadistato.it.

NARODNI DOM - Novo »sporočilo« na zidu v Ulici Galatti

Mazači spet na delu

Neljuba novost na zidu Narodnega doma

FOTODAMJ@N

Na zunanji steni Narodnega doma v Ulici Galatti se je v teh dneh pojavil nov napis *Squadrismo* opremljen s fašističnim znakom - butaro (it. fascio).

O podobnih sramotilnih mazaških podvigih k sreči že dolgo nismo poročali: po zidovih mestnih ulic se namreč pod urbanimi freskami podpisovali tačas le grafitarji. Za tovrstna dejanja vandalskega oz. mazaškega značaja je predvidena globa v višini 1000 evrov ... Kdo jo bo poravnal? Morda ne bi bilo napak, da bi tržaški redarji poostroili nadzor, žaljivi napisi pa čim prej odstranjeni.

ČRNA KRONIKA - Tatica v trgovini Oviessa

Z ukradenimi oblačili kar mimo blagajne

V veleblagovnici Oviessa v trgovskem centru Torri d'Europa je osebje v torek opazilo gospo, ki je s polic pobrala nekaj oblačil, s katerih je v kabini za preoblačenje snela magnetne varnostne pripone. Odpravila se je nato proti izhodu in mirno prešla mimo blagajne. Osebje jo je ustavilo in ji velelo, naj pokaže, kaj skriva v torbici. Poklicali so policijo, ki je žensko, 53-letno iransko državljanke, prijavi zaradi kraje. Oblačila v vrednosti 78 evrov so vrnilo trgovini.

Na avtobusu ... raje kot v zaporu

Nameravala se je vrniti v domovino, a ji je mejna policija prekrizala načrte. 30-letno romunsko državljanke M.L.D. je v torek zvečer policija zasačila pri nekdanjem mejnem prehodu pri Fernetičih. Peljala se je na linijskem avtobusu, ki je bil iz Francije namenjen v Romunijo. Med preverjanjem osebnih dokumentov so policisti ugotovili, da bi morala ženska sedeti v zaporu, saj ji je avgusta letos prizivno sodišče iz Perugia zaradi kraje odredilo eno leto in 11 mesecev zaporne kazni, poravnati pa bi morala tudi 1100 evrov kazni. Odvedli so jo v koronejski zapor.

ZGONIŠKA OBČINA - Pogovor z županju ob izteku zahtevnega leta

Hrovatin: številne svetle točke (z izjemo razsvetljave ...)

V vseh pogledih umirjeno leto 2016. To je zaželela zgoniška županja Monica Hrovatin ob koncu pogovora o obračunu delovanja njene uprave v iztekajočem se letu. Zanj je bilo leto 2015 vse prej kot umirjeno. Težave s paktom stabilnosti in uvajanje medobčinske teritorialne unije z morjem srečan in polstankov, trenji in dogovarjanji so jo polno zaposlile. Upravi je kljub temu uspelo obdržati storitve na standardni ravni, poleg tega pa tudi ni obremenila občanov z zvišanjem dajatve

Monica Hrovatin FOTODAMJ@N

Kakšen je obračun upravnega delovanja v letu 2015?

Večinoma pozitiven, morda s kakšno temnejšo točko.

Začnimo s svetlimi točkami.

Letos nam je uspelo izpeljati nekaj večjih investicij, kar je v sedanjih razmerah nekaj zelo pozitivnega. Največa investicija se je nanašala na poslopje osnovne šole v Zgoniku. Na strehi je bila nameščena nova fotovoltaična napeljava. Povezali smo jo z občinsko stavbo, kar nam bo zagotovilo energetski prihranek. V šoli smo zamenjali centralno kurjavo na nafto. Nova je plinska, kar bo tudi pomenilo prihranek in predvsem znižanje onesaženja. Opravili pa smo še nekaj vzdrževalnih del. Celotna investicija je znašala kakih 230 tisoč evrov.

Drugi posegi?

Zaključujejo se dela na občinski telovadnici v Zgoniku. Tam smo dodali sončne panele za sanitarno vodo in popravili termično centralo. V kratkem bomo zaključili dela okrog rokometnega igrišča. Nadalje so bila pred telovadnico lepo začrtana tri parkirna mesta za ljudi s posebnimi potrebami, kar izraža pozornost do prizadetih oseb.

Kaj pa posegi v drugih vaseh?

Spomladi smo zaključila dela na ekološkem otoku v Repniču, ki so se lani zaustavila zaradi omejitve pakta stabilnosti. Prav v tej zvezi smo se letos poglobili v vprašanje upravljanja z odpadki, da bi ga smotno rešili.

In kaj ste odločili?

V prihodnjem letu naj bi začeli z novim načinom zbiranja odpadkov, a o tem bo govor, ko bo zadeva urejena.

Drugi posegi?

Letos smo uredili nekaj makadamskih cest pri Gabrovcu in Samatorci, kar ni bilo naključje. V naš volilni program smo vključili tudi vzdrževanje makadamskih cest, kar smo začeli in bomo v prihodnjih letih še nadaljevali, seveda vedno v okviru možnosti, ki nam jih dovoljuje pakt stabilnosti. V tej zvezi bi morala nekaj nujno pojasniti.

Prosim.

Zaradi omejitve pakta stabilnosti smo imeli težave pri načrtovanju posegov. Kajti: šele sredi poletja smo izvedeli, koliko finančnih sredstev bomo imeli na razpolago za izvedbo javnih del. Vsa ta dela so zato stekla šele konec poletja ali v začetku jeseni, dokončati pa jih je treba do 31. decembra, ker tako pač določa pakt stabilnosti. Uskladiti načrtovanje in posege je bilo zato za naše urade zelo naporno in zahtevno.

Vi ste trikrat omenili pakt stabilnosti. Koliko denarja imate vložene v banki, a ga prav zaradi omejitve pakta stabilnosti ne morete izkoristiti?

Približno milijon 500 tisoč evrov. Ta denar je naš, občinski, a se ga prav zaradi pakta stabilnosti ne moremo dotakniti. Od novega državnega finančnega zakona bo sedaj odvisno, ali bodo ta sredstva sprostili za nekatere nujne in zaradi varnosti potrebne posege, na primer vzdrževanje cest in popravilo šol, ali ne.

Kaj se je zgodilo?

Preko dežele smo iz evropskih skladov prejeli prispevek za zamenjavo standardnih svetil z novimi energetsko varčnimi led žarnicami. Namen je bil jasen: z zamenjavo luči bi dolgoročno mnogo prihranili ter obenem znižali svetlobno onesaževanje. Tako smo v petih vaseh - Briščikih, Zgoniku, Briščah, Koludrovici in Saležu - posodobili javno razsvetljavo. Ko so se nove žarnice zasvetile, smo bili zelo zadovoljni, čez poletje pa je nastal problem.

Kateri?

Čez poletje so začele žarnice ugašati. Od julija dalje je mrknila tretjina teh svetil. Zato smo sprožili zakonsko predvideni postopek. Obrnili smo se na pravno službo, sedaj je v teku tožba. Dokler ne bo jasno, kdo je odgovoren, ne bo mogoče zamenjati vseh pregorelih svetil. Mi smo vseeno zamenjali svetila in razsvetlili tiste odseke, na primer kri-

žišča, da bi zagotovili varnost. Naj dodam, da se je tak problem pripetil tudi nekaterim drugim občinam v Furlaniji, pomeni, da je šlo za sistemsko napako.

Leto 2015 je bilo leto reforme krajevnih uprav in združevanja v medobčinske unije. Kaj menite o njej?

Trenutno je vse ustavljeno in čakamo, ali bodo zadevo na deželi tehtno spremenili. Mi župani smo se potrudili pri pripravi statuta in popravili pomanjkljivosti zakona. Sedaj nestrpnost pričakujemo novosti.

Med novosti letošnjega leta sodi zanimanje za razvoj Proseške postaje. Kaj se bo iz tega izcimilo?

Za Proseško postajo se zanima Pristaniška oblast. Tam je odkupila obsežno območje, ki naj bi postalo prostotcarinska cona. Ko bi se to zgodilo, bi lahko Proseška postaja s svojimi strukturami spet gospodarsko zaživela.

Marjan Kemperle

POKRAJINA TRST - Obračun za leto 2015

Dinamično in ambiciozno

Z razstavami ovrednotili zgodovino naših krajev, obnovili veliko cest, posodobili šolska poslopja ...

Ob prihajajočem novem letu so predstavniki Pokrajine Trst ocenili leto 2015 in se soočili z letom 2016, ki bo prineslo, kar se pokrajinskih uprav tiče, veliko novosti. Na včerajšnji predstavniški opravljenega dela tržaške Pokrajine je predsednica Maria Teresa Bassa Poropat povedala, da je bilo leto 2015 zelo dinamično in ambiciozno, čeprav so nekatere pristojnosti pripadle drugim ustanovam. Poropato je v družbi pokrajinskih odbornikov predstavila najvidnejše projekte, z letom pa so vsi skupaj večinoma zadovoljni.

Iz poročila o aktivnostih v letu 2015 je razvidno, da si kulturni utrip ni pustil odvzeti svoje živahnosti. Z razstavami v Skladišču idej je Pokrajina Trst ovrednotila zgodovino naših krajev, s poletnim festivalom Teatri a Teatro v Siveitovanskem parku pa je poskrbela za živahne poletne večere. Te in druge kulturne prireditve so letos privabile 24 tisoč obiskovalcev. Pokrajinski odbornik za okolje in promet Vittorio Zollia je predstavil aktivno delo svojega resorja. V tem letu so nadaljevali z gradnjo šempoljskega nadvoza, izpeljali so postopek podelitve koncesije za izvajanje del v križišču v Gabrovcu za Zgonik, v prvih mesecih prihodnjega leta pa nameravajo izbrati izvajalca del za križišče pri Boljuncu. V načrtih je tudi ureditev križišča na koncu Ul. Flavia v smeri proti Miljam. S temi deli bo zaključena obnova večine pokrajinskih del (skoraj 93% pokrajinskih cest bo obnovljenih). Zollia je tudi spomnil, da so s podjetjem Trieste Trasporti posodobili vozni park z 32 novimi avtobusi, na področju okoljevarstvene politike pa so pozornost posvetili odstranjevanju azbestnih kritin v poslopih.

Letošnje leto je bilo dejavno tudi za pokrajinskega odbornika za politiko Krasa Igorja Dolenc, ki je na novinarski konferenci izpostavil štiri-jezični projekt Marketing Krasa, ki vključuje tudi vojaška pokopališča, in projekt, ki zadeva kontovelski breg oz. obnovitev ceste in ojačitev vodovoda okrog kontovelske Mlake. V letošnjem letu so nadaljevali z ureditvijo pešpoti Gemina, ki naj bi jo končali predvidoma 15. februarja prihodnje leto. V zaključni fazi so tudi obnovitvena dela na nekaterih športnih objektih v Dolini in Nabrežini, je povedal Dolenc in dodal, da preučujejo tudi možnost vzpostavitve platforme za pridobivanje biomase v Zgoniku (namesto v Miljah).

Pokrajinske uspehe predstavila predsednica Bassa Poropat s sodelavci FOTODAMJ@N

Pridno so s projekti nadaljevale tudi pokrajinske odbornice Mariella de Francesco, Adele Pino in Roberta Tarlao. Prva je izpostavila obnovitvena dela v nekaterih šolskih poslopih, ki jih Pokrajina Trst izvaja v sodelovanju z Občino Trst. Ob tem je odbornica pohvalila pokrajinske uradnike, ki so zaradi pakta stabilnosti morali racionalizirati stroške in denar za dela iskati na različnih koncih. Adele

Pino je omenila projekte, ki zadevajo tržaške šolarje. Opozorila je na uspeh novembrskih informativnih dnevov (1200 obiskovalcev), na katerih so šolarji in starši dobili koristne informacije o nadaljnjem šolanju. Po svojih najboljših močeh je v letu 2015 kakovost življenja občanov s posebnimi potrebami izboljševala tudi odbornica Roberta Tarlao.

Sanela Čoralčić

TRST Delovni čas uradov med prazniki

Poslovni čas in uradne ure številnih uradov v tržaški občini bodo med božičnimi in novoletnimi prazniki spremenjeni. Občina Trst sporoča, da bo urad za urejanje zadev v zvezi z bivališčem v prehodu Costanzi 2 prihodnji ponedeljek, torek in četrtek ter v ponedeljek in torek po novem letu posloval med 8.30 in 11. uro.

Po spremenjenem delovnem času bo posloval tudi občinski urad za prevzem aktov v Ul. Punta del Forno št. 2, ki bo od 28. do 31. decembra odprt samo med 9. uro in 12.30. Na božični in novoletni dan bo zaprt občinski matični urad, prijave umrlih in dovoljenja za pokop pa bo možno urediti na telefonski številki 348/4527737, in sicer v nedeljo, 27. decembra, in soboto, 2. januarja, med 9. in 11. uro.

Lokalna policija sporoča, da bo danes za javnost zaprt urad v Ul. Genova 6, ki se ukvarja s preverjanjem bivališč. Agencija za prihodke pa sporoča, da bodo danes in 30. ter 31. decembra poslovali samo v dopoldanskih urah.

NAJDI NAS NA FACEBOOKU
PrimorskiD

POKRAJINA - Sprejetje enotnega programskega dokumenta

Urejanje cest in šol

Zadovoljstvo Vidalija (SSk) za pozornost Slovincem - Grizon (LS): Proti, ker to je rezultat reforme krajevnih uprav

Tržaški pokrajinski svet je na svoji torkovi seji izglasoval enotni programski dokument za triletno obdobje 2016-2018. Za dokument je glasovalo 13 svetnikov levosredinske večine, proti pa je bilo sedem svetnikov desnorsredinske opozicije. Triletni programski dokument je moral pokrajinski svet sprejeti, čeprav je Pokrajina na tem, da se je dejansko ukine zaradi reforme krajevnih uprav, v njem pa je tudi več postavk, ki zadevajo slovensko narodno skupnost in ozemlje, na katerem le-ta biva. Tako bodo v teku prihodnjega leta zaključili gradnjo železniškega nadvoza pri Šempolaju (4,9 milijona evrov) ter asfaltiranje cestišč, ureditev varnostnih ograj in gradnjo pločnikov na veliki večini pokrajinskih cest. Več

MAURIZIO VIDALI

ARHIV

časa pa bodo zahtevala obnovitvena oz. vzdrževalna dela na poslopih nekaterih višjih srednjih šol, kot npr. na stavbi zavoda Stefan na Canestrinijevi ploščadi, za kar je predvidenih okoli 5 milijonov evrov, ali pa

na liceju Prešeren (500.000 evrov) oz. začasnem sedežu zavoda Stefan na Vrdelski cesti (370.000 evrov). Zato je predsednik pokrajinskega sveta Maurizio Vidalija, ki pripada stranki Slovenska skupnost, izrazil veliko zadovoljstvo, da je Pokrajina pokazala veliko pozornost do slovenske manjšine.

Nasprotovanje programskega dokumentu in proračunu za leto 2016, o katerem bo pokrajinski svet razpravljal v ponedeljek, pa je izrazil vodja Ljudstva svobode Claudio Grizon predvsem zaradi povezave z deželno reformo krajevnih uprav, ki je prizadela ozemlje in skupnosti, ki na njem živijo ter briše institucionalno raven razširjenega območja, ki je bila bolj učinkovita in manj draga od Dežele. (iž)

OBČINA TRST - Pomemben dosežek za krajevno gospodarstvo

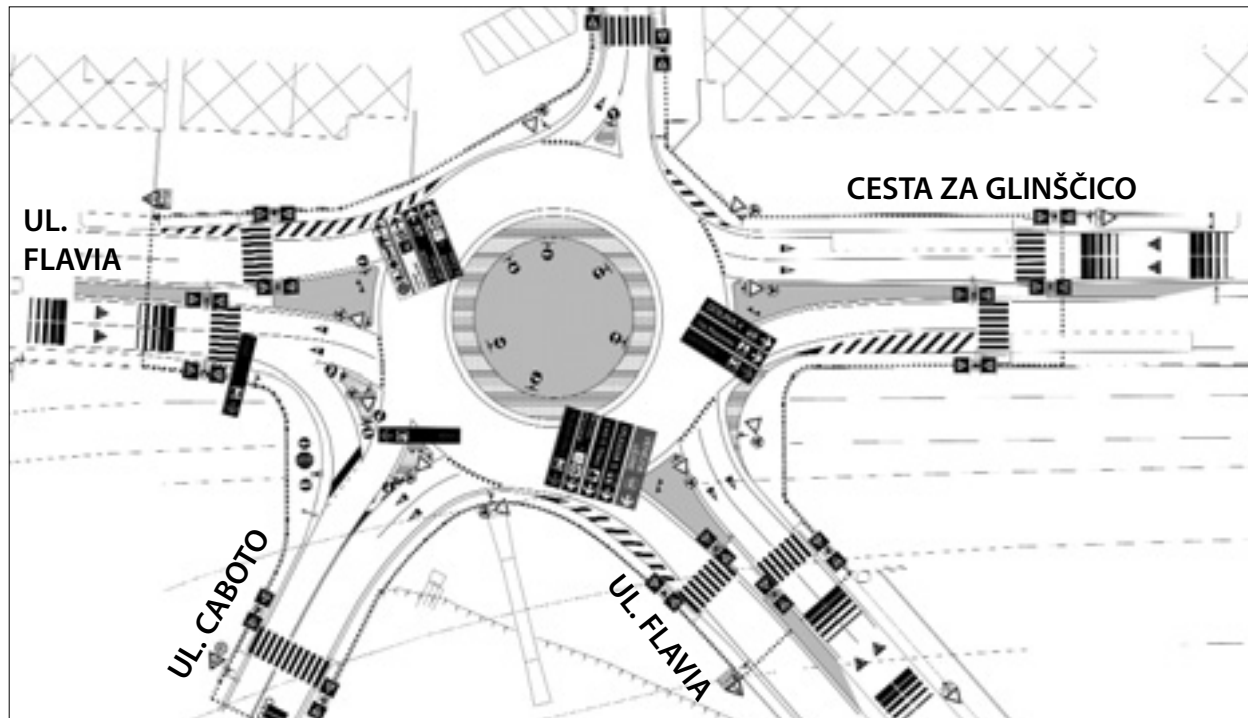
Na območju bivšega avtosalona bo zrased Obijev trgovski center

Gre za območje salona Dina Contija na Cesti za Glinščico - 55 novih delovnih mest - Ureditev novega krožišča

Na območju nekdanjega avtosalona Dino Conti bo zaživela nova gospodarska realnost, se pravi veletrgovina z materialom in pripomočki za dom in vrtnarjenje Obi, obenem bodo na omenjenem območju uredili tudi krožišče med ulicami Caboto, Flavia in Carletti ter Cesto za Glinščico. Gre za eno prvih posledic od marca letos veljavnega trgovskega načrta Občine Trst, ki predvideva, da se osem večjih opušenih območij nameni ureditvi velikih trgovskih središč.

16 milijonov evrov vredno investicijo so včeraj dopoldne na tržaškem županstvu predstavili župan Roberto Cosolini ter odbornika za urbanistiko in gospodarski razvoj, Elena Marchigiani in Edi Kraus. 11.500 kvadratnih metrov veliko površino, kjer je nekoč deloval zelo znan Contijev avtosalon, je kupila družba Cervet podjetnika Francesca Fracassa iz Veneta, ki je specializirana v gradnji velikih trgovskih središč. Ta bo na 8600 kvadratnih metrih površine na mestu, kjer je stal avtosalon, zgradila nov trgovski center družbe Obi, ki ima v Italiji 53 trgovin, prisoten pa je seveda tudi v Sloveniji, kjer je Tržačanom med drugim dobro znana Obijeva trgovina v Kopru. Pritličje bo namenjeno prodaji, v prvem nadstropju pa bodo našli prostor uradi in parkirna mesta, ki bodo vsekakor na voljo tudi na površini, ki meji na cesto (parkirnih mest naj bi bilo vsega skupaj 400). V novem trgovskem središču naj bi zaposlili 55 uslužbencev, v glavnem s pogodbami za nedoločen čas, gradnja pa je tudi v skladu z novimi določili pravkar izglasovanega prostorskega načrta Občine Trst, ki precej omejuje število novih gradenj ter je usmerjen predvsem v ponovno preureditev obstoječih objektov. Če se bo gradnja kmalu začela, naj bi novi center bil nared konec leta 2016 oz. na začetku leta 2017.

To pa ni edina dobra novica, saj se bo na istem območju, tudi v skladu z novo namembnostjo, kmalu začela gradnja novega krožišča. Krožišče med ulicami Caboto, Flavia, Carletti in Cesto za Glinščico je namreč zelo nevarno, saj je stalno prisotna velika stopnja tveganja trčenja med vozili, ki prihajajo iz Trsta, Žavelj oz. od Domja. Zadevni sklep občinskega odbora tako predvideva izgradnjo krožišča, ki bo stala dobrih 382.000 evrov, od katerih bo 300.000 evrov dala na razpolago Občina, dobrih 82.000 pa podjetje AcegasApsAmga.

Ureditev novega krožišča bo precej olajšala promet med ulicami Flavia, Caboto in Carletti ter Cesto za Glinščico

TRGOVINSKA ZBORNICA - Nova spletna aplikacija

Vse o ribištvu s klikom

Brezplačna aplikacija deluje na tablicah in pametnih telefonih tudi v slovenščini

Nova aplikacija FishTourFVG podjetja Gac, ki deluje v okviru tržaške Trgovinske zbornice oz. njenega podjetja Aries, ljubiteljem ribištva in morja na sploh odslej omogoča, da lahko na zanimiv način izvedo vse o ribiški dejavnosti v naših krajih in zaščitene naravnih ter ribolovnih območjih. Z brezplačno aplikacijo, ki je bila sicer razvita v okviru evropskega projekta za ribolov 2007-2013, imajo uporabniki možnost, da v štirih jezikih, in sicer v slovenščini, italijanščini, nemščini in angleščini, spoznajo lokalne in sezonske ribiške proizvode ter najlepša ribolovna območja.

Več o aplikaciji, ki deluje na tablicah in pametnih telefonih, je na včerajšnji novinarski konferenci na tržaški Trgovinski zbornici povedal njen predsednik Antonio Paoletti, ki je povedal, da so uporabili štiri jezike, ker je aplikacija namenjena tudi turistom. K sodelovanju so povabili Miramarski naravni rezervat in njegovega direktorja ter koordinatorja znanstvenega dela digitalnega projekta Maurizia Spota, ki je razložil, da aplikacija na prijazen način odjemalcem predstavlja pet deželnih naravnih območij. S klikom na točko je mogoče dobiti podrobnejše informacije o opazovanju ptic, krajevnih gojiščih školjk, varstvu morskega okolja in habitata, zanimiv segment aplikacije pa so kuharski recepti in namigi za pripravo lokalnih ribiških proizvodov. Recepti so urejeni po sezonah, s čimer želijo naročniki aplikacije spodbuditi uporabo sezonskih rib. Dodatne podatke pa lahko prispevajo tudi odjemalci, ki lahko svoja doživetja ali fotografije delijo z drugimi. (sč)

Spletna aplikacija je na razpolago tudi v slovenščini

FOTODAMI@N

»Grenak boži za Sveti Ivan«

Rajonski odbor od Sv. Ivana in Koloije je včeraj izbral svojstveno prizorišče za novinarsko konferenco: mestni avtobus, ki je iz Ul. Battisti zapeljal do Sv. Ivana ter se nato vrnil do Ul. Battisti.

Organizatorji so se odločila za svojevrstno premično lokacijo, da bi novinarje »pripeljali« do Sv. Ivana, to je mestnega predela, ki naj bi ga - po o-

LUCIANO FERLUGA

FOTODAMI@N

ni prireditev - v ponedeljek odobreni prostorski načrt tržaške občine še posebej prizadel.

Koordinator odbora Luciano Ferluga je ocenil, da je občinski svet »izglasoval neskončno obsodbo za Sv. Ivan in njegove prebivalce.« V novem prostorskem načrtu je namreč območje nekdanje vrtnarije Busai zraven svetovanske cerkve je zazidljiva, to pa je edina še obstoječa zelena površina v središču rajona. Ferluga je tudi opozoril, da je Sv. Ivan edini mestni rajon brez omebe vrednega ljudskega vrta. Nadalje manjkajo v tem mestnem predelu rekreacijsko središče, središče za mladino, center za otroke in ostarele, ter nenazadnje tudi jasli.

Na štefanovo božični koncert Godbenega društva Prosek

Športni center Ervatti pri Brišičkih bo v soboto ob 17. uri spet prizorišče božičnega koncerta Godbenega društva Prosek. Proseška godba na pihalu je začela s koncerti na štefanovo, kot so prvotno imenovali, leta 1979, ob pomladitvi glasbenega sestava. Takrat in še dolga leta so potekali v dvorani Kulturnega doma Prosek-Kontovel.

Zadnja leta se odvijajo božični koncerti Godbenega društva Prosek v športnem centru Ervatti pri Brišičkih, prireditev pa poteka pod pokroviteljstvom Odbora za ločeno upravljanje jurskega premoženja Prosek in v sodelovanju z ZSKD in Rajonskim svetom za Zahodni Kras.

V soboto božični koncert v Bazovici

V soboto, 26.12.2015, ob 18 uri bo v cerkvi sv. M. Magdalene v Bazovici tradicionalen božični koncert, ki ga prireja bazovska župnija v sodelovanju z župnijskimi zbori. Na koncertu bodo nastopili OPS Slomšek, MePZ Skala-Slovan, MIVS Anakrousis, MoVS Lipa in MePZ Lipa. Toplo vabljeni!

Tudi danes brezplačna vožnja z avtobusom

Vožnja z mestnimi avtobusi je še danes zastoj

FOTODAMI@N

Tudi danes se bo z avtobusi mestnega prometa mogoče voziti brezplačno. S tem ukrepom sta Občina Trst in podjetje Trieste Trasporti želela spodbuditi občane in občanke, naj se po opravih odpravijo z avtobusi in ne z jeklenimi konjički. Brezplačen prevoz bo veljal vse do 20. ure.

Stopnja onesnaženosti je namreč v teh dneh krepko prekorajčila dopustne vrednosti, zaradi česar so bili odgovorni prisiljeni sprejeti okoljevarstvene ukrepe. Na današnji predpraznični dan v mestu pričakujejo veliko množico ljudi, ki bi s svojimi avtomobili lahko povečali vrednost škodljivih prašnih delcev v zraku in zastoje v prometu. Občina ob tem tudi opozarja, da bo lokalna policija izvajala poostren nadzor prometa, nedovoljeno parkiranje pa bo brezkompromisno oglobila.

POTNIŠKI PROMET - Trieste Trasporti

Cena vozovnic enaka, višji popusti za letne karte

Cene vozovnic tržaškega potniškega prometa ostajajo za vse uporabnike tudi po 1. januarju 2016 nespremenjene. To je za razliko od preteklih let, ko smo bili priča novoletnemu višanju cen vozovnic, prijetno presenečenje. Teh pa s tem še ni konec. Prevoznik Trieste Trasporti napoveduje izjemne olajšave pri nakupu letnih študentskih vozovnic. Tisti, ki bodo vozovnice kupili po spletu, bodo prihranili pet odstotkov, 20-odstotni popust pri nakupu letnih vozovnic bodo lahko koristili dijaki in študentje, ki imajo v družini že brata ali sestro z letno karto. Tretjerjenci bodo upravičeni do 30-odstotnega popusta. Letne vozovnice za vse trase bodo tako kupovali po 274 evrov (namesto 343 evrov) oz. po 240 evrov. Subvencioniranje šolskih vozovnic se bo tako povečalo za deset odstotkov.

Cena mesečnih vozovnic ostaja nespremenjena. Ta stane nekaj več kot 27 evrov za eno traso in nekaj več kot 34 evrov za vse trase. Pomembna novost leta 2016 pa je tudi odločitev, da bodo od junija 2016 naprej polmesečne vozovnice veljale 15 dni od njihovega žigosanja in ne več prvih oz. drugih 15 dni v mesecu.

GORIŠKA - Številne tovarne še vedno občutijo učinke gospodarske krize

Praznike greni negotovost

Med letošnjimi božičnimi in novoletnimi prazniki številni delavci na žalost nimajo pravih razlogov za praznovanje. V raznih tovarnah po goriški pokrajini še vedno občutijo negativne učinke splošne gospodarske krize, zaradi česar so številni zaposleni izgubili delovno mesto, drugi so na mobilnosti ali v dopolnilni blagajni.

SIAP - Konec meseca bo dokončno zaprla tovarna SIAP v Ulici Brigata Casale v Gorici, v kateri je proizvodnja zastala že pred časom. Stroje bodo odpeljali v druga dva proizvodna obrata družbe Carraro v Maniagu in v Campodarsegu. V tovarni v Stražcah je bilo še pred manj kot enim letom 70 delavcev; le trije izmed njih so pristali na ponudbo vodstva družbe Carraro in sprejeli službo v Campodarsegu oz. Maniagu, nekateri so se upokojili, večina drugih je na mobilnosti. Nekaj delavcev je našlo novo zaposlitev, vendar gre v veliki večini za pogodbe za določen čas.

TEX GIULIA - Pred štirimi leti je bilo v podgorski tekstilni tovarni 80 zaposlenih, zatem se je začelo njihovo postopno odpuščanje. Leta 2013 so jih odslovili trideset, lani jih je odšlo dvajset, naposled je do današnjih dni ostalo le 21 zaposlenih. Tovarna ima naročila za celo prihodnje leto; proizvesti morajo dva milijona metrov blaga. Kaj bo leta 2017, se pa še ne ve.

NEWTON - V kovinarski delavnici Newton Officine Meccanice v štandreški industrijski coni, ki spada v skupino Camozzi, je zaposlenih 34 delavcev, ki delajo s solidarnostno pogodbo. Kljub težavam se prebijajo skozi krizo, vendar je tudi zanje prihodnost precej negotova.

ASTREL - S solidarnostno pogodbo delajo tudi zaposleni v tovarni Astrel v Mošu, v kateri proizvajajo elektronske sisteme. V tovarni je bilo pred leti skoraj osemdeset zaposlenih, vendar se je zatem njihovo število znižalo, tako da jih je zdaj šestdeset. Obdobje solidarnostne pogodbe se bo zaključilo aprila, sindikati upajo, da se zatem število zaposlenih ne bo znižalo in da bo vodstvo obrata uspelo pridobiti nova naročila za nadaljevanje proizvodnje.

EATON - Na nove težave v tržiški tovarni Eaton je oktobra s parlamentarnim vprašanjem opozoril poslanec Massimiliano Fedriga. Takrat je ministrstvu za delo in

gospodarski razvoj pozval, naj preverita, zakaj se vodstvo tovarne Eaton vse bolj pogosto odloča za poseganje po zunanjih delavcih z začasnimi pogodbami, namesto da bi v tovarno spet poklicalo delavce, ki so na mobilnosti. »Zgleda, da je družba Eaton leta 2013 odslovila petdeset delavcev, ki do danes niso uspeli najti druge zaposlitve v kovinarskem sektorju, potem pa je vzela v službo zunanje delavce, ker je proizvodnja narasla,« je poudaril Fedriga.

BERAUD - Še neznana je usoda tridesetih zaposlenih podjetja Beraud Mare, ki se jim bo v kratkem izteklo obdobje mo-

lavcev. Še zlasti je zaskrbljenih deset uradnikov iz tržiškega in pordenonskega mlina, saj bo podjetje Casillo uradniške posle vodilo s svojega glavnega sedeža v Apuliji. Za prihodnost tržiškega mlina je sicer potrebna prenova železniške povezave z Ronkami, za kar naj bi šlo okrog osem milijonov evrov. Podjetje Casillo je pripravljeno vložiti le del denarja.

FINCANTIERI - V tržiški ladjedelnici se nadaljuje pogajanja za podpis nove dopolnilne pogodbe, ki so bila več mesecev prekinjena. Z novembrsko plačo je Fincantieri izplačal dodatek za produktivnost, ven-

vedno štirideset milijonov evrov in bo tržiški tovarni zagotovilo proizvodnjo skoraj celo prihodnje leto. Tudi zaradi drugih naročil so se v družbi Asi Nidec na državni ravni odločili za štirideset novih zaposlitev; v Trziču bodo zaposlili okrog dvajset delavcev, danes jih je natanko 423.

MANGIAROTTI - V tržiški industrijski cono Lisert bodo predvidoma pred koncem prihodnjega leta izselili proizvodnjo iz tovarne Mangiarotti Pannellia iz Sedegliana, ki zaposluje okrog sto ljudi. Lastnik tovarne na Videmskem je ameriško-japonska skupina Westinghouse-Toshiba, ki

se za selitev dogovarja z družbo Cimolai. Na novi lokaciji bi imela tovarna veliko boljše razvojne pogoje, saj bi se nahajala tik ob pristanišču, ki bi ga uporabljali za dostavo zgrajenih strojev, in hkrati ob drugi tovarni družbe Mangiarotti, v kateri tristo zaposlenih gradi naprave za jedrske elektrarne

NAR - V Gradišču so v ponedeljek zaprli tovarno lepilnih trakov Nar, ki je bila že dalj časa v hudih težavah. Enaindvajsetim delavcem se je po redni iztekla še izredna dopolnilna blagajna, tako da so zdaj na mobilnosti. Za tovarno so zaman iskali kupca, ki bi bil pripravljen ohraniti proizvodnjo.

V ponedeljek so v Gradišču zaprli tovarno lepilnih trakov Nar

BUMBACA

bilnosti. V tržiškem pokrajinskem uradu za delo so delavcem v sodelovanju z deželo in zavodom Enfap ponudili možnost dodatnega usposabljanja, tako da bi imeli več zaposlitvenih priložnosti. Za podizvajalska dela, ki jih je opravljalo podjetje Beraud, skrbi zdaj družba Petrolavori, ki pa ni zaposlila odpuščenih delavcev. V družbi Petrolavori so se odločili, da bodo raje vzeli v službo priseljence namesto bivših zaposlenih v podjetju Beraud, ki so seveda imeli kar nekaj izkušenj pri barvanju ladij.

DE FRANCESCHI - Tržiški mlin De Franceschi je odkupilo podjetje Casillo iz Apulije, ki se ni zaposlilo vseh nekdanjih de-

lar ne vsem zaposlenim, temveč le nekaterim, pri čemer se sindikati sprašujejo, kateri so bili kriteriji za podelitev nagrad. Na državni ravni je družba dodatek izplačala 1800 uslužbenecem, med temi jih je okrog 800 evrov dodatka, uradniki in vodilni funkcionarji do dva tisoč evrov.

ASI NIDEC - Dobre novice prihajajo iz tržiške tovarne Asi Nidec, ki je prejela veliko naročilo iz Rusije, pri čemer je premagala konkurenco nemškega Siemens. V Trziču bodo gradili električne motorje za novo tovarno v Sibiriji, kjer temperatura pada tudi do 60 stopinj pod ničlo. Naročilo je

GORICA - Carmen Kocjančič

Na čelu dveh podružnic solidne Čedajske banke

»Poslujemo s podrejenimi obveznicami, ni razlogov za zaskrbljenost«

Podružnici Čedajske banke - Kmečke banke na Verdijevem korzu v Gorici in v Štandrežu imata od 7. decembra novo vodjo. Po enem letu in treh mesecih je 50-letnega Paola Pacorja nadomestila 48-letna Goričanka Carmen Kocjančič, ki je pri banki zaposlena od leta 1986.

»Dva meseca po opravljeni maturi na ekonomsko tehničnem zavodu Žiga Zois v Gorici sem takoj našla zaposlitev na takratni Kmečki banki,« se spominja Kocjančičeva, ki je pred tem tri leta vodila podružnico Čedajske banke v Krminu, celih petnajst let pa je bila na čelu podružnice v Ulici Kugy pri Rdeči hiši. »Končno sem se vrnila domov,« duhovito pripomni nova vodja dveh podružnic, ki skupno štejeta štirinajst uslužbenecv, od teh sta dve osebi zaposleni v Štandrežu, dvanajst pa na obnovljenem sedežu na Verdijevem korzu.

»Še dodatno se bom skušala približati strankam. To velja tako za mene kot za podružnici, ki ju vodim. Želimo biti čim bolj prisotni na teritoriju ter še pozorneje upoštevati potrebe in zahteve strank. Vem, da se to na prvi pogled ne zdi nič posebnega ali novega, je pa zame bistvenega pomena,« pravi Kocjančičeva o svojih načrtih za razvoj obeh bančnih podružnic. Dobro se zaveda nelahkega trenutka, ki ga doživljajo banke zaradi afere okrog kraha banke Etruria in še treh italijanskih bančnih zavodov, stranke Čedajske banke pa nimajo kaj skrbeti, zagotavlja: »Tudi mi poslujemo s podrejenimi obveznicami, naše stranke pa poznajo značilnosti tovrstnih obveznic. Ni razloga za zaskrbljenost, saj je naša banka solidna, kar pomeni, da ljudje ne tvegajo, da bi jim ne povrnili denarja ob zapadlosti rokov.«

Carmen Kocjančič izraža zadovoljstvo nad storitvami, ki jih banka nudi, in nad spodbudnim »zdravstve-

Carmen Kocjančič

BUMBACA

nim« stanjem podružnic. »Vsaka podružnica je dobičkonosna, tako da stroški upravljanja ne povzročajo težav. Ni nikakršnega simptoma o tem, da bi direkcija želela zapreti kako podružnico na Goriškem. Zadovoljni smo tudi s poslovanjem na internetu. Spletna stran bančnega zavoda je urejena in jo je enostavno uporabljati. To nam zagotavlja samo uporabniki,« še razlaga prijazna sogovornica.

Z njenim nastopom na čelu goriške in štandreške podružnice je Čedajska banka nekoliko bolj »slovenska«, saj je prejšnji vodja Paolo Pacor za naš dnevnik sam priznal, da je bil edini »priseljenc« brez znanja slovensčine. »Podružnici Čedajske banke v Štandrežu in v Gorici sta zagotovo izraz slovenske prisotnosti na teritoriju. Dejstvo, da je njun vodja Slovenec oziroma Slovenka, je zato skoraj naravna in logična poteza,« samozavestno ugotavlja Carmen Kocjančič. (av)

TRZIČ - V stanovanjskem bloku

Brezdomec nekaj noči prespal na podstrešju

Brezdomec azijskega rodu je zadnjih nekaj noči prespal v podstrešnih prostorih stanovanjske hiše v Ulici Bixio; stanovalci nekaj dni ga niso opazili, naposled pa so ga odkrili. S podstrešja so odstranili nekaj odev in embalažnih kartonov, moški se zatem ni več prikazal in si je verjetno poiskal drugo zavetišče. V Trziču je bilo v zadnjih časih več podobnih primerov, vse več ljudi živi v stiski ob robu družbe.

Pred kratkim so člani združenja Monfalcone domani opozorili, da je par brezdomcev prenočeval v čakalnici urgence, še pred tem so nekateri klošarji naskrivaj vstopali v posamezne oddelke tržiške bolnišnice in spali na posteljah, ki so bile prazne. Pred časom je eden izmed brezdomcev, ki podnevi prosijo miloščino pred vhodom, ponesel v bolnišnico blazino, na kateri je nameraval prespati. Klošarji so si svojčas kuhali kosilo v eni izmed sob oddelka za fizioterapijo, sprožil se je alarm in varnostniki so jih prisilili, da so zapustili objekt.

Le pred nekaj dnevi se je alarm

sprožil tudi v podzemni garaži nakupovalnega središča Sorelle Ramonda v Ronkah; mladenič francoskega rodu je s kartonastimi škatlami zanetil ogenj, ob katerem je nato zaspal in se pri tem lažje opekel. Po prihodu gasilcev in policije so mu pomoč zagotovili na sedežu tržiške Karitas.

Brezdomec v Laškem

BONAVENTURA

Večer čarovnije
**BOŽIČNA
MAGIJA**
Združenje ASSI MAGICI iz Gorice

Ponedeljek, 28. decembra 2015 ob 17.00 uri
Kulturni dom Gorica - ul. I. Brass, 20

Vstopnina: € 5,00

Info: Kulturni dom - tel. +39 0481 33288; email info@kulturnidom.it

VČERAJ V RONKAH

S protestnimi letaki nad banko iz Vicenze

Neznanci so zalepili nekaj protestnih letakov pred ronško podružnico ljudske banke iz Vicenze. Omenjeni bančni zavod je vpleten v afero italijanskih bank, v katerih so opeharili več sto varčevalcev. Letake so najprej opazili uslužbenci bančnega zavoda iz Vicenze, ki so se včeraj dopoldne odpravili na delo. Takoj zatem so poklicali karabinjerje, ki so si nato ogleda-

li letake. V okviru preiskave si bodo ogledali tudi posnetke varnostnih kamer podružnice bančnega zavoda v Ulici Roma in videokamere ronške občine, ki je nameščena na Trgu Unità d'Italia. Na letakih so neznanci opozorili na stisko opeharjenih varčevalcev, ki so zaradi neodgovornega poslovanja bank, vpletenih v afero, izgubili kar nekaj denarja. Letake so neznanci nalepili pred banko ponoči, tako da jih ne bi nihče opazil. V kratkem naj bi v parlamentu ustanovili dvodnevno komisijo, ki naj bi osvetlila številne senčne plati bančne afere.

PM10 - Onesnaženost zraka dosegla vrhunec

Goriška se duši v prašnih delcih

Potem ko je v zadnjih tednih stopnja onesnaženosti preseгла opozorilne vrednosti v številnih mestih severne Italije, je zdaj prišla na vrsto še Gorica, ki je že nekaj dni prekrita z meglico drobnih prašnih delcev PM10. Z goriške občine so sporočili, da so minulo nedeljo, ponedeljek in torek - to se pravi tri dni zapored - izmerili previsoko stopnjo drobnih prašnih delcev PM10. Če bo previsoka stopnja onesnaženosti vztrajala tudi danes, bodo stopili v veljavo prvi ukrepi, ki predvidevajo zmanjšanje kurjenja in znižanje temperature v zasebnih objektih in pisarnah. »Temperatura ne bo smela presežati 19 stopinj Celzija, medtem ko smo doslej v pisarnah in stanovanjih lahko imeli 20 stopinj Celzija,« sporočajo z goriške občine.

V Sloveniji so ukreptom podvržena samo mesta, ki so uvrščena med t.i. degradirana območja. Gre za mesta, ki so na letni ravni več let zapovrstjo zabeležila preseženo koncentracijo delcev PM10 več kot 35 dni; med njimi ni Nove Gorice. »V sosednji Gorici bodo sprejeli ukrepe na podlagi istih evropskih direktiv, pri nas pa se jih ni sprejelo v tistih mestih, ki nimajo prekoračene koncentracije PM10 35 dni na leto. V Sloveniji so torej sprejela ukrepe in odloke samo tista mesta, ki so bila s sklepom vlade uvrščena med degradirana območja in so že več let beležile petindevetkratno dnevno prekoračitev v enem letu,« je včeraj za Primorski dnevnik pojasnila Vanda Mezgec, vodja službe za okolje

vsem zaradi uporabe lesa v neučinkovitih starih kotlih na trdna goriva ali v drugih napravah z neoptimalnim zgorevanjem lesne biomase, so po podatkih spletne strani ARSO glavni vir delcev PM10. Sektor mala kurjišča je v letu 2011 prispeval 66 odstotkov k skupnim emisijam primarnih delcev manjših od 10 mikrometrov. (km)

Novogoriška merilna postaja

FOTO K.M.

GORICA - Na liceju Trubar-Gregorčič

Štirje dijaki napredovali v drugi krog Cankarjevega tekmovanja

Šolski del tekmovanja za Cankarjevo priznanje, s katerim pri učencih in dijakih nagradujejo sposobnost samostojnega in poglobljenega branja slovenskih književnih del, je pred kratkim potekal tudi na slovenskem liceju Trubar-Gregorčič v Gorici. Udeležilo se ga je deset dijakov. Tako kot sovrstniki v Sloveniji in na Tržaškem so se pripravili na izbranih literarnih besedilih, ki so bili podlaga za preverjanje bralne zmožnosti in zmožnosti pisanja eseja. Osrednja tema tekmovanja je domoljubje in (sodobno) slovenstvo, naslov pa *Domovina med platnicami*. Vsi sodelujoči so prejemniki bronastega priznanja, nekateri med njimi pa so se zaradi izrazite kakovosti svojega pisanja uvrstili na področno tekmovanje, ki bo 21. januarja na Srednji šoli Venio Pilon v Ajdovščini.

V prvi skupini goriških tekmovalec je sodelovala **Ema Terpin**, dijakinja iz četrte gimnazije na klasičnem liceju Primož Trubar. Prebrati je morala knjigo Miška Kranjca *Povest o dobrih ljudeh*, mentorica ji je bila prof. Slavica Radinja. Ema se je izkazala in

zaslužila uvrstitev na področno tekmovanje.

V drugi skupini so sodelovali štirje dijaki iz prvega klasičnega liceja, in sicer Danijel Bukovec, Jan Devetak, Demetra Jarc in Sara Maniaco, dalje Mitja Devetak in Nika Tomšič, dijakinja iz drugega znanstvenega liceja, in Sofia Gergolet, dijakinja iz tretjega humanističnega liceja. Njihova mentorica je bila prof. Maja Melinc Mlekuž, navdih za pisanje pa so črpali iz knjige Gorana Vojnoviča *Jugoslavija, moja dežela*. Na področno tekmovanje bosta šla **Danijel Bukovec** in **Jan Devetak**.

V tretji skupini sta sodelovala Petra Crosatto, dijakinja iz četrtega humanističnega liceja, in Philip Müller, dijak iz petega znanstvenega liceja. Njiju je doletela knjiga Marjana Rožanca *Ljubezan*, mentor jima je bil prof. Adrijan Pahor. V naslednji krog tekmovanja za Cankarjevo priznanje je napredovala **Petra Crosatto**. Vsem sodelujočim čestitamo, za udeležence januarske priizkušnje pa navijamo.

ŠEMPETER - Nova urgencia bo zaživela predzadnji dan leta

Prve službe se že selijo

Za nujno internistično in kirurško obravnavo bodo pacienti od 30. decembra dalje vstopali v urgentni center preko glavnega vhoda

FOTO K.M.

GORICA - Gambero Rosso

Tjaša Dornik »ambasadorka« deželnih kulinarčnih dobrot

V vodniku Foodies 2016 izpostavlja najiminennejše jedi in vina

in prostor na novogoriški mestni občini. Sama je na vlado že večkrat naslovila pobude o tem, da naj se sprejmejo določeni ukrepi v zvezi z onesnaženostjo z delci PM10 za vsa slovenska mesta, ne glede na to, ali spadajo med degradirana območja ali ne. V tej luči bi bile po njenem mnenju smiselne tudi subvencije za posameznike, ki bi hoteli zamenjati stare kurilne naprave na drva z novejšimi.

»V začetku je bilo sicer mišljeno, da bi tudi Nova Gorica sodila v to skupino mest, kjer so bili ukrepi sprejeti, a smo imeli nekaj let krepko manj kot 35 dni preseženo dnevno koncentracijo, zato se na ta seznam nismo uvrstili,« pravi Mezgec. Ekološki podatki, ki jih na svoji spletni strani ažurno objavlja novogoriška občina, kažejo, da je bila koncentracija omenjenih delcev od 1. januarja do včeraj presežena natančno štiriindevetkrat. Sistem je med 1. januarjem in 1. novembrom zabeležil 14 prekoračitev, samo v decembru pa do zdaj kar 15. »Ti podatki so sicer še neuradni, dokler jih ne pregleda Agencija Republike Slovenije za okolje - ARSO, vendar dajo dovolj dobro orientacijo o stanju,« pristavlja sogovornica.

Kaj je torej krivo za takšno stanje v zadnjem mesecu? »Dejstvo je, da so decembra ceste veliko bolj obremenjene s prometom, ker je zima, hkrati se veliko kuri ... Poleg tega pa že dolgo beležimo obdobje skoraj popolnega brezvetrja,« našteva razloge Mezgec. Novogoriška merilna postaja je nameščena na območje, kjer so vsi ti vplivi zelo izraženi: v bližini nakupovalnega središča Qlandia, kjer so še zlasti popoldan kolone avtomobilov v decembru izrazite, ter v bližini naselja Grčna, kjer hiše niso priključene na daljinsko ogrevanje, temveč imajo individualna kurišča.

Prav izgorevanje trdih goriv v gospodinjstvih in komercialnem sektorju, pred-

razkriva Tjaša tudi svoje najbolj priljubljene hode, med katerimi izstopajo furlanski *frico*, ribje jedi, palačinke in kraška vina, med najlepšimi kraji pa uvršča Dornikova videmske griče in tržaško obalo. Nekaterim izmed restavracij, ki so omenjene v gastronomskem vodniku, je namenila posebno pozornost tudi na svojem spletnem portalu *Bollicine di stile*. Naj omenimo, da so v letošnjem vodniku *Foodies 2016* poleg Tjaše Dornik prisotne še nekatere italijanske osebnosti, kot so igralka Stefania Sandrelli, Cristiano Capotondi in Donatella Finocchiaro, režiser Giuseppe Piccioni in pisatelj Gianrico Carofiglio. (av)

V poglavju, ki je posvečeno FJK,

Tjaša Dornik

»Pokanje« prepovedano

Župan Ettore Romoli je podpisal odredbo, s katero je tudi letos prepovedal uporabo petard in pirotehničnih izdelkov med silvestrovanjem na območju goriške občine. Dovoljenje za »pokanje« je izdal edino podjetju, ki bo poskrbelo za tridesetminutni ognjemet z goriškega gradu. Pripadniki sil javnega reda bodo kršilce odredbe kaznovali z globo od 50 do 300 evrov in jih odpeljali s prizorišč prazničnega dogajanja v mestnem središču.

Kosiču Černetova nagrada

V Močnikovem domu v Gorici bo v nedeljo, 27. decembra, ob 11. uri izročitev 28. Nagrade Dušana Černeteta slikarju, javnemu delavcu in trgovcu Andreju Kosiču. Spregovorili bodo Saša Martelanc, Damjan Paulin in Saša Quinzi, glasbeno točko pa bo izvedel harmonikar Manuel Peršolja.

Včeraj stotič daroval kri

Rdeči križ Nova Gorica skupaj s Centrom za transfuzijsko dejavnost skrbi za nemoteno oskrbo s krvjo predvsem za potrebe šempetrske bolnišnice. Letos so organizirali 2.438 odvzemov. Posebno pozornost namenijo krvodajalcem, ki kri darujejo prvič, ter tistim, ki dosežejo 100 odvzemov in več. Eden takšnih skritih herojev je tudi Aleksij Mavrič iz Krasnega v Brdih, ki je včeraj kri daroval že stotič. (km)

Razstava Marina Beroviča

V torek, 29. decembra, ob 18. uri bo v galeriji Andreja Kosiča v goriškem Raštelu odprtje razstave likovnih del Marina Beroviča iz Ljubljane, akademskega restavtorja in konservatorja specialista. Predstavil ga bo kritik Janez Mesesnel. Udeleženci odprtja bodo nazdravili ob skorajšnjem novem letu.

Na odprtju urgence ob šempetrski bolnišnici, ki je potekalo pred enim tednom, je vodstvo bolnišnice začelo delovanje te pomembne pridobitve za celotno Goriško napovedalo v prvih dneh januarja. Po podrobnem premisleku in sestanku delovne skupine za organizacijo dela v urgentnem centru pa je bil sprejet sklep, da se bosta internistična in kirurška urgentna služba v nove prostore urgentnega centra preselili že 30. decembra ob 1. uri ponoči.

»Glede na to, da se z delom mudi, smo se odločili, da pospešimo postopke in izkoristimo praznični čas, ko je morda manj navala na bolnišnico in zdravstveni dom, ekipe pa lažje razporedimo na delovišče. Tako da smo že začeli z urejanjem selitve urgence v petek, 18. decembra, v ponedeljek, 21. decembra, popoldan smo imeli že prvo simulacijo delovanja,« pojasnjuje direktorica bolnišnice Nataša Fikfak. Datum selitve je torej določen na noč z 29. na 30. december. Tedaj se v nove prostore selijo internistična in kirurška prva pomoč ter vse pomožne službe. V polnem pomenu pa bo urgencia delovala ko bo preseljena tudi ekipa primarnega zdravstva. »Sedaj potekajo še dogovori, ali se nam bo ekipa primarnega zdravstva pridružila že v tem nočnem dežurstvu 30. decembra, zagotovo pa po novem letu. Za dnevni del si bomo tudi nekoliko razdelili delovanje med nami in zdravstvenem domom,« pojasnjuje direktorica, ki pričakuje, da bo dokončna selitev dežurnih služb iz novogoriškega zdravstvenega doma opravljena do februarja.

Za nujno internistično in kirurško obravnavo bodo pacienti od 30. decembra dalje torej vstopali v urgentni center preko glavnega vhoda, kjer bodo na sprejemnem pul-tu opravili tudi administrativni vpis, dežurna služba novogoriškega zdravstvenega doma bo, kot rečeno, do nadaljnjega delovala nespremenjeno, pojasnjujejo v šempetrski bolnišnici. (km)

Z voščili med najstarejšimi občani

Števerjanski upravitelji med obiskom Iva Gravnerja

BUMBACA

Števerjanska županja Franca Padovan je včeraj obiskala enajst domačinov, ki imajo več kot devetdeset let. Med obiskom so jo spremljali še ostali štirje člani občinskega odbora, in sicer podžupan Robert Princic ter odborniki Marjan Drufovka, Martina Grahonja in Orieta Jarc. Upravitelji so devetdesetletnikom izrazili voščilo ob božično-novoletnih praznikih ter jim zaželeli čim več zdravia in lepih trenutkov v družbi najdražjih. Med obiskanimi Števerjanci je najstarejša Marica Rožič vdova Vogrič, januarja bo praznovala 102. rojstni dan.

Hip Hip Hura za malo

Kristino!

Iznajdljivemu gamsu, Mariji in celi družini

čestitamo vsi skavti Szso

Čestitke

Harmonika prepeva, merjasec beži, saj naš MANUEL se z magisterijem že nekaj dni veseli. Novemu gradbenemu inženirju iz srca čestitamo! KD Danica

Gledališče

V KULTURNEM DOMU V NOVI GORICI: 28. decembra ob 20. uri bo komedija »Mame« v režiji Tijane Zinajić; informacije pri blagajni vsak delavnik 10.00-12.00, 15.00-17.00 in uro pred pričetkom prireditev, tel. 003865-3354016.

V OBČINSKEM GLEDALIŠČU V GRADISČU ob 21. uri: 29. decembra novoletni koncert izven abonmaja v organizaciji občine Gradisče, nastopa Mitteleuropa Orchestra; informacije po tel. 0481-969753.

V SLOVENSKEM NARODNEM GLEDALIŠČU v Novi Gorici: 29. decembra ob 16.30 in 20. uri »Pašjon« (Iz-

tmedia
OGLAŠEVALSKA AGENCIJA

obvešča, da sta danes naša urada v Trstu in Gorici zaprta.

Brezplačna št.
800.912.775

Web: www.tmedia.it/primorski
E-pošta: primorski@tmedia.it

GORIŠKA - Kam med prazniki Ob glasbi tudi obisk razstave

Današnja božično vigilijo je mogoče preživeti v veselem vzdušju tudi v Gorici. V Ulici Garibaldi in na Korzu Verdi so nameščene stojnice z obrtniški izdelki, pred Ljudskim vrtnom so na voljo slaščice in druge jedi, razne dobrote je mogoče okusiti tudi v Raštelu. Vse dni bo odprto drsališče na Travniku. Jutri ob 22. uri bo v hiši Von Ungerspach na Trgu Cavour zabava *X Mas Party Soul Clapa*; glasbo bodo vrteli raznih didžeji iz Pordenona, Londona in Pariza.

Na goriškem gradu si bo razstavo o prvi svetovni vojni mogoče ogledati danes med 10. in 13. uro ter na štefanovo med 10. in 19. uro, medtem ko bo jutri zaprta. V palači Fundacije Goriške hranilnice v Gosposki (Carduccijevi) ulici 2 v Gorici bo v soboto med 15.30 in 19. uro izjemoma na ogled razstava o vojaški prisotnosti v mestu. V soboto in nedeljo bo odprta tudi razstava *Habsburžani - Štiri stoletja vladavine v obsejni grofiji 1500-1918*, ki je postavljena v muzeju sv. Klare na Verdijevem korzu; vstop je prost med 10.30 in 19. uro, ob 16.30 bosta vodiča po razstavi njena avtorja Marina Bressan in Marino De Grassi.

Praznične prireditve potekajo tudi v Novi Gorici. Jutri ob 17. uri bo na Bevkovem trgu jazz božični koncert, nastopil bo Blaž Vrbič z božičnim jazz Bandom. Zasedba izvaja znane božične pesmi v samosvojo easy-jazz preobleki. V soboto ob 21. uri pa se obeta večer slovenske popevke z Nuško Drašček, Alenko Godic in Ladom Leskovarjem. Oba koncerta bosta v primeru slabega vremena prestavljena v veliko dvorano mestne hiše. V nedeljo ob 17. uri bo otroke razveselil prihod dedka Mraza, na ogled bo še predstava za otroke čarovnika Sam Sebastiana. (ur, km)

GORICA - Ob božiču Pri sv. Ivanu bo nočno polnočnica ob 22. uri Nadžkof bo jutri kosil z zaporniki in pazniki

Tradicionalna »polnočnica« v cerkvi sv. Ivana v Gorici - slovenskem pastoralnem središču goriških Slovencev - bo nočno ob 22. uri. Jutri, na dan božiča, bo praznična maša ob 8. uri pri Marijinih sestrah na Korzu Italia in v Zavodu Sv. Družine v Ulici Don Bosco, dalje pri sv. Ivanu ob 10. uri in na Travniku ob 18. uri. V soboto, na Štefanovo, bodo maše v Gorici kakor ob nedeljah, odpadla bo le maša na Travniku, ker bo ob 17. uri v stolni cerkvi tradicionalni božični koncert.

Nadžkof Redaelli

Na Silvestrovo bo slovenska zahvalna maša ob 18. uri pri sv. Ivanu, na prvi dan novega leta pa bodo maše po nedeljskem urniku; popoldne ob 16. uri bo v Zavodu Sv. Družine ura molitve za mir. Nadškof Carlo Redaelli se bo drevi ob 19. uri udeležil praznične večerje v središču Pastor Angelicus v Gorici; Karitas in italijanski skavti jo prirejajo za občane, ki bi božično vigilijo drugače preživeli osamljeni. Opolnoči bo nadškof daroval slovesno mašo v goriški stolnici, kjer bo jutrišnja praznična maša ob 11. uri. Božično kosilo bo nadškof preživel v zaporu v Ulici Barzellini, kjer bo kosil z zaporniki in pazniki. V četrtek, 31. decembra, ob 19. uri bo v stolni cerkvi nadškof Redaelli daroval zadnjo mašo v tem letu, v petek, 1. januarja, ob 19. uri pa še mašo ob svetovnem dnevu miru.

Društvo goriških upokojencev vošči članom vesele božične in novoletne praznike

te delle spie»; 20.00 »Vacanze ai Caraibi - Il film di Natale«.

Dvorana 3: 15.00 - 16.50 »Natale col boss«; 18.40 »Vacanze ai Caraibi - Il film di Natale«; 20.30 »Irrational Man«.

DANES V TRŽIČU
KINEMAX Dvorana 1: 15.10 »Vacanze ai Caraibi - Il film di Natale«; 17.00 - 19.45 »Star Wars - Il risveglio della forza». Dvorana 2: 15.00 - 16.30 »Alvin Superstar - Nessuno ci può fermare«; 18.10 - 20.10 »Vacanze ai Caraibi - Il film di Natale«.

Dvorana 3: 15.00 - 16.15 »Masha e Orso - Amici per sempre«; 17.40 - 19.45 »Irrational man«.

Dvorana 4: 15.00 »Star Wars - Il risveglio della forza«; 17.15 - 19.45 - 22.20 »Il ponte delle spie«.

Dvorana 5: 15.10 »Chiamatemi Francesco - Il papa della gente«; 17.00 »Masha e Orso - Amici per sempre«; 18.15 - 20.15 - 22.10 »Natale col boss«.

25. IN 26. DECEMBRA V GORICI
KINEMAX Dvorana 1: 15.10 »Vacanze ai Caraibi - Il film di Natale«; 17.00 - 19.45 - 22.10 »Star Wars - Il risveglio della forza«.

Dvorana 2: 14.45 - 16.00 »Masha e Orso - Amici per sempre«; 17.20 - 21.50 »Il ponte delle spie«; 20.00 »Vacanze ai Caraibi - Il film di Natale«.

Dvorana 3: 15.00 - 16.50 - 22.15 »Natale col boss«; 18.40 »Vacanze ai Caraibi - Il film di Natale«; 20.30 »Irrational Man«.

25. IN 26. DECEMBRA V GORICI
KINEMAX Dvorana 1: 15.10 »Vacanze ai Caraibi - Il film di Natale«; 17.00 - 19.45 - 22.30 »Star Wars - Il risveglio della forza». Dvorana 2: 15.00 - 16.30 »Alvin Superstar - Nessuno ci può fermare«; 18.10 - 20.10 - 22.10 »Vacanze ai Caraibi - Il film di Natale«.

Dvorana 3: 15.00 - 16.15 »Masha e Orso - Amici per sempre«; 17.40 - 19.45 »Irrational man«; 21.30 »Star Wars - Il risveglio della forza« (digital 3D).

Dvorana 4: 15.00 »Star Wars - Il risveglio della forza«; 17.15 - 19.45 - 22.20 »Il ponte delle spie«.

Dvorana 5: 15.10 »Chiamatemi Francesco - Il papa della gente«; 17.00 »Masha e Orso - Amici per sempre«; 18.15 - 20.15 - 22.10 »Natale col boss«.

Obvestila

DOBRODELNA SKUPINA ŠTANDREŽ vabi na božično tržnico še danes, 24. decembra, na Korzu Verdi v Gorici.

DRUŠTVO SLOVENSkih UPKOJENCEV za Goriško sporoča udeležencem silvestrovanja, da bo v torek, 29. decembra, odpeljal v kraj Corno di Rosazzo avtobus št. 1 ob 17. uri s trga Medaglie d'oro - z Goriškega, nato s postanki pri vagi blizu pevskega mosta, v Podgori pri telovadnici, v Štandrežu pri lekarni in na Pilošču. Avtobus št. 2 bo odpeljal ob 17. uri iz Jamelj, nato s postanki v Doberdodu, na Poljanah, v Sovodnjah pri cerkvi in lekarni ter v Štandrežu na Pilošču. Organizatorji priporočajo točnost.

ZSŠDI obvešča, da bo danes, 24. decembra, goriški urad zaprt.

FUNDACIJA GORIŠKE HRANILNICE obvešča, da bodo uradi zaprti od danes, 24. decembra, do srede, 6. januarja 2016.

KNJIŽNICA DAMIR FEIGEL na Korzu Verdi 51 v Gorici bo za božične počitnice zaprta do 1. januarja 2016. Informacije po tel. 0481-531733 ali gorica@knjiznica.it.

SKGZ sporoča, da bo goriška pisarna zaprta do 6. januarja 2016.

ZSKD GORICA obvešča, da bo urad zaprt od danes, 24. decembra, do vključno 5. januarja 2016.

AGENCIJA ZA PRIHODKE sporoča, da bodo 24., 30. in 31. decembra uradi v Gorici (Korzo Italia 157) in v Tržiču (Ul. Ceresina 1) odprti samo v jutranjih urah med 9. in 13. uro.

DRŽAVNA KNJIŽNICA v Ul. Mameli v Gorici obvešča, da bo med božičnimi in novoletnimi prazniki odprta po skrajšanem urniku 7.45-13.30 od 24. decembra do 5. januarja 2016.

SPDG prireja začetniške in nadaljevalne smučarske tečaje, ki bodo ob sobotah ali nedeljah januarja (16., 17., 23., 26., 30. in 31.) in februarja (13., 14., 20. in 21.) 2016. Vpisovanje na sedežu društva 29. decembra ter 8. januarja 2016 od 18. do 20. ure; informacije po tel. 331-4585257 (Sara).

V FUNDACIJI GORIŠKE HRANILNICE v Gorici bo v ponedeljek, 28. decembra, ob 17. uri združenje Dante Alighieri v sodelovanju z državno knjižnico v Gorici organiziralo predavanje z naslovom »Il volto di Dio in Dante«.

MEDGENERACIJSKO SREDIŠČE, Gradnikove brigade 33 v Novi Gorici, prireja predstavitev Sheng Zhen Gongga, ki ga bo danes, 24. decembra, ob 10. uri vodil Bogdan Bajc iz Ljubljane.

Mali oglasi

IZPRAZNUJEM hiše, stanovanja, kleti, podstrešja in poslovne prostore. Popravljam pohištvo, peči na drva in pelete ter kamine; tel. 340-2719034.

ODDAMO V NAJEM v južnem predmestju Gorice opremljeno stanovanje z dvema spalnicama, samostojnim ogrevanjem in hlajenjem ter parkiriščem; tel. 0481-522206.

PRODAJAM akacija dreva in Ekstra deviško oljčno olje tel. 0481-390238 ob uri obedov.

Pogrebi

DANES V SV. KRIŽU NA VIPAVSKEM: 14.30, Danilo Rustja (od 8. do 13. ure bo ležal v mrliški vežici goriške bolnišnice).

DANES V GORICI: 11.30, Valerio Andrian iz splošne bolnišnice v cerkev Sv. Roka v Podturnu ob 11.40 in na pokopališču v Ločniku.

DANES V PEVMI: 11.10, Vladislav (Lade) Fiegl (iz goriške splošne bolnišnice ob 11. uri) v cerkvi in na pokopališču.

DANES V TURJAKU: 14.30, Lorena Trevisan por. Bosma (iz Vidma) v cerkvi in na pokopališču.

Ob izgubi dragega očeta in dedka
Danila Rustje
izražajo občuteno sožalje Barbari,
Milenk, Goranu ter vsem svojim

Bredljevi iz Devina

ŠZ Olympia Gorica
izraža iskreno sožalje
družini Rustja
ob izgubi dragega Danila.

Ob smrti dragega očeta Danila
izraža odbornici Mileni Rustja
in sorodnikom iskreno sožalje

Slovenska skupnost Sekcija Dolina

Prizadeti ob izgubi dragega soseda
Ladeta Fiegla
izrekamo globoko sožalje sestram
Valeriji in Dorici
ter ostalim sorodnikom
vsi Cibičevi

Cvetličarna
Antica
Bottega
del Fiore

Gorica
 ulica Seminario 12
 tel. 0481.30682

Vesel božič

JESTVINE

Maxi
 FAMILY
POVSIC

TRADICIJA IN KAKOVOST
 OD LETA 1967

ULICA TRIESTE 261
 34170 GORICA
 TEL. 0481.21193
 TUTTIDI.MARKET@YAHOO.IT

50
 1966 - 2016

grafica goriziana
 t i s k a r n a

Ul. Gregorčič, 18 • Gorica • tel. 0481 22116 • fax 0481 22079
 E-mail: info@graficagoriziana.com • www.grficagoriziana.com

**OGLASE ZBRALA
 IN PRIPRAVILA
 AGENCIJA**

AWS

GORICA
 Tel. 0481.536602
 Faxe 0481.536603
 mail: aws.it@tin.it

**GRADBENO PODJETJE KOSI.NA. s.a.s. -
 KOSIC GIOVANNI & C.**

DOBERDOB, Goriška ulica 20/A
 tel. 348-8519905

zidarska dela za nove stavbe,
 popravila na obstoječih,
 specializirani za zunanje zidne plašče (cappotti)
 in prekrivanje streh

**ŽELI VESELE BOŽIČNE
 IN NOVOLETNE PRAZNIKE!**

PRODAJA IN POPRAVILA KOLES

ELIA ČUK

GEFARIN R. & SAKSIDA A.

Gorica, trg Cavour 9, tel. 0481 535019, www.cukelio.com

avtodelavnica
 avtoličarstvo
 vulkanizerstvo

**BASTIANI
 SERGIO**

DOBERDOB (GO)
 Tel. 0481.78305

Gostilna
 «FRANC»

Pri Francetu

Domača kuhinja

Zaprto ob nedeljah in ponedeljkih

SOVODNJE OB SOCI (GO)

Prvomajska 86, telefon 0481.882038

Lo Nanda
 "Deveta" 1870

VRH SV. MIHAELA

Tel. 0481.882488

www.devetak.com

OKUSNE DOBROTE DOMACE ZEMLJE

*Četova družina vošči
 vsem blagoslovljen Božič*

Naš Goriški Kras vas kliče na ves glas

**Agraria
 Zavavlav**

semena, sadike
 in sadno drevje,
 orodje za vrt in
 za zelene površine
 krma za domačo žival

Gorica, ul. Trieste 18

Tel. 0481.520898

www.agrariazavavlav.it

info@agrariazavavlav.it

**THERMOTRADE
 ALBERT SOŠOL**

Vodovodne in plinske inštalacije;
 Klima naprave in toplotne črpalke;
 Montaža radiatorskega in talnega ogrevanja;
 Namestitvev kotlov na plin, drva-biomasa-peleti in kurilno olje;
 Vakumski in ploščati sončni kolektorji;
 Servis in tehnično svetovanje.

KRONOTERM Vodilni proizvajalec
 toplotnih črpalk v Sloveniji

TRAVNIK 21, 34170 GORICA

EMAIL: THERMO@INWIND.IT - MOB. 340/96 77 081

BIASI
 GENERAZIONE COMFORT

Savio
 INNOVATIVE SOLUTIONS

**ALUMINIJASTE ZASTEKLITVE
 KOVAŠKI IZDELKI**

Tabaj F.lli s.n.c.
 Miloš in Rajmund

ŠTANDREŽ - GORICA, ul. A. Gregorčič 24

Tel. 0481/21514 • Faks 0481/21987 • barbara@tabaj.191.it

PROIZVODNJA
 IN INŠTALACIJA
 KLEPARSTVA

MARIO MUCCI S.R.L.

Ulica A. Gregorčič 20/2 • 34170 GORICA

Tel. 0481/21828 • Fax 0481/524657

info@muccilattonerie.com • www.muccilattonerie.com

Vesele božične praznike

URARNA ZLATARNA ŠULIGOJ

Gorica, ulica Carducci 49, Tel. 0481.535657, www.suligoj.com

LA SUBIDA

JOŠKO IN LOREDANA SIRK

ULICA SUBIDA 52

KRMIN

TEL. 0481 60531

WWW.LASUBIDA.IT

Vesel Božič

**KULTURNI DOM
 GORICA**

KC LOJZE BRATUŽ - Božični koncert v znamenju mlajših nastopajočih

Sveže rajske strune

Z ansambлом Girotondo d'Arpe je nastopila tudi sopranistka Polona Kante Pavlin

BUMBACA

GORICA - Dva različna ansambla s kontrastnim programom, Girotondo d'Arpe in NOVA filharmonija, sta v ponedeljek oblikovala božični koncert Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Koncert, ki je postal ustaljena tradicija, je tokrat v milini prihajajočih praznikov glavno besedo prepustil mladim glasbenikom.

Pod scenarij božičnega dogodka z naslovom *Naj strune rajske zazvenijo*, ki je povezal ansambel fino zvenceh harf v zasedbi z violino ter veličastni simfonični orkester, se je podpisala Jasmin Kovc. Z video projekcijo je poskrbela, da sta bila nastopa združena v celoto: modro ozadje za harfe in rdeče za simfonični orkester sta utripala v odsevu milijona drobnih lučk, zvezdic in snežink. Modra nas je s snežnimi motivi popeljala v skrivnostni svet keltske ljudske tradicije, v njihovo zasajano pravljico in poskočne plesne ritme. Glasba, ki jo je odkrival Girotondo d'Arpe pod umetniškim vodstvom profesorice Tatiane Donis, je bila mehko zvenceča. Vključevala ni le keltskih skladb, ampak tudi galške in angleške. Ob nežno vibrirajočih strunah je polno zazvenel čustveni sopran Polone Kante Pavlin, ki je kot lahke snežinke mehko podpiral svilnati zvok harf. Poleg irsko-angleških skladb so bile na programu še Largo iz Zime (Štirje letni časi) Antonia Vivaldija in (obvezna) O Holy Night. Ameriška Jingle bells pa je predstavljala prehod v pripoved simfonične glasbe 20. stoletja.

V drugem delu, z rdeče obarvanim ozadjem, nas je simfonični orkester NOVA filharmonija iz Nove Gorice sprejel z žarom in ognjem, ki je ponazarjal toplino domačega ognjišča in prisrčne družinske vezi. Rdeči čevlji in še mnogo drugih barv: moške ramnice, rdeče vezalke ... podrobnosti na orkestraših so nas popeljale v Združene države Amerike v začetek prejšnjega stoletja. Polnost orkestrskega zvoka je strastno vzplamtel z odlomkom iz zahtevne Simfonije številka 2 Charlesa Ivesa in z znamenitim Vodičem po orkestru Angleža Benjamina Brittna. Dirigent Simon Perčić je s spretnostjo vzdrževal dinamično napetost v izvedbi mladih glasbenikov iz Primorske in Furlanije Julijske krajine. Skupaj so pripravili nastop, poln radostne razigranosti, ki pa je bil obenem tudi resen in zbran. Z nežnostjo je sopranistka Polona Kante Pavlin vstopila v radoživno igro NOVA filharmonije. S sekcijo violončelov je izvedla priredbo White Christmas Irvinga Berlina v aranžmaju Moza Pelicana. Nato pa je še z baritonistom Nikolajem Pintarjem in NOVA filharmonijo za konec zapela Sveto noč v posebni priredbi Marka Mozetiča. Obe skladbi sta sicer iz železnega repertoarja božičnih, vendar sta s svojima iskričastima priredbama na enkratno-izvirni način večeru vdahnili svežino, tako kot tudi vsi nastopajoči glasbeniki in glasbenice iz ansamblov Girotondo d'Arpe ter NOVA filharmonija.

Metka Sulič

GLASBENA MATICA - Lep koncert gojencev v dolinski cerkvi

Božično pričakovanje

DOLINA - Božično-novoletni prazniki so za vsako šolo tudi priložnost za obračun leta, ki se izteka; Glasbena matica je letos imela kar bogato žetev, o kateri priča veliko število uspešnih nastopov in nagrad, ki so jih gojenci osvojili na mednarodnih tekmovanjih, med najlepše dosežke pa sodi tudi preporod orkestra, ki sicer še ubira svoje prve korake, a je kljub temu optimistični pokazatelj vitalnosti šole. Pa še praznovanje 70-letnice ponovnega zagona šole po dolgi prekinitev pod fašistično diktaturo, izid zbornika ... vse to je izpostavila predsednica Milena Padovan, upravičeno ponosna na dosežke in pozitivno razpoložena za prihodnost, ko je v imenu upravnega odbora Glasbene matice nagovorila občinstvo, ki se je zbralo v dolinski cerkvi sv. Urha za nastop gojencev pod naslovom Božično pričakovanje. V imenu ravnatelj Bogdana Kralja, ki je bil zaposlen z božičnico v Kanalski dolini, je prisotnim voščila prof. Erika Slama, dobrodošlico učencem, staršem, profesorjem in občinstvu pa je izrekel gostitelj, župnik Mihael Palfi. Škoda le, da so cerkve ob tem času prehladne, saj so morali učenci nastopati ohomotani v tople obleke in tudi glasbila se ne najlepše odzivajo ob nizkih temperaturah, to pa je edina hiba nastopa, ki je bil prisrčen in kakovosten.

Najprej je srca ogrel mali zborček - OPZ Mini Krasje, v katerem pojejo malčki, ki še obiskujejo vrtec, in OPZ Krasje z osnovnošolci; pod vodstvom Nede Sancin in ob spremljavi Claudie Sedmach, ki je igrala na električno klaviaturo, so malčki zapeli *Kaj bo Mihec?* Ignacija Ote, v poklon pokojnemu glasbeniku - domačinu, nato ljudsko iz Ricmanj *Miklavž ima sivo glavo*, pa še Podpečano *Božiček* in Olivierijevo *Pesem želja*.

Bogato vrsto flavtistov je odprl Elia Gustin, učenec prof. Erike Slama, ki je

Prijetno dolinsko božičnico so sooblikovali številni nastopajoči

FOTODAMJ@N

muzikalno podal Schubertovo *Uspavanko* ob spremljavi prof. Sedmachove, sledili sta flavtistka Maja Devetak (prof. Risegari) in pianistka Milena Carlini (prof. Zonta), ki sta ubrano in elegantno podali Bothovo *Romanco*, nato je harmonikar Jakob Kralj, učenec prof. Zobina, doživeto zaigral *Odmev* in *Magično melodijo* iz 4. Zolotarjeve Suite. Spet harmonika, tokrat v rokah Ivane Kreševič, učenke prof. Fulvija Jurinčiča, ki je zbrano interpretirala Holminovo *Pesem*, nato pa trenutek polne romantike, ki jo je pričarala mala violinistka Alida Shahrazad Igbaria, učenka prof. Jagode Kjuder, z *Meditacijo* iz Massenietove opere Thais (pri klaviaturi prof. Sedmachova).

Flavtistki Valentina Jogan in Metka Zeriali, učenki prof. Slama, sta ljubko zaigrali *Andante* iz Brilljantnega dueta op.16 Nielsa Petra Jensena, sledila sta dva kitarista, učenca prof. Ferija: Irina Goruppi, ki je dovršeno zaigrala Linne-mannovo *Whistling something* in Francesco Cenci z Llobetovo *El Mestre*. Harmonikar Mitja Tull, učenec prof. Jurinčiča, je zrelo podal Angelisovo *Impasse*, nastop pa je sklenil kvartet flavt, ki so ga sestavljali Valentina Jogan, Jan Kalc, Tjaša De Luisa in Metka Zeriali: venček božičnih napevov v priredbi Kate Agioritis je prav prijetno sklenil glasbeni dogodek.

Katja Kralj

ZALOŽNIŠTVO - V Sloveniji

Lani izšlo 1599 leposlovnih del

LJUBLJANA - V Sloveniji je v letu 2014 po končnih podatkih Narodne in univerzitetne knjižnice izšlo 5554 naslovov tiskanih knjig in brošur. Od tega je bilo 1599 leposlovnih del, in sicer 804 izvirnih del slovenske književnosti ter 795 prevedenih del tujih književnosti. Med izdanimi leposlovnimi deli je bilo tudi lani največ romanov. Končni založniški podatki kažejo, da je lani izšlo za 9,2 odstotka (to je 470) več naslovov kot v letu 2013. Med leposlovnimi deli je bilo skoraj 38 odstotkov romanov, od tega 179 naslovov izvirnega slovenskega leposlovja in 422 naslovov prevodov tujih del. Kratka proza za otroke in mladino je znašala 25 odstotkov naslovov, med njimi je bilo 248 slovenskih del in 151 prevodov. Pesniška dela je predstavljalo 14 odstotkov naslovov, kratka proza za odrasle 10 odstotkov, poezija za otroke in mladino približno tri odstotke, odstotek je bilo dramskih del, devet odstotkov pa je bilo nerazvrščenih leposlovnih del.

Po podatkih knjižnice je lani izhajalo 1838 naslovov tiskanih časopisov in drugih serijskih publikacij ali 36 več kot v prejšnjem letu. Velika večina jih je izhajala občasno (403), letno (395) in mesečno (351) ter četrtletno (255). Glede na vrst so prevladovali strokovni oz. znanstveni časopisi, takih je bilo 1394. Poleg tega je izhajalo 192 časnikov in splošnih časopisov. (sta)

Susan Sarandon pomaga beguncem na Lesbosu

ATENE - Ameriška igralka Susan Sarandon trenutno kot prostovoljka pomaga na grškem otoku Lesbos pri sprejemanju beguncev, ki prihajajo na otok. Posveča se predvsem otrokom in jim pomaga pri preoblačenju iz mokrih v suha oblačila, s prostovoljci skupine Team Humanity pa spremlja begunce na gumenjakih, da varno priplujejo do obale. Kot je zapisala v kolumnah za spletni časopis The Huffington Post (nekatero so dostopne tudi na spletni strani njegove italijanske različice), bodo letos njihove nogavice njene božične nogavice; v ZDA je namreč za božič tradicija obešanja nogavic, ki jih nato Božiček napolni s sladkarijami. Svoje vtise z grške obale objavlja tudi na svojem twitter profilu @SusanSarandon, kjer smo si sposodili tudi zgornjo fotografijo. (sta, pd)

filmi@primorski.eu **GREMO V KINO**

Franny

ZDA 2015

Režija: Andrew Renzi

Igrajo: Theo James, Dakota Fanning, Richard Gere in Clarke Peters

Ocena: ★★

POGLEJ TRAILER!

Po petindvajsetih letih spet v vlogi bogataša. Edward (Richard Gere) iz filma *Pretty woman*, ki je popeljal v svet sanj celo generacijo žensk in jih skušal prepričati, da pravljice res obstajajo in da imajo lahko celo srečen konec, je tokrat Franny.

Sicer seveda zelo osivel, a vseeno nadvse očarljiv petinšestdesetletnik, ki se v enem od letošnjih božičnih filmov predstavlja v vlogi osamljenega milijonarja, velikega človekoljuba, tudi čudaka, ki je izbral odmaknjeno življenje.

V resnici Franny v samoti prikriva neizrekljivo skrivnost, ki je ni še nikomur zaupal.

Postavni gospod ne dela, ker mu seveda ni treba delati, se pa na veliko posveča dobrodelnim pobudam in pomaga potrebnim. Ko se nekega dne po večletni odsotnosti pojavi Olivia (Dakota Fanning), to je hčerka Frannyjevih velikih, tragično preminulih prijateljev, se bogataš ne more obvladati in ji želi na vsak način pomagati.

Olivia se je namreč pravkar poročila in čaka prvorojenčka in Franny se tako v hipu spremeni v pravega sponzorja mlade družinice.

Oliviji in možu ponudi najrazličnejše priložnosti, kupi jim hišo, avto, pri skrbi službo in jim sproti rešuje vse težave. Žal pa je pri tem tudi vse bolj vsiljiv in prisoten v njunem življenju, ki ga v določenem trenutku začne celo kontrolirati.

Prav takrat pa iz preteklosti privre na dan Frannyjeva velika skrivnost. In od tistega trenutka, nič ne bo več tako kot je bilo... (Iga)

70. OBLETNICA OBNOVITVE SLOVENSkih ŠOL - Pričevanje »prarealke« Vere Čok Vesel

KO SO BILI NEKATERI DIJAKI LE NEKAJ LET MLAJŠI OD RAVNATELJA ...

Ivan Žerjal

Bi se podali na maturo v colkah zaradi pomanjkanja čevljev? Bi oblekli plašč, izdelan iz vojaške odeje? Bi se učili samo na podlagi zapiskov zaradi pomanjkanja učbenikov, in to v razredu, ki bi štel kakih 40 dijakov in kjer bi bili nekateri dijaki le nekaj let mlajši od ravnatelja šole? Za današnjega človeka, vajenega vsakovrstnega udobja in koriščenja najmodernejših tehnoloških dosežkov, od tabličnega računalnika do pametnega telefona, so verjetno take razmere nepredstavljive in vendar se je prav v takih razmerah pred 70 leti začel pouk na obnovljenih slovenskih šolah na Tržaškem in Goriškem.

Leta 1945 niso le obnovili slovenskih šol, nekatere so tudi na novo ustanovili. Med temi je bila tudi realna gimnazija, predhodnica današnjega Liceja Franceta Prešerna, ki jo je obiskovala tudi prof. Vera Čok Vesel, ki je bila tako ena od »prarealk« oz. »prarealcev« iz Ulice Starega lazareta, o katerih v svoji istoimenski knjigi piše pokojni prof. Bojan Pavletič. Svojo nekdanjo profesorico italijanščine na Nižji srednji šoli Sv. Cirila in Metoda pri Sv. Ivanu sem pretekli petek obiskal na njenem tržaškem domu, saj je prijazno pristala na pogovor in pričevanje o doživljanju tistih študijskih let, med pogovorom ob kavi pa se nama je za krajši čas pridružil tudi njen soprog inž. Aljoša Vesel, ki je prav tako znal marsikaj povedati.

Veliko navdušenje in razumni profesorji

Vera Čok Vesel je na slovensko gimnazijo, ki je takrat domovala v palači v Ulici Starega lazareta, prišla, potem ko je obi-

»Mi, ki smo prihajali s Tržaškega, smo znali dobro italijansko in latinsko, nekateri, ki so prihajali iz Jugoslavije, pa so imeli težave z italijanščino in latinščino.«

skovala italijansko nižjo srednjo šolo Petrarca. Ne spominja se, ali je vodstvo italijanske šole kar zamerilo staršema zaradi vpisa v slovensko šolo, res pa je, pravi, da Italijani niso marali slovenskih šol v mestu, posebno ne višjih.

Biti dijakinja slovenske gimnazije pred sedemdesetimi leti je naši sogovornici pomenilo veliko navdušenje: »Govorili smo slovensko, bili smo revni v slovenščini. Mi, ki smo prihajali s Tržaškega, smo znali dobro italijansko in latinsko, nekateri, ki so prihajali iz Jugoslavije, pa so imeli težave z italijanščino in latinščino. Moram reči, da smo imeli izredno razumne in delavne profesorje, ki so bili navdušeni za slovensko šolo, da se ustvari, ohrani in napreduje. Nam so pomagali, tudi tistim, ki so med vojno izgubili kako leto. Profesorji so skušali na vsak način pomagati, tako domačini kakor prišleki.« Med temi se sogovornica kot odličnih oseb spomni Jožeta Peterlina in Vinka Beličiča, še zlasti pa Vinka Vovka, ki je poučeval matematiko in pri komaj 26 letih postal ravnatelj šole: »Bil je zelo zmeren in je znal upoštevati razne dejavnike, da je omilil napetosti med "filobelimi" in "filordečimi", ko so bile stavke in demonstracije.« Slovenske šole so namreč svojo pot začele v viharnem času po drugi svetovni vojni, ki so ga zaznamovali boj za meje in politična razhajanja. Tista stran, ki je zagovarjala Jugoslavijo in novo komunistično ureditev, je po besedah inž. Vesela šola zasovražila, ker so bili profesorji po večini begunci oz. nasprotniki režima, če ne

ravno bivši domobranci, leta 1948 pa je z resolucijo informbiroja in spora med komunisti samimi prišla še druga ločitev, tako da je v svojih prvih petih letih delovanja šola doživela razne šoke. Pri tem zakonca Vesel podarjata, da so zahodni zavezniki takrat bili zelo naklonjeni ustanovitvi slovenskih šol in radia, tudi zato, ker takrat pri zaveznikih vzdušje do Italijanov ni bilo nič kaj prijazno, šteli so jih za bivše nasprotnike, čeprav se je ta odnos pozneje spremenil, zaradi ideološkega nasprotovanja zavezniški upravi pa bi bili lahko šole tudi izgubili.

Prvič v mešanem razredu

S prihodom na novoustanovljeno slovensko realno gimnazijo je Vera Čok Vesel tudi prvič prišla v mešan razred, saj so prej na osnovnih in nižjih srednjih šolah delovali ločeni dekliski in fantovski oddelki. Na slovenski »realni« pa so se v številnem razredu, ki je včasih štel tudi več kot 40 dijakov, znašli fantje in dekleta različnih sta-

Prof. Vera Čok Vesel pred nekaj leti na podelitvi Flajbanovih nagrad Slovenskega dobredelnega društva (desno) in skupaj s sošolci in razredničarko prof. Lauro Abram v gimnazijskih letih (četrta z desne v zadnji vrsti)

rosti: »Nekateri smo se poznali že od prej, z nekaterimi smo se spoznali pozneje, nekateri so bili bolj zadržani, nekateri so tudi marsikaj hudega doživeli: oče Žive Slavikove je npr. umrl v taborišču Mauthausen. V našem razredu je bil tudi Aldo Stefančič, ki je bil sirota, brez očeta. Povem še primer svojega starejšega brata Leota. Preživel je 9 mesecev v Dachauu, bil je na tem, da umre, ni naredil niti enega dneva pouka. Potem so ga sprejeli, opravil je vstopni izpit in ni izgubil tistega leta. To je en primer, ampak so bili tudi drugi: ali so bili partizani, ali jim je bila bombardirana hiša, ali so bili begunci, so kakšno leto izgubili. Nekateri so prišli v razred malo starejši, nekateri so šolanje opustili, ni bilo nekaj stabilnega. Potem so bile razne manifestacije in stavke, šola je bila zaprta. Nekateri so rekli, da to ni resna šola in morda so tudi zaradi tega nekateri starši izpisali otroke. Bilo je nekoliko raznobarvno, raznoliko in izredno naporno tudi za profesorje, ki pa so stvar izredno dobro izpeljali, da je ta šola nastala, ostala in nadaljevala.«

Da so bile takrat res izredne razmere, ki jih človek, rojen pozneje, težko razume, potrjuje tudi Aljoša Vesel, ki sicer ni opravil slovenskih šol, saj je, nekoliko starejši, zadnji letnik opravil na italijanskem liceju Dante Alighieri: »V mojem razredu so bili bivši komandant fašističnih enot X Mas, dalje tržaški Jud, ki je bil med vojno poročnik v indijski enoti britanske vojske, in Grk, ki je bil med vojno partizan. On je imel 24 let, jaz pa 17.«

Tako dijaki kot profesorji so se v šolo peljali s tramvajem, ker avtov in motorjev ni bilo. »Po navadi smo odhajali po nabrežju, ker je bila Cavana bolj dvomljiva četrta javnih hiš in dijaki tja nismo zahajali, poleg tega je bilo ob morju lepo, mrgolelo je lažij, tudi vojnih seveda, vozil je tudi vlak,« pravi Vera Čok Vesel, ki se spomi-

»Po navadi smo odhajali po nabrežju, ker je bila Cavana bolj dvomljiva četrta javnih hiš in dijaki tja nismo zahajali.«

nja tudi profesorjev. Poleg že omenjenih Peterlina, Beličiča in Vovka so poučevali še npr. italijanščino Lina D'Atena, zgodovino Ruža Šturm, prirodopis Ivan Sosič, telovadbo Suhadolčeva, angleščino Franc Cucek, ki pa se je šele učil tega jezika, poučeval pa je samo prvo leto, potem je prišla Rusova.

Denar in mast za čevlje

Bila so to tudi leta velikega pomanjkanja. Tako se Aljoša Vesel spominja, da je na maturo šel obut v cokle, ker čevljev ni bilo: »Čeprav sem bil sin odvetnika in smo bili meščanska družina, je bilo ekonomsko stanje takšno: bile so še karte, bila

je velika revščina.« Poleg tega za nakup čevljev ni zadostoval le denar. Vera Čok Vesel se tako spominja: »Po vojni sem potrebovala nove čevlje in od tet jih nisem mogla dobiti, ker so imele vse manjšo nogo. Tako sem šla z mamo v trgovino, kjer so mi dali prave čevlje, samo da je bilo treba poleg denarja dati tudi nekaj masti, samo za denar niso dali. Ker smo imeli med vojno doma prašiče in tudi nekaj masti, sem za denar in mast dobila čevlje. Plašči so bili izdelani iz preurejenih in prebarvanih vojaških odev, ali pa so bili kakšni stari plašči od none ali tete.« V pomanjkanju so živeli tudi profesorji, predvsem tisti, ki so prišli iz Jugoslavije oz. od drugod: »Ko je prof. Vovk prišel v Trst, je imel samo eno obleko, zato je neko mojo sošolko zaprosil, da bi mu šla iskat kako obleko. Takrat tega ni bilo mogoče kupiti v trgovini, je pa prof. Vovk imel obleke na svojem domu v Jugoslaviji, kamor pa takrat ni mogel vsakdo. Eden, ki je lahko šel, je bil Bojan Pavletič, druga pa Vera Sardoč. Tako se je ustvarila neka skupnost med profesorji in dijaki,« se še spominja Vera Čok Vesel.

Na izlet s tovornjakom

V kakšnih razmerah pa je sploh potekal pouk? »Vam povem, da je bil skoraj čudež, da je ta šola šla naprej, ker je imela toliko problemov, od ogrevanja, ker smo imeli peči, a ne drvi, do prostorov: ni bilo npr. laboratorijev za kemijo, prav tako ne

telovadnice, vadili smo v telovadnicah v ulicah Combi in Della Valle ali pri Sv. Jakobu. Vendar so bili naši profesorji čudežni: takoj smo šli na šolski izlet, šole namreč do tedaj niso šle nikoli na šolski izlet. Šli smo v Oglej, seveda s tovornjaki, ker ni bilo avtobusov. Izleti so bili enkrat v Oglej, enkrat v Milje, enkrat k jezeru Cavazzo, se pravi v bližnje kraje, vsekakor so bili to šolski izleti, tako da smo se tudi zblížali, spoznali.«

Sogovornica se spominja tudi, da razen italijanske slovnice in berila drugih učbenikov ni bilo: »Naslednje leto je Beličič uredil berilo, drugače smo si morali zapisovati predavanja, kasneje so profesorji začeli pripravljati skripte. Tudi v zvezek nismo pisali s kemičnim, ampak z navadnim

»Če pogledamo kake stare zveščice, bomo videli, da smo si zapisovali enostavne besede in njihov pomen.«

svinčnikom, mogoče so imeli nalivno pero. Table so bile, kreda po navadi tudi, ampak ne vedno, zato se je ni smelo preveč porabiti brez potrebe.«

Kaj je kozolec?

Dijaki, ki so začeli leta 1945 obiskovati slovenske višje šole, so imeli povečini za seboj le šolanje na italijanskih šolah, zato je bilo znanje slovenščine bolj šibko, omejeno na domačo govorico, zato so marsikdaj težave povzročale tudi enostavne besede. Vera Čok Vesel se spominja znanega kiparja Franceta Goršeta, ki je na gimnaziji poučeval likovno vzgojo: »Bil je umetnik in dobričina, marsikateri dijak ga je zafrikaval, ampak je hotel pomagati in nam je dal lahko nalogo: "Narisali boste kozolec." Kdo je imel pojma, kaj je kozolec? Njemu se je zdelo naravno in logično, da vsi znano narisati kozolec, ki je enostaven, mi pa nismo vedeli, kaj je kozolec. Če pogledamo kake stare zveščice, bomo videli, da smo si zapisovali enostavne besede in njihov pomen. Doma smo vedno govorili slovensko, vendar brali nismo, naše izražanje je bilo bolj domače, bolj revno. Doma se sicer nismo pogovarjali v narečju, morda, ker je bila moja mama učiteljica, govorili pa smo bolj pogovorno slovenščino s tržaškim prizvokom.«

»Šola daje samozavest«

Vera Čok Vesel je maturirala leta 1950, pri čemer so prišli v poštev vsi predmeti tako pri pisnem kot pri ustnem delu izpita, upoštevati pa so snov zadnjih treh let šolanja. Slovenski šoli pa se je naša sogovornica pozneje posvetila tudi sama, saj je poučevala na nižjih srednjih šolah, pri čemer meni, da je na to izbiro vplivalo tudi dejstvo, da je po vojni obiskovala slovensko gimnazijo, pa tudi to, da sta bili tako mama kot teta učiteljici: »Poklic mi je bil všeč, rada sem poučevala. Naredila sem samo pet let slovenske gimnazije, vendar sem kot suplentka poučevala tudi slovenščino,« ve povedati Vera Čok Vesel, ki na vprašanje, kaj ji je slovenska šola posredovala tako v dijaškem kot profesorskem obdobju, odgovarja: »Predvsem prav ta resen odnos, da gre šola naprej. Šola je koristna, potrebna, kot Slovincem nam daje samozavest in je tudi orožje, da gremo lahko naprej v življenju. Slovenci smo že v 19. stoletju imeli veliko vero v šolstvo, znanost, znanje in to gre še vedno naprej, morda se je danes nekoliko porazgubilo.«

**Vesele božične in
novoletne praznike!**

Pizzeria - pивnica "Kariš"
Pizze iz krušne peči
Bogata izbira najboljših piv
Obsežna zunanja pokrita terasa
ob lepo urejenem zelenem parku

Pesek, 69 - Tel.: 040/226434 - 040/226889

PRODAJALNA ČASOPISOV
Zaccaria Tania
vošči vsem
vesele praznike

**Kmetija Fattoria
Vidali**

Kmetija Vidali
Bazovica 308 - Trst
Tel. 040 226713

Proizvodnja sira in mlečnih izdelkov
Vesel božič in srečno novo leto!

Cufar *mesnica*
Vesel božič!

Tel. 040 226786
ul. Igo Gruden 35, Bazovica

**caffè
VATTA**

**STOPI V SVET
RAZVAJANJA**

Zaprto ob ponedeljkih
Tel. 040 2461354

Narodna ul. 38 Opčine Trst

SVEŽE PECIVO • DOMAČI SLADOLED • HITRA KOSILA
APERITIVI • KOKTAJLI • TIPIČNI KRAŠKI PROIZVODI • VEČERJE

ZGONIK 3/A Tel. 040.229123
www.gustintrattoria.com/info@gustintrattoria.com

GOSTILNA GUSTIN

Iz preprostih sestavin pričramo okusne jedi

La Combustibile s.r.l.
TRST - DOMIO 38 - TEL. 040.820331 - www.lacombustibile.com

**Vsem voščimo
vesel in topel Božič
ter srečno novo leto!**

- Diezel goriva
- Kurilno olje za ogrevanje
- Dostava na dom drvi in pelleta
- Peči in štedilniki na drva in pellet

VELIKA IZBIRA - IZLOŽBA V NOTRANJOSTI

Terčon
ŽELEZNINA
VRTNARSTVO
SESILJAN, Tel. 040 299220

gradbeni material
CELESTINO DANIELI snc
Paolo Iscra Skerl e C.
Opčine - Dunajska cesta 19B, Tel./Fax: 040/213963

IZOLACIJSKI MATERIAL - SREDSTVA PROTI VLAGI
VODNI IZOLATORJI - ŠAMOTNI MATERIAL - ODOČNE CEVI

**BARVE
FURLAN & MILIČ**

**BARVE
STENSKÉ TAPETE
TOPLI PODI
SONČNE ZAVESE
KOMARNIKI**

OPČINE
Dunajska cesta 56A
Tel. 040.212168

il Frutteto

Kotiček "Okusov Krasa" vse leto, z barvami in vonjavami vrtov in sadovnjakov s Trsta in okolice:
vino, med, olje in druge sezonske dobrote.

Il frutteto - Marchesich Claudio
Trst - Largo Piave 3, Tel. +39 040360146
e-mail: cmarchesich@yahoo.it

HYDROTECHNIK

Vanja Devetak

IZDELAVA, POPRAVILA
IN VZDRŽEVANJE OGREVALNIH,
PLINSKIH IN VODOVODNIH NAPRAV

Alternativni in obnovljivi
energetski viri

Nabava, inštalacija in vzdrževanje
peči na biomaso (drva, pellet...)
znamke **ETA**

ŠEMPOLAJ 1/D6, TS
TEL. 040-200312
MOB. 347-6282079

**Vesel božič
in srečno
novo leto**

*Pekarna Bar
Hlaščičarna*

**Marc
Rudy**

UL. Kosovel 24 - BAZOVICA
Tel. 040.226171 - 040.226444

Gostilna

Bauk

TOM OBERDAN
Chef

Pesek, 2
Dolina (TS)
T +39 040 9220286

ZAPRTO ob sredah - ponedeljek, torek in četrtek za kosilo

Potovanja urad Aurora

TRST, UL. MILANO 20 - Tel. 040 631300 - Fax 040 365587 - www.auroraviaggi.com

božič

HP
Hotel in restavracija
"Pesek"

Hotel z vsemi udobnostmi in
v restavraciji veliki dvorani za vsakovrstne priložnosti

Hotel - Pesek 69/a
Restavracija - Pesek 69

Tel. 040 226294
Fax 040226889

Malalan
OTTICA OPTIKA

Ul. dei Salici 1
34151 OPČINE
tel. 040_213957
fax 040_213595

Bar Kanarin

**Vošči
vesele
praznike**

Opčine
Dunajska c. 50/A

MARKET KUKANJA
VESEL BOŽIČ IN SREČNO
NOVO LETO!

DESPAR

NABREŽINA 106/B • Tel. 040.200172

Delia
Cvetje - Fiori

Vošči
vsem strankam
vesele praznike

Ul. Igo Gruden, 48
Bazovica - TS
Tel. 340 2147791
deliasivitz@gmail.com

Trst - Ul. Coroneo 11
Tel. 040 634666

 bar X

SARDOC
TRATTORIA GOSTILNA

PREČNIK 1/b

Zaprto v
ponedeljek in torek

Tel. 040 200871 - Fax 040 201267 - info@sardoc.eu - www.sardoc.eu

SUSHMEL

REGISTRATORI DI CASSA
PRODAJA IN SERVIS
DI SUSHMEL G., PAROVEL S. & SAIN A. SAS

Ul. S. Francesco 11 - TRST
Tel. 040.370802

TRGOVINA
Kosmina Sergij
TV, gospodinjski
stroji

NABREŽINA CENTER - TEL. 040200123

b'io
bio trgovina

NATURALIA
z jestvinami, sadjem in zelenjavo

Veseli božič!

Križ 340, na pokrajinski cesti,
tel. 040 220409

pizzeria - bar - gostilna

»VETO«

DEBENJAK NADA snc

TIPIČNE DOMAČE JEDI DIVJAČINA

 peč na drva

OPČINE
Proseška ulica 35
Tel. 040.211629
ob torkih zaprto

MESNICA DA FUFO
Rubio Vettorel

SVEŽE MESO IN SPECIALITETE ZA ŽAR

PROSEK - Ul. S. Nazario 46 - TRST - Tel. 040 2528145

BAR - SLADOLEDI

Marcos
PEKARNA - SLAŠČIČARNA
Torte po naročilu
Bazovica - Ul. Igo Gruden, 64 - Tel. 040.226147

Veseli božič!

BAR Sladoledarna
icecafe
Ulica Gruden 39/1
Bazovica (TS)

RAZMIŠLJANJA V PARIZU V ČASU TERORIZMA

»DRŽAVA JIH ZAVRAČA, ZATO DRŽAVE NE LJUBIJO«

Borka za mir, risar in upravitelj bara o muslimanih v Franciji

Samo Miot

»Nujna je raznovrstnost. Samo tako bodo mladi Francozi severnoafriškega porekla vzljubili Francijo.« Tako je spregovorila Latifa Ibn Ziaten, ko je 18. novembra prejela priznanje sklada Chirac za pomembne dosežke pri preprečevanju konfliktov. Gospo Ibn Ziaten je med podelitvijo poslušal francoski predsednik François Hollande in dober del predstavnikov francoske vlade. Slišali so jo spregovoriti o tem, kako je v nekaterih razredih šol v predmestjih večjih francoskih mest tudi 95% dijakov arabskega in severnoafriškega porekla. Po njenem mnenju pa je nujna večja mešanost, da bi se ti lahko vključili v francosko družbo.

Latifa Ibn Ziaten je leta 1977 odšla iz Maroka. Pridružila se je svojemu možu, ki se je v Franciji zaposlil kot železniški delavec. Imela sta pet sinov. 11. marca leta 2012 sta izgubila prvorojenca Imada, francoskega vojaka, ki ga je v svojem rojstnem mestu Toulouse ubil 24-letni islamski skrajnež Mohammed Merah.

»Morilec na skuterju«, kakor so ga radi imenovali po medijih, je bil Francoz alžirskega porekla. Njegovo otroštvo je bilo vse prej kot rožnato. Še kot najstnik je okusil zapor, tu pa se je našel islamskega radikalizma. Imad Ibn Ziaten je bil njegova prva žrtev, kriv le tega, da je bil francoski vojak. V Toulouseu in v bližnjem Montaubanu je Mohammed Merah v osmih dneh hladnokrvno ubil še šest oseb.

»Ponavadi muslimane po dveh, treh dobah slabo plačanega ali celo neplačanega pripravništva delodajalec pošlje na cesto. Kolegi mi pravijo, da je za te fante večkrat edina možna zaposlitev v kiosku s hitro prehrano kakega sorodnika ali prijatelja. Na ta način se še bolj zaprejo v lastno skupnost. Tako se ustvari začaran krog. Kruta igra usode je v tem, da jim večinsko prebivalstvo to zaprtost očita. Še bolj kruto pa je naslednje: kdor nima niti tega rešilnega jopiča – sorodnika, ki prodaja kebab, ta si bo mogoče pomagal na nezakonit način.«

Latifa Ibn Ziaten je nekaj mesecev po sinovi smrti ustanovila združenje »Imad Ibn Ziaten za mladino in za mir«. Prizadeva si za vzpostavitev dialoga med ljudmi različnih verstev in za širjenje pomena miru med mladimi. Po januarskem napadu na sedež revije Charlie Hebdo še bolj intenzivno predava po šolah in po zaporih o veri in o laičnih republikanskih vrednotah, ter o tem kako te niso v nesoglasju. Z veliko vneto se bori proti temu, da bi mladi v revnejših francoskih predmestjih zabredli v ekstremizme. Zaradi tega boja je prejela nagrado sklada Chirac.

Guillaume Cardin pod psevdonom David Snug riše in piše zgodbe. Njegovi stripi so med ljubitelji v Franciji dokaj znani, a ne dovolj, da bi mu njihova prodaja zagotovila preživetje v dragem Parizu. Od

Latifi Ibn Ziaten (levo) je 11. marca leta 2012 24-letni islamski skrajnež ubil sina, francoskega vojaka, zdaj si preko združenja »Imad Ibn Ziaten za mladino in za mir« prizadeva za vzpostavitev dialoga med ljudmi različnih verstev. Desno pogled na baziliko v Saint Denisu

časa do časa zato vodi stripovske delavnice po zaporih, zaposlen pa je tudi v zavodu, kjer pripravljajo mlade na bodočnost. Espace Dynamique d'Insertion »Nord-Ouest« (Dinamični prostor za vključitev »Nord-Ouest«) je namenjen mladim od 16 do 25 let. Nahaja se v pariškem predmestju Saint-Denis.

»V naš zavod prihajajo fantje in dekleta iz Saint-Denisa, ki so s težavo zaključili obvezno šolanje. Dodatna šolska pot bi bila zanje prestrma. Kot večina tukajšnjega prebivalstva imajo skoraj vsi korenine iz severnoafriških držav. Vsi so muslimani. Tukaj obiskujejo tečaje, ki naj bi jih profesionalno usmerjali«, je Guillaume na kratko opisal obiskovalce in delovanje zavoda. »Pogojnik je obvezen, saj tečajniki le v redkih primerih dobijo zaposlitev, ki je povezana z vsebino obiskovanega tečaja. Ponavadi jih po dveh, treh dobah slabo plačanega ali celo neplačanega pripravništva delodajalec pošlje na cesto. Kolegi mi pravijo, da je za te fante večkrat edina možna zaposlitev v kiosku s hitro prehrano kakega sorodnika ali prijatelja. Na ta način se še bolj zaprejo v lastno skupnost. Tako se ustvari začaran krog. Kruta igra usode je v tem, da jim večinsko prebivalstvo to zaprtost očita. Še bolj kruto pa je naslednje: kdor nima niti tega rešilnega jopiča – sorodnika, ki prodaja kebab, ta si bo mogoče pomagal na nezakonit način. To je, z vlamljanjem v stanovanja ali v avtomobile in s preprodajo mamil. Možnost, da bo končal v zaporu je v tem primeru skoraj stotodstotna. Takrat pa se bo zanj začelo še hujše poglavje. Stalen stik z izurjenimi kriminalci ali celo s teroristi bo sovraštvo do družbe in države, ki mu ni ponudilo zasilnega izhoda pred pogubo, še povečal.«

Saint-Denis ni znan samo po tem, da tu stoji bazilika, v kateri je pokopana večina francoskih kraljev. Ali po tem, da je tu največji francoski stadion. Zadnji mesec je širši javnosti predvsem znano, da so se prav v Saint-Denisu skrivali tri teroristi pariškega pokola, ki so jih po nekajurnem obleganju pokončili specialci.

»Dogodek je naše mlade precej pretresel, saj veliko izmed njih živi v bližnji okolici«, pravi Guillaume, ter doda: »Moji kolegi in tudi sam sem z dijaki razpravljal o pariških terorističnih napadih. Vsi tečajniki so se strinjali s tem, da taki dogodki škodijo ugledu muslimanov. Nekateri izmed njih pa niso sočustvovali s Parizom, kakor so to počenjali širom po svetu. Redki so v jezi šli celo tako daleč, da so buržoaznim Parižanom privoščili, kar se jim je pripetilo. S kolegi smo imeli vtis, da v teh primerih ni šlo za nikakršno medetnično mržnjo ali za boj med verstvi, temveč bolj za razredni boj. Samo pariški bogataši naj bi si po mnenju teh tečajnikov zaslužili svoje, ne Parižani na splošno.«

Vsakdan v afriški četrti v osemnajstem okrožju

»Vivre ensemble!« (Živeti skupaj!) To je eno izmed gesel, ki krasijo strop Omadisa, priljubljenega kafiča osemnajstega pariškega okrožja. Bar, v katerem njegov upravitelj Hamid Goudjil že sedemnajst let toči pijače, a tu prireja tudi koncerte, kulturna srečanja in vrti filme, je v afriški četrti. Njegova posebnost je v tem, da vanj radi zahajajo Francozi vseh polti in porekel, obenem pa sem vstopijo tudi tujci. Taka etnična pomešanost je po lokalnih na splošno redkost. »Tu začetijo pozitivne vibracije, te pa pomaga ustvarjati kdor je za šankom«, Hamid resno odgovori na vprašanje, zakaj ljudje radi prihajajo sem, in doda: »Kdor tega nima rad in se pravil ne drži, sem vstopi samo enkrat in nikoli več. Bolje tako. Dober kuskus pripravili le z dobro pšenico. Slabo odvžeš.«

Hamid se je rodil alžirskim staršem, pred več kot petdesetimi leti v Franciji. »Po srcu sem Francoz«, pravi. Svojo državo ljubi, a ima do nje tudi ostre besede: »Francija svojih državljanov ne uči kako živeti v sožitju, ker je to ne zanima. Prej nas bo uči-

dikalne sovražne fraze Le Penove in njenih somišljenikov. A kljub vsemu je le desetiina Francozov volila za njeno stranko, ne pa 30 ali več odstotkov, kakor nam pravijo. Jaz sem optimist in mislim, da ne bodo nikoli zmagali.« Glede na to, koliko gostov ima njegov bar, bi mu lahko verjeli.

Preden začne koncert zbora, ki poje tradicionalne bretonske pesmi, nam Hamid zaupa še svoja navodila, kako bi lahko presegli razlike med ljudmi in zaživel skupaj v miru. Nekako to, kar njemu uspeva ustvarjati v Omadisu. »Potrebno bi bilo upoštevati vrednote kot so sodelovanje, ra-

Vsi so se strinjali s tem, da taki dogodki škodijo ugledu muslimanov. Nekateri izmed njih pa niso sočustvovali s Parizom, kakor so to počenjali širom po svetu. Redki so v jezi šli celo tako daleč, da so buržoaznim Parižanom privoščili, kar se jim je pripetilo.

dočarnost in ljubezen med ljudmi, ne pa misliti samo na to, kako imeti čimveč moči in denarja. Denar spoštujem, a vem, da ni to najpomembnejše v življenju.«

Po Hamidovem pozdravu z dvojnimi trepljajem po prsih, se poslovim. Na cesti se nasmehnem njegovim idealističnim stališčem, ki se resnici na ljubo ne razlikujejo preveč od fraz kandidatke na lepoteh tekmovalnih. Takoj zatem se nasmehnem samemu sebi, da sem od njega pričakoval magični recept za mir na svetu. A vseeno, Hamidu je treba priznati, da mu je v nič kaj lahkih okoliščinah uspelo ustvariti zares sproščeno vzdušje, kjer se združujejo ljudje raznoraznih narodnosti in nagnjenj.

Na cesti proti domu je turbobno mrzlo. Pomislim na politike, ki ploskajo Latifi Ibn Ziaten, a obenem silijo mlade v objem teroristov, katerim oni sami posredno ali neposredno prodajajo orožje. Ker ljubijo moč in denar. Se razžalostim, ker nimam in ne vidim rešitve, saj ne zmorem Hamidovega optimizma. Zato se bom slejkoprej vrnil v Omadis, da se ga bom morda nalez. V Omadisu namreč Dobro zmaguje. Resnično dobro, ne pa ono navidezno, ki naj bi zaobjemalo vrednote zahodnih demokracij in opravičilo »boj imperija dobrega proti zlu«. To je le del zgodbe, ki nam jo prodajajo že od Busha mlajšega dalje, kot bi se šlo za Vojne zvezde.

A tu se ne gremo filmskih pravljic. Tu se gre za resnična življenja.

TRST - Pred 40 leti se je začel proces zaradi zločinov pri Sv. Soboti

POLOVIČNA RESNICA PROCESA O RIŽARNI

Vojmir Tavčar

Bil je najbrž zamišljen kot prvi korak, kateremu naj bi sledile dodatne poglobitve, ki naj bi osvetile manj poznane predvsem pa uradno zamolčane okoliščine in razkrile tudi odgovornost tržaških kolaboracionistov. Toda prvemu koraku niso sledili drugi, poglobitve so izostale, ostala je samo polovična resnica, ki je v spremenjenih političnih razmerah tudi edina uradno priznana. Štirideset let potem je proces zaradi zločinov v tržaški Rižarni ostal nedorečen in osamljen prvi korak, Rižarna sama, ki je bil za vsedrjavni spomenik proglašena leta 1965, pa je še vedno pomnik, ki razdvaja in po mnenju mnogih skoraj nek neobdigatreba.

Pričakovanja so bila 17. februarja 1976 povsem drugačna. Čeprav je bilo jutro hladno in vetrovno, se je pred vhodom v sodno dvorano tržaškega porotnega sodišča zbrala velika množica. Bili so ljudje različnih starosti, ki so oviti v plašče in potrpežljivo čakali, da bi lahko vstopili, ker so želeli biti priča zgodovinskemu dogodku: začetku procesa zaradi zločinov v policijskem lagerju pri Sv. Soboti, kjer je od pomladi leta 1944 do osvoboditve mesta 1. maja 1945 skozi dimnik krematorijske peči »izpuhtelo« na tisoče življenje. Tri-deset let po koncu vojne se je vendarle začel proces. Slovesnosti in pomena dogod-

ka po mnenju tistih, ki so se zbrali pred vhodom v sodno dvorano in čakali na začetek sojenja, ni zmanjšalo niti dejstvo, da je bila zatožna klopa prazna. Nekdanji esosovski polkovnik Ernst Dietrich Allers je nekaj mesecev pred začetkom sojenja umrl v nenavadni prometni nesreči, nekdanjega komandanta policijskega lagerja Josepha Oberhauserja pa nemške oblasti niso izročile italijanski pravici in je, kljub procesu, lahko še vedno nemoteno točil pivo v svoji Münchenski pivovarni. Tudi ostali pripadniki skupine Einsatzkommando Reinhard (EKR), ki je delovala v Rižarni, so umrli preden bi jih lahko dosegla roka italijanske pravice.

Proces zaradi zločinov v Rižarni se je začel trideset let po koncu vojne, ker se je tržaško sodstvo dolgo let izogibalo problemu in tudi dejstvu, da je bila Rižarna leta 1965 proglašena za državni spomenik z odlokom takratnega predsednika republike Giuseppa Saragata, ni bilo povod za začetek preiskave. In vendar novic o tem, kaj se je dogajalo v Rižarni za časa Operacijske cone Jadransko primorje (OCJP), ko je nacistična vojska zasedla naše kraje, ni manjkalo. Do leta 1954 je kazenske postopke proti nekdanjim kolaboracionistom zavirala zavezniška vojaška uprava, a tudi potem ko je Trst po Londonskem memorandumu prišel pod upravo Italije, ki je v nekdanji Coni A STO uveljavila svoj pra-

vni red, se sodstvo problema policijskega lagerja ni lotilo. Prezrla je mnoga poročila časopisov, prezrla je gradivo, ki so ga zbrali organizacije bivših borcev, političnih preganjancev in deportirancev ANPI-VZPI, ANPPA in ANED, in Deželni inštitut za zgodovino odporiškega gibanja. Z mrtvega tira je zadevo premaknilo nemško sodstvo. Maja 1964 je preiskovalni sodnik iz Hamburga dr. Dettmer pisal partizanskemu združenju API in prosil za gradivo in novice o deportacijah in pobjah, ki so jih nacistične enote povzročile v Juljski krajini. API je s prošnjo seznanil Deželni inštitut za zgodovino odporiškega gibanja, ki se je povezal z vsemi organizacijami bivših borcev, političnih jetnikov in deportirancev ter zbral obilno dokumentacijo. Na osnovi dobljenega gradiva je frankfurtski sodnik dr. Bach leta 1967 z uradnim pismom seznanil tržaške sodnike, da preiskuje dogajanje v Rižarni in da so bili Allers in nekateri drugi pripadniki skupine EKR osumljeni sodelovanja pri raznih zločinih. Obenem je tržaške kolege prosil za sodno pomoč. V njegovem imenu naj bi zasliali priče, katerih imena je nemškemu preiskovalcem poslal Inštitut za zgodovino odporiškega gibanja.

Gradivo, ki ga je zbral in posredoval nemškemu kolegemu, je bilo za tržaškega preiskovalnega sodnika dr. Sergia Serba izhodišče za samostojno preiskavo. Leta

1968 je pisal predsedniku tržaškega sodišča in ga obvestil, da se na osnovi zbranih pričevanj lahko uokvirni dogodka kot kazniva dejanja tudi v italijanskem pravem sistemu in se lahko začne sodni postopek zoper evidentirane domnevne krivce. Dve leti pozneje je dr. Serbo šefa glavnega tožilstva obvestil, da je pravno utemeljeno ugotovljati odgovornost za poboje Judov in znanega števila ljudi, ki so jih nacisti zaprlji, čeprav niso bili njegovi politični nasprotniki in niso bili sodudeleženi v oboroženem odporu. Imena preiskovanih pa so bila Allers, Oberhauser, Stangl, Siebert in Fischer (tudi slednji trije so bili pripadniki EKR), katerim so se pozneje pridružili še drugi. Že v tem sporočilu je preiskovalni sodnik nakazal, da namerava ločiti žrtve Rižarne na dve kategoriji: »nedolžne« (Judje in ljudje, ki niso bili povezani z odporištvom) in »nenedolžne«, to-rej tiste, ki so bili angažirane v političnem in oboroženem uporu proti okupatorju.

Kdor je poznal dr. Serba in njegovo moralno držo, najbrž ne dvomi, da se je tudi sam sodnik zavedal, da je tako ločevanje krivično, verjetno pa se je odločil za to potezo – ki jo je potem potrdil tudi v končni obtožnici – ker se je bal, da bi v nasprotnem primeru preiskava sodila v pristojnost vojaškega sodstva in bi nakazana kazniva dejanja 30 let po koncu vojne lahko že zastarala (v tistem času je bila »omara sramote« na sedežu vojaškega tožilstva v Rimu še skrbno zaklenjena in obrnjena z vrati proti steni). Vojaško tožilstvo iz Padove je sicer nastopilo, zahtevalo izročitev gradiva, češ da je edino pristojno za sodni postopek, ker naj bi preiskovali vojne zločine, toda dr. Serbo ni klonil, obrnil se je na kasacijsko sodišče, na katerem je prdril s svojo tezo, da je bil značaj obravnavanih kaznivih dejanj izrazito političen, ker so bila prežeta s političnim in rasnim sovraštvom, ki je bilo razširjeno že pred izbruhom vojne in zato v pristojnosti civilnih sodnikov. Tako je lahko zaključil preiskavo in sestavil obtožnico.

Njegovo delo ni bilo lahko. Poleg težav s samim preiskovalnim delom (saj je mnogo prič in tudi osumljencev takrat že umrlo, marsikateri dokaz se je s časom izgubil), se je moral sodnik spoprijeti tudi z neugodnim odzivom dela tržaške družbe, ki ni želel, da bi proces znova odprl žgoče poglavje krajevne zgodovine, za kate-rega je marsikdo upal, da bo z molkom in z leti tonil v pozabo. Ni manjkalo protestov in demonstracij, ki so kazali, da konservativni del Trsta noče razmisliti o svoji preteklosti, o endemskem sovražnem odnosu do Slovencev in do slovanskega zaledja. Ni manjkalo zahtev, naj bi vzporedno uprizorili tudi procese zaradi izvensodnih usmrtitev v fojbah, ki naj bi bile s političnega in moralnega zornega kota zrcalen zločinski pojav, ker naj bi odraz žele po ugonabljanju Italijanov. Skratka po trditvah teh krogov med nacisti in »slavokomunisti« naj ne bi bilo nobene moralne in politične razlike.

To vzuđu je po gojevalo potek procesa, saj sta tudi predsednik porotnega senata dr. Domenico Maltese in prisedni sodnik Vincenzo d'Amato ravnala dokaj togo in s slabo prikrito nestrpnostjo zavrnili

la vsak poskus, da bi na procesu celovito obravnavali medvojno dogajanje kot krajevni odraz nacistične politike zaslužjevanja tim. manjvrednih ras tako da bi sodba postala verodostojen razmislek o nevarnosti obnavljanja fašizma. Nestrpnost je prišla do izraza zlasti med zaslišanjem zgodovinarjev (predsednik Maltese je z odredbo poudaril, da sta načeli juridične in zgodovinske vzročnosti nujno različni) in nekaterih partizanov in aktivistov OE. Sodni senat je tudi zavrnil zahtevo zastopnikov prizadetih strank, naj bi zasliali nekdanjega tržaškega prefekta, ki ga je imenovala nacistična oblast Bruna Cocceanija in »podestaja« Cesareja Pagninija, češ da nimata nobene zveze s procesom o Rižarni, čeprav sta vodila v mesto v času, ko je policijski lager obratoval s polno paro. Ob koncu je sodni senat zavrnil tudi zahtevo vseh nekdanjih partizanov in aktivistov OE, da bi se prijavi kot prizadete stranke. To pravico je priznal samo »nedolžnim« žrtvam.

Po 31 obravnava in po več kot šesturnem posvetu je sodni senat 29. aprila 1976 Josepha Oberhauserja v njegovi odsotnosti obsodil na dosmrtni zapor, obsodbo je dve leti potem potrdil tudi senat prizivnega porotnega sodišča, ki mu je predsednoval dr. Egone Corsi.

Utemeljitev obsodbe, ki jo je napisal dr. Maltese, je bila navidez strokovna asepritična, vendar je prav ta navidezna nepristranost odraz političnega pristopa, ki se jasno kaže v enem od zaključnih stavkov, saj je utemeljitelj po opisu zločinov v Rižarni in po begu pripadnikov EZ ter zastrelitvi krematorijske peči zapisal, da »s koncem nacistične okupacije se je končala tudi zločinska dejavnost pripadnikov Einsatzkommando, le malo časa potem pa je bilo mesto zopet - in na nič manj krut način - okrvavljeno«. V bistvu so si po mnenju sodnega senata v Trstu okrvavili roke tako Nemci kot Slovani, razen seveda Italijanov. Tako med procesom kot v utemeljitvi sodb je sodni senat skrbel predvsem zato, da ne bi prišlo do izraza odgovornosti kolaboracionistov, italijanskega fašističnega režima in tudi ne sicer okrnjenih državnih izpostav Salojske republike, ki so delovale v OCJP.

Kot je v svoji oceni poudaril zgodovinar Enzo Collotti, je bila nacionalistična nestrpnost, ki je imela tudi razredno oznako, glavna značilnost fašizma v Juljski krajini in je pustila globoko sled v ljudih in tudi v institucijah. Proces zaradi zločinov v Rižarni bi lahko prispeval k globokemu razmisleku o tej dediščini in pomagal k njenemu preseganju. Vendar priložnost je bila zamujena. Polovična pravica pa je po Collottijevem mnenju samo pokazala, da družba ni bila sposobna avtonomne regeneracije, da ljudje na vidilnih položajih niso imeli dovolj državljanškega pogauma, da bi ubrali drugačno pot.

Kljub vsem kritičnim platem, ki so bile zgoraj omenjene, pa je sodba senata tržaškega porotnega sodišča dopuščala možnost dodatne poglobitve. To pot je ubral sodnik Serbo, ki je začel drugo preiskavo, da bi razkril tudi odgovornosti kolaboracionizma in osvetil aspekte, ki jih prvi proces ni. Toda šlo je za »muho enodnevno«. Dr. Serbo je bil premeščen, po njegovem odhodu nihče ni hotel prevzeti žgoče »štafetne palice«. Preiskava je naselja na sipino brezbrizičnosti, nekaj let potem pa je bila na predlog nekega drugega sodnika arhivirana.

V štirih desetletjih so se razmere v Italiji in tudi v Trstu korenito spremenile. Jugoslavija se je razkrojila, Slovenija je postala članica EU in nato vstopila v območje Schengna, Slovenci v Italiji smo dobili zaščitni zakon, nacionalistična trenja v naših krajih so se zmanjšala. Kljub temu pa je kulturno politična dediščina preteklosti še vedno zaznavna. Proces, o katerem je govoril Collotti, je ostal še vedno nedorečen, kot so pokazale nedavne polemike o tem, ali so jugoslovanski partizani osvobodili ali okupirali Trst in kot je pokazal odmev na 40-letnico Osimskih sporazumov. V teh desetletjih se je spremenil tudi odnos dela levosredinskih sil do dediščine preteklosti, saj je v iskanju dialoga s centristi in z manj razvpitimi desničarskimi silami, pozabil na nekdanji načelni pristop. Morda pa je tudi v tej nenačelnosti eden od vzrokov njihove sedanje idejne in politične krize.

V SLABEM POLDRUGEM LETU

UMORILI 5000 LJUDI

Komaj so nacistične sile po kapitulaciji fašistične Italije v jeseni leta 1943 zasedle naše kraje in jih spremenile v Operacijsko cono Jadransko primorje, je bila nekdanja tovarna za predelovanje riža pri Sv. Soboti preurejena v policijski lager, ki je postal orožje okupacijskih oblasti v boju proti odporištvu in obenem eno od zbirnih mest za Jude, ki so jih nato deportirali v koncentracijska taborišča v Avstrijo in v Nemčijo.

Za preureditev Rižarne v policijski lager je poskrbel skupina pripadnikov Einsatzkommando Reinhard (EKR), ki se je pod vodstvom generala Odila Globočnika (rodil se je v Trstu, starši so bili slovenskega rodu, zrasel pa je na Koroškem) »prekalila« z delom v taboriških smrti Treblinka, Chelmo, Sobor in Belzec na Poljskem, kjer je pokončila več kot dva milijona ljudi. Kot je povedal poveljnik Rižarne Joseph Oberhauser, je bil lager pri Sv. Soboti takoj opremljen s krematorijsko pečjo, ki je do-

bro delovala zaradi visokega dimnika nekdanje tovarne. Peč in celice, v katere so zapirali politične jetnike, je zgradil zidarski mojster Erwin Lambert, ki je s podobnimi napravami opremil tudi druga nacistična taborišča smrti (med temi tudi Aushwitz). Preden je Lambert zgradil svojo peč (začela je delovati aprila 1944), so nacisti verjetno sežigali trupla usmrčenih jetnikov v stari sušilnici Rižarne.

Po pričanju Oberhauserja so v Rižarni morili s »sistemom Treblinka«, se pravi z izpušnimi plini dizelskih motorjev. Nekaj ljudi je bilo ustreljenih, mnoge pa so umorili z udarcem po tilniku z jekleno knuto (po vojni je bila dolgo let shranjena v eni od omar za dokazno gradivo tržaške kvesture).

Po pričanju pripadnikov EKR so med med preizkušanjem peči v Rižarni sežigali od 30 do 40 trupel, nato pa je bila poprečna »zmogljivost« od 50 do 70 trupel,

prizigali pa naj bi jo dvakrat ali trikrat na teden. V obdobju od februarja-marca 1944 do 29. aprila 1945, ko so jo pripadniki EKR pred umikom razstrelili, je peč gorela okoli 100 dni, kar naj bi znese okoli 5.000 umorjenih. Od štiri do pet tisoč žrtev je izračunal tudi novinar PD Albin Bubnič, podobna je bila tudi ocena slovenskih zgodovinarjev.

Poleg pripadnikov EKR je v Rižarni delovala tudi skupina Ukrajincev, ki so bili povsem podrejeni nacistom in ki so opravljali težaška dela. Po begu EKR so se mnogi med njimi porazgubili v Trstu, kjer so živeli še mnogo let po koncu vojne.

Kdor želi poglobiti problematiko Rižarne, lahko seže po knjigi San Sabba, ki je izšla na pobudo združenja nekdanjih deportirancev ANED. Druga izdaja je izšla leta 1995 v založbi Lindt, vsebuje zgodovinske eseje, dokazno gradivo, navedena pa je tudi obilna bibliografija. (VT)

Vesel božič

PREHRAMBENI
DISKONT
EUROSPIN

FERNETIČI 24

TEL. 040 2176832

SLAŠČIČARNA

Saint' Honore'

ČOKOLADNI TRAMVAJČKI
...edinstvena dobrota

Opčine - Proseška ulica 2 - Tel. 040 213055
Urnik: 8.00 - 13.30 / 16.00 - 19.30 / Ponedeljek zaprto
sainthonoretrieste@yahoo.it

LEKARNA
Dr./Dott.ssa
SCOLARIS

BOŽJE POLJE, 1
ZGONIK (TS)
Tel./fax 040 225596

poned. - petek
8.30 - 13.00
16.00 - 19.30

sobota
8.30 - 13.00

homeopatija - fitoterapija
avtodiagnostika - veterina
rezervacije za cup
plačila: ticket
elektromedicinski aparati
izdelava galenskih
preparatov

Sledi nam na

di Sergio e Laura

WI-FI - POLNJENJE TELEFONSKEGA
IN PAYPAL KREDITA - "GRATTA E VINCI"
Specialitete sendviči in prigrizki

Trst, Ul. dell'Istria 8/E - Sveti Jakob - tel. 040 764704

DANEV

PRAZNIENJE GREZNIC
PREGLEDI S TV KAMERO
ZIDARSKA DELA

Obrtna cona Zgonik • Proseška Postaja 29/C
Tel. 040 2528113 • Fax 040 2528124
info@danev.it • www.danev.it

TECNO NOLEGGI
NA RAZPOLAGO 20 PLOŠČADI

IZPOSODAMO
DVIŽNE PLOŠČADI:
KAMIONSKE KOŠARE,
SAMOHODNE KOŠARE
IN PAJKE

Tel. in Fax. 040 8321268
Mob. 335 6576587
Krmenska, 543
Dolina - TRST

Vesele
praznike!

DO 47 METROV VIŠINE

www.tecnonoleggi.it

Ošterija Ferluga od leta 1900
DIMITRI FERLUGA

TIPIČNE DOMAČE, MORSKE IN KRAŠKE JEDI

Sprejemamo
rezervacije za
Silvestrovo

Ferlugi (TS)
Ulica Bellavista 12
tel.: 347 139 61 33

Hostaria
ai pini

VOŠČI VSEM VESELE PRAZNIKE!

TIPIČNE DEŽELNE IN KRAŠKE JEDI
Meso - Ribe - Divjačina

Božje polje 14 - 34010 Zgonik (TS)

Tel.: 040 225324 - 348 8907655 | e-mail: lorenzoaipini@libero.it
ZAPRTO OB TORKIH

Bar Makadam

MAKADAM SNC
DI HUSU TAMARA & C.
PROSEK - PROSECCO 1
Tel: 040 251043

Cvetličarna

Nadja

Cvetje za
vsako priložnost!

Prosek 131 - Tel. 040 225450

Brundula
od 1954 na vašo razpolago

Želimo vam vesel Božič in
srečno novo leto 2016!

Dunajska cesta 48 - OPČINE (Trst), Tel. in fax 040 211022, brundula@inwind.it, Odprto: 8.30 - 12.30 / 15.30 - 19.30 Ob ponedeljkih zaprto

GRADBENIK ELIO BERRA JE VEČINO ŽIVLJENJA DELAL V RUSIJI

»VLADIMIR VISOCKI, MOJ KLJUČ DO RUSKIH LJUDK«

Na levi Elio Berra; spodaj levo Berra s sibirskima kolegom na gradbišču v Rusiji; desno spodaj pesnik Vladimir Visocki; naslovnica prevoda poezij

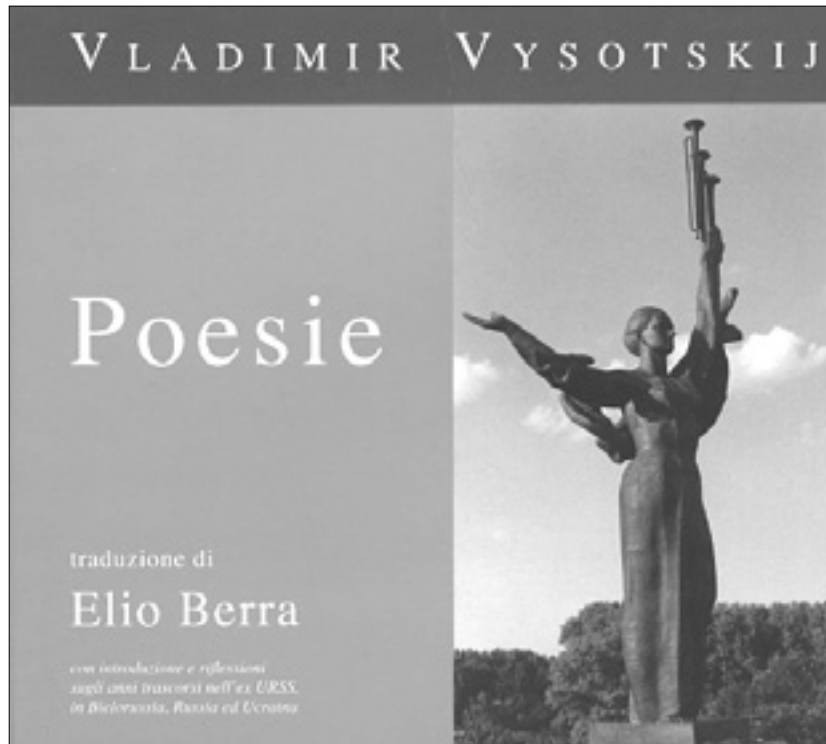

Dušan Udovič

»Zahod se, žal, nikdar ni dovolj potrudil razumeti Ruse, njihovo kulturo in zgodovino. Iz tega dejstva izvira vrsta napak, ki imajo na svetovni ravni hude posledice. Če na Zahodu in še zlasti v Združenih državah Amerike mislijo, da se bo Putin pustil poteptati ali ponižati, se motijo. Z Rusijo je mogoče ustvariti konstruktivne odnose samo na podlagi zaupanja. Za uporabo sile, pritiskov in groženj z orožjem ta država ni bila dovzeta v preteklosti in ne bo niti v prihodnosti«.

Oceno je v preteklih dneh izrekel Elio Berra, beneški Slovenec iz Tipane, s katerim sem bil pred več leti bolj pogosto v stiku, ko sem kot novinar sledil dogajanju v Videmski pokrajini. Povratek v Tipano, vgnedeno med obronke sredogorja pod Kobariškim Stolom in Breškim Jalovcem, je bil v naklonjenem sončnem dnevu prijeten in gotovo vreden številnih cestnih serpentin in ovinkov, ki jih moraš premagati. Tam nekje visoko je izvir Nadiže, narava je daleč naokrog v bistvu ostala neokrnjena, kdor si želi miru in samote ima tu raj na zemlji. Slovenija je tik zraven, odkar ni več meje je prehod do Plešišč in Breginjskega kota dodatno doživlje.

Elio Berra je med Slovenci videmske pokrajine in tudi širše v Furlaniji znana osebnost. Kar sedemnajst let je bil župan občine Tipana, v občinskem svetu je praktično sedel od pamtveka, za nekaj let je predsedoval zdaj že pokojni Gorski skupnosti Terskih dolin. Njegova navidezno mirna narava prikriva odločen značaj. Spomnim se ga, denimo, po samozavestni potezi, ko je na vrata občinske

stavbe pred leti dal obesiti plakat, s katerim je odkrito pozival občane, naj se na svojega župana obračajo v svojem, domačem jeziku. Na morebitne proteste in nasprotovanja, ki so se umetno razpihovala, se, prepričan v svoj prav, ni veliko oziral.

Ob tej priložnosti me je posebej zanimala Eliova dolgoletna delovna izkušnja v Rusiji. Po poklicu gradbeni tehnik je prvič odšel na delo v tujino v prvi polovici sedemdesetih let minulega stoletja in sicer v Libijo, kjer so bila prisotna številna italijanska podjetja. Šel je po poteh šte-

vilnih Benečanov, ki so iskali priložnosti za delo in zaslužek, ki ga je v domačih krajih primanjkovalo. Izkušnja je bila pozitivna in tako je mladi gradbeni izvedenec pozneje, v letu 1987 odšel prvič na delo v Rusijo, oziroma v tedanjo Sovjetsko zvezo. Od takrat je pravzaprav skoraj vso svojo delovno dobo, vse do lanskega leta, preživel v Rusiji, oziroma v državah nekdanje Sovjetske zveze. Največ je bil v Belorusiji (Minsk), pa tudi v Moskvi, Sibiriji in v Ukrajini (Odessa). V glavnem je tam preživel po deset dni na mesec ali po potrebi tudi daljša obdobja.

»Prvi dve leti sta bili za moje poznejše delo in bivanje v Rusiji odločilnega pomena. V kratkem sem se naučil ruskega jezika in sem bil zaradi tega takoj različen od furlanskih kolegov. Rusi so me imeli za drugačnega, očitno je moj tipanski izvor prispeval svoje«, je povedal Berra in se hvaležno spomnil matere, ki je bila doma iz Plešišč. Ko ga je kot otroka peljala s seboj v Videm, se je z njim skoraj izzivalno gčasno sredi mestnega središča pogovarjala v plešiškem narečju. Njega je ob tem bilo sram in je namenoma zaostajal nekaj metrov za njo. Šele pozneje je spoznal pomen tega materinega jezikovnega izročila, ki ga je zaznamovalo za vse življenje kot »dodana vrednost«, kot temu rečemo danes.

»Meni je bil dostop do ruščine enostaven in spontan, kar mi je pri odnosih z ljudmi in pri delu odprlo številne poti in kulturna obzorja. Ni mi bilo do tega, da ostanem eden tolikih Furlanov, ki hodijo v Rusijo izključno zaradi dela in zasluzka, hotel sem spoznati ljudi, njihovo zgodovino, kulturo in način razmišljanja«, je povedal Berra, ki je v več državah nekdanje Sovjetske zveze vodil številna gradbena dela velikih objektov, pri katerih so bila soudeležena italijanska podjetja.

»Spočetka, za časa Sovjetske zveze, je Rusijo vodil reformator Mihail Gorbačov. Opazil sem, da ga ljudje nimajo bogve kako radi, ker je za njihove pojme govoril preveč. Tako kot je včasih Stalin govoril premalo. Z Rusi pa si na delovnih moral ustvariti odnos zaupanja, na katerem je temeljilo vse. Imel sem opraviti tudi z visokimi voditelji v gospodarstvu in politiki, a povsod je bilo temelj vsega zaupanje. No, to, da sem se dobro naučil ruščine, je bilo pri tem velikega pomena. Še zlasti mi je bilo v pomoč dejstvo, da sem vzljudil pesnika Vladimirja Visockega, ki je bil takrat (in je še danes) v Rusiji izredno popularen. Skupaj z Jeseninom je za Ruse ostal ikona, čeprav je umrl že leta 1980. Vsako leto se ob obletnici njegove smrti ves dan recitirajo njegove poezije in predvajajo njegove pesmi, po radijskih in televizijskih kanalih. Visocki je bil pesnik, gledališki igralec in pevec, za tisti čas nekakšen ruski kantavtor, bi lahko rekli. On in Jesenin sta najbolj ljubljena pesnika, ker se v njunih poezijah najbolj prepoznava ruski ljudje, naj bodo to Moskvočani ali prebivalci daljnih krajev neskončne Sibirije«, mi je povedal Berra.

Vladimir Visocki je bil v tistih letih na Zahodu malo znan. Ni namreč spadal med klasične ruske literarne disidente, ki so jih zaradi nasprotovanja režimu kovali v zvezde. Nakoliko bolj znan je bil le v Franciji, ker je bil poročen s filmsko igralko Marino Vlady. Doma ga režim ni povzdigoval, a ga tudi ni preganjal, čeprav imajo njegove poezije izrazit klic k svobodi človeka. Elio Berra mi je doživeto prebral nekaj poezij Visockega v originalu in prevodih, za katere je poskrbel sam. Zbirka prevodov je izšla v brošuri, ki jo je pred leti izdalo Kulturno društvo Naše vasi iz Tipane v sodelovanju z združenjem Eugenio Blanchini. Knjiga je res edinstvena, Berrovi prevodi Visockega pa bi po oceni podpisanega gotovo zaslužili pozornost tudi kakega pomembnejšega založnika in je prava škoda, da so ostali v mejah Tipane.

Pozorno sem poslušal Eliovo branje poezij velikega ruskega pesnika. Da se je kot gradbeni tehnik brez ustreznega specifičnega znanja lotil prevajanja, se je moral vanje zelo poglobiti, iz prevodov pa je tudi občutili, da so ga poezije popolnoma prevzele. Kot da je hotel skozi ta vrata vstopiti v svet ruskega človeka in njegove kulture. To so zaznali tudi številni ruski kolegi, gradbeni inženirji in voditelji, ki jih je srečeval na svoji poklicni poti. Bil je drugačen od drugih »tujcev«, pravzaprav ga sploh niso imeli za tujca. »Na tržnicah sem se pogosto pogovarjal z ljudi s Kavkaza. Nikoli ne bi rekli, da prihajam iz Italije, kvečjemu iz Slovaške ali kaj takega. V tistem svetu, tako različnem od našega, sem se z leti počutil kot doma, postal je del mene. Še zdaj sem navezan na Rusijo in imam tam veliko pravih prijateljev. Videl sem ta veliki svet in doživel stvari, za katere bi ostal prikrajšan, če bi ostal samo v Tipani«, je povedal Berra.

Imel sem občutek, da se je v njem za vedno naselilo nekaj ruske nostalgije, vsekakor pa bo ostal pečat, ki mu ga je v dušo vtisnil Vladimir Visocki. Prebral mi je še pesem o lovu na volkove, ki je za ruskega pesnika zelo značilna. Govori o tem, kako grede ruski lovci po preizkušenem sistemu nad volkove. Širše območje zakoličijo z zastavicami in ko se volkovi znajdejo v tem obroču, nagonsko ne gre do ven iz njega, čeprav sploh ne gre za pravo ograjo. Lovci takrat začnejo streljati iz zasede in ubijajo drugega za drugim. Volkovi padajo zadeti, le eden izmed njih se odloči, da bo ušel smrti in zbeži mimo postavljenih zastavic. Lovci streljajo za njim, a ga ne zadenejo. Pobegli volk v poeziji Visockega simbolizira voljo človeka po svobodi, ki je nič ne more ustaviti. Nazadnje je odločitev njegova in premaga sklenjen krog, iz katerega ni bilo videti izhoda.

Tako je na domu Elia Berre v Tipani minilo par enkratnih ur v družbi Vladimirja Visockega, zame dotlej polj slabo poznanega pesnika. Že nekaj mesecev potem, ko je Elio pred tremi desetletji začel z delom v Belorusiji, so mu prijatelji za rojstni dan poklonili v dar njegove poezije. Pesnik je zanj postal dejanski ključ do ruskih ljudi, krepil je zaupanje vanj in mu pomagal odpirati vrata, ki so drugim ostala zaprta. Rusijo je po delovnih obveznostih premeril v vsej njeni neizmerni razsežnosti, a pesnik mu je bil, delovodi na velikih gradbiščih, stalni in zvesti spremljevalec.

Z Eliom sva prijetno srečanje končala tam, kjer sva začela, s komentiranjem današnjih ruskih razmer in aktualnega dogajanja, ki je z njimi povezano. »To je svet, ki mu ne prideš zlahka do kraja, a Zahod bi se moral potruditi, da v Rusiji najde partnerja, ne pa, da iz nje vedno znova dela sovražnika. Vsaj Evropa bi morala to narediti v lastnem interesu. Putin ne bo sprejel ne druge ne tretje vloge, on trdi, da mora biti svet multipolaren, tega mu ne morem osporovati. Pri Rusih in razhajanjih z Zahodom pa ima pomembno vlogo tudi pravoslavna Cerkev, sicer pa se Zahod glede Rusov moti na celi črti, ko ocenjuje, da imajo ekspanzionistične namene. Raketnih sistemov atlantskega zavezništva Nato na svojih mejah razumljivo ne morejo tolerirati«.

Berra se je spomnil na letošni 70-letnico osvoboditve, ko je večina zahodnih držav nerazumno bojkotirala moskovsko proslavo. »Kdo pa je ustavil Nemce in jih prignal do Berlina. V Moskvi in drugod so bile proslave, na katerih so tisoči ljudi ponosno nosili v rokah fotografije svojih padlih. Bitka pri Stalingradu in večletno obleganje Leningrada sta emblematična dogodka. Če bi bili oblegani v Leningradu Italijani, bi se vdali v enem tednu. Tako pa so ljudje umirali v stotisočih od lakote in mraza, a so na koncu vzdržali in zmagali«.

Berra je spomnil na to, kako ruske značilnosti beleži angleški vojni zgodovinar-strateg B.H. Liddell Hart, ko je svoj knjigi Zgodovina nekega poraza opisal, kako so Ruse ocenjevali ujeti nemški generali. Ocenili so, da so bili narodi Sovjetske zveze izrazito nagnjeni k obrambi, sploh ne k napadanju. Ko so se čutili ogrožene, so reagirali in šli do konca. Tako nemški generali. A tu je moj sogovornik v isti sapi dodal, da dejstva tega ne potrjujejo v vsaki okoliščini. Poljaki in Litovci na Rusijo gledajo s sumničanjem, kar je tudi sled zgodovine, kajti drug drugemu v preteklosti niso prizanesli. Dejstvo je, da so bili Rusi po razpadu Sovjetske zveze kar obsedeni od skrbi za svojo varnost, danes pa je varnost globalni problem, ki ga je treba reševati z novo svetovno ureditvijo, ne pa s podaljški nekakšne hladne vojne, kjer se Rusija še vedno prikazuje kot vir zla in agresivnosti, meni Elio Berra.

Njegov pogled na Rusijo je »od zunaj«, a tudi izrazito »od znotraj«. Njegova presoja je suverena, tako kot pogled tistega, ki si je v življenju znal utreti uspešno pot do poklicnega uspeha, a ga je pri tem spremljala kultura. Želi si, da bi se ljudje na Zahodu osvobodili predsodkov, bili voljni in sposobni širiti svoja obzorja in vstopiti v ta veliki svet, ki ponuja in bo tudi v prihodnosti ponujal neskončne možnosti. Za tiste, ki jih bodo sposobni videti.

MELBOURNE - Z Ilario Gianfagna o infotočki Just Australia

AVSTRALSKE SANJE POMAGA URESNIČEVATI TUDI DRUGIM

V deželi »tam spodaj« se ne cedita med in mleko, priložnosti pa ne manjka

Aleksija Ambrosi

V času, ko se morje ljudi zateka v Evropo, da bi pobegnili pred vojno in revščino, vse več mladih in manj mladih Evropejcev razmišlja o selitvi v države, ki ponujajo boljše zaposlitvene možnosti in višji življenjski standard kot stara celina. Kovčke vsako leto spakira tudi veliko slovenskih in italijanskih državljanov, ki so razočarani nad razmerami v domovini - pripravljeni oditi zelo daleč, tudi na drug konec sveta. Avstralija je tako med Slovenci kot med Italijani že od nekdaj poznana kot dežela priseljavanja, še danes pa kljub oddaljenosti ostaja ena najbolj priljubljenih destinacij. Ampak: ali je domovina kengurujev in Aboriginov res raj za priseljence? Je Avstralija obljubljena dežela, kjer se cedita med in mleko? »Avstralija je predvsem država, ki ponuja veliko priložnosti,« pravi Ilaria Gianfagna, 35-letna Videmčanka, ki se je v Melbourne - drugo največje avstralsko mesto - preselila lani. V »prejšnjem« življenju je bila svobodna novinarka s študijskimi izkušnjami v Veliki Britaniji in Španiji, nato pa je sklenila, da se poda na avstralsko dogodivščino. Prodala je vse, od avtomobila do nočne omarice, in odšla. Pridružil se ji je tudi someščan Stefano Riva, bivši vodja gostinskih lokalov in organizator dogodkov, s katerim sta v glavnem mestu zvezne države Viktorija ustanovila podjetje Just Australia. Zdaj, poldrugo leto po pristanku v de-

želi »tam spodaj«, še drugim pomagata, da uresničujejo svoje avstralske sanje.

Ilaria, kaj je Just Australia?

V bistvu dvoje: je agencija, ki tujcem nudi svetovanje na področju izobraževanja, in infotočka. Povezani smo z več jezikovnimi in poklicnimi šolami, ki delujejo po vsej Avstraliji, in ponujamo njihove tečaje. Nudimo tudi informacije o univerzitetnem študiju in podiplomskih programih, za katere pa je bistveno manj povpraševanja, saj so izredno dragi, tako kot v ZDA. Govorimo o šolninah, ki znašajo 20 tisoč evrov. Zato se tuji državljani, ki se obračajo na nas, ponavadi zanimajo za razne jezikovne in druge tečaje.

Hkrati je Just Australia informacijska pisarna, ki sva si jo s soustanoviteljem in kolegom Stefanom Rivo zamislila na podlagi lastne izkušnje. V Avstraliji je veliko agencij, ki sodelujejo z izobraževalnimi ustanovami in ponujajo njihove tečaje - pravijo jim »education agencies«, tistim, ki sva jih midva obiskala, pa je manjkala »človeška« plat: možnost, da s kom poklepetaš, popiješ kavo in vprašaš za nasvet, kako lažje prideš do službe ali stanovanja, zraven pa lahko še brezplačno urediš prve dokumente, od davčne številke in zdravstvenega zavarovanja do življenjepisa po avstralskih standardih. Rentabilni del našega podjetja je agencija, infotočka pa to ponudbo dopolnjuje in pripeljeva k temu, da se ljudje - tudi če se pre-

ko nas ne vpišejo na noben tečaj - vrnejo, saj ponujamo več storitev.

Vas ljudje sprašujejo, ali jim lahko zagotovite zaposlitev?

Vsak dan prejmemo več elektronskih sporočil, v katerih nas pošiljatelji prosijo, ali jim lahko priskrbimo službo. To seveda ne gre kar tako. Mi jim nudimo nasvete, podporo in svojo mrežo kontaktov, preko katerih bodo lahko z večjo lahkoto našli prave delodajalce, dela pa ne moremo zagotoviti.

Kdaj sta s Stefanom odpotovala v Melbourne?

Februarja 2014. Jaz sem se že pred odhodom vpisala na enoletni podiplomski študij komunikologije, moj kolega pa je najprej želel izboljšati svojo angleščino, zato se je vpisal na jezikovni tečaj. Kmalu sva si začela postavljati problem, kako bosta lahko ostala v Avstraliji tudi po zaključku študija. Ni bilo enostavno, saj sva žal naletela na napačne ljudi, ki nama niso znali pravilno svetovati, nato pa sva s pomočjo drugih svetovalcev le našla pravo pot in sama ustanovila agencijo, ki tu jim državljanom - večinoma Italijanom, prihajajo pa tudi iz drugih evropskih držav - pomaga, da na čim boljši način načrtujejo svojo študijsko ali delovno pot v Avstraliji. Pri tem sodelujemo z migracijskimi agenti, ki so usposobljeni za svetovanje pri pridobivanju raznih vizumov. Od

trenutka, ko sva se odločila za konkretizacijo svoje ideje, do dejanskega odprtja pisarne je minil približno en teden: v Italiji bi to bilo zelo težko, če že ne nemogoče. Komercialista seveda potrebuješ tudi tukaj, vse skupaj pa je bistveno manj zapleteno.

Na svoji Facebook strani ste zbrali prek 38.000 všečkov. Koliko ljudi je obiskalo vašo pisarno v tem letu?

Zelo veliko, gotovo več kot tisoč. V Avstralijo namreč prihaja ogromno italijanskih državljanov. Na grobo smo izračunali, da jih je okrog 25 tisoč letno. Ob tistih s turistično vizo je največ takih, ki zaprosijo za delovni počitniški vizum - t.i. »working holiday visa«, ki je namenjen mladim do 31. leta. Vsako leto se ga poslužuje okrog 16.000 Italijanov. Starejši od 31 let pa navadno zaprosijo najprej za študentski vizum: iz Italije jih pride okrog 2500 letno, mi pa jim lahko pomagamo pri vpisu v šolo, obveznem zdravstvenem zavarovanju, pripravi prošnje za pridobitev vizuma in izpolnjevanju drugih birokratskih zahtev. Prav tako pomagamo in usmerjamo tiste, ki se želijo v Avstralijo za stalno preseliti, kar ni preprosto. Avstralska migracijska zakonodaja je namreč stroga: obvladati moraš angleško in opraviti izpit IELTS, dokazati, da imaš delovno izkušnjo in izobrazbo ter najti sponzorja-delodajalca. Če imaš določen poklic, lahko prideš do stalnega vizuma tudi v primeru, da še nimaš zagotovljene službe, ostale pogoje pa moraš vseeno izpolnjevati. Midva sva vizum dobila v precej kratkem času: zame je bilo bolj enostavno, ker sem izpit angleščine opravila že pred prihodom v Avstralijo, za tiste, ki jezika ne znajo, pa je postopek daljši.

Kateri so najbolj iskani poklici?

Veliko je povpraševanja po inženirjih, zdravnikih in bolničarjih, ki so tudi zelo dobro plačane službe, zlasti v zdravstvu pa je treba jezik obvladati na zelo visoki ravni in opraviti kakšen univerzitetni izpit ali tečaj na tukajšnjih univerzah. Delodajalci v Avstraliji iščejo tudi kvalificirane delavce na drugih področjih, na primer obrtnike. Nekaterih poklicev - mizarja, tesarja, varilca, mehanika itd. - Avstralsci ne znajo ali nočejo opravljati, zato je po njih kar nekaj povpraševanja. Izredno iskani so tudi kuharji, saj je gostinstvo v Avstraliji in zlasti v Melbourne močno razvit sektor.

Izpostavila bi še gradbeništvo: tu gradijo kot nori! Nove stavbe rasejo kot gobe po dežju, saj predvidevajo, da se bo v prihodnjih letih število prebivalcev občutno povečalo. Tudi pri teh poklicih je znanje angleščine nujno potrebno: marsikomu se ne ljubi ponovno sestiti v klopi, saj bi raje delal in služil, če želi priti do cilja, pa je ta pot obvezna. Nadzor izvajajo resno: če nekoga zalotijo pri delu na črno, ga lahko doletita izgon in prepoved vstopa v državo za daljše obdobje.

Se na vas obračajo zlasti mladi?

Prihajajo v glavnem mladi, a ne samo. Videvamo ljudi, stare okrog 45 let, in družine z otroki, ki se preselijo visokim stroškom navkljub. Obvezno šolanje je namreč za tuje državljane zelo drago. Vča-

sih srečamo tudi starejše ljudi, ki si želijo tukaj ustvariti novo življenje, avstralske oblasti pa so za pridobivanje določenih vrst vizuma postavile starostne omejitve: stalnega vizuma pa dopolnjenem 50. letu ne izdajajo, razen v redkih primerih, kot je poroka z avstralskim državljanom.

Kako je živeti v Avstraliji?

Ko sem prišla, sem kot mnogi drugi imela vtis, da so vsi Avstralsci srečni. Vsi se vedno smejejo, strahu, da bodo ostali brez dela, nimajo, življenjski standard je visok. Cene so višje kot pri nas, kar pa velja tudi za plače. So mlada in multikulturna družba, saj je Avstralija od nekdaj dežela priseljencev. Doslej sem naletela na odprte in pozitivne ljudi. Ob tem so zelo radovedni, morda zato, ker živijo na otoku; večkrat se mi je zgodilo, da so me ustavili kar na ulici in nagovorili. Občutek imam, da bolj spoštujejo drugačnost in da tu ni takega razizma kot pri nas.

Avstralija je seveda tudi zelo lepa in slikovita dežela. Melbourne nima najbolj ugodnega podnebja, ponaša pa se z visoko življenjsko ravnijo, morjem, parki in bogato kulturno ponudbo. Seveda, preden si mi priseljenci lahko privoščimo to, kar si privoščijo domačini, se moramo pošteno potruditi.

Je Avstralija novodobna Indija Koromandija?

Ne, oziroma ne za vse, lahko pa to postane. Avstralija ponuja predvsem veliko priložnosti. Možnosti za zaposlitev ne manjka.

Sta tudi vidva že koga vzela v službo?

Da, kolegico Pamela Moronci, načrtnjeva pa dodatno okrepitev, saj imamo res veliko dela. Občasno sodelujemo tudi z drugimi ljudmi - fotografom, grafikom, video ustvarjalcem, agencijo za organizacijo dogodkov -, eno dekle nam pomaga tudi iz Furlanije Julijske krajine. V pisarni v Melbourne delamo Stefano, Pamela in jaz, cilj pa je, da bi pridobili nove sile. Doslej sem namreč imela res malo časa, da bi potovala: še domov se bom prvič vrnila za letošnje božične praznike.

Še en krajši nasvet za tiste, ki jih mika Avstralija.

Najbolje je, da pridejo pred dopolnjenim 31. letom; to jim omogoča, da dobijo enoletni delovni počitniški vizum, ki ga lahko podaljšajo še za eno leto, če 88 dni delajo na kmetiji. O slavnih avstralskih farmah so sicer zdaj veliko razpravljali, saj mnoge izmed njih izkoriščajo delavce. Poznam pa tudi veliko takih, za katere je bila trimesečna izkušnja na kmetiji zelo pozitivna.

Drugače pa je splošen nasvet za tiste, ki se želijo za stalno preseliti v Avstralijo, predvsem sledeč: zavijajte si rokave, saj boste tu ostali le, če boste borbeni in vztrajni. Ni preprosto. Ko si tako daleč od doma, se zlahka prepustiš malodušju in domotožju; na to je treba biti pripravljeni. Preden se človek odloči za selitev, je vsekakor boljše, da tu preživi določeno obdobje - recimo eno leto - in ugotovi, ali mu je sploh všeč.

ČARNIK - Muharsko društvo praznuje dvajset let

ČIM TESNEJŠI STIK Z NARAVO POMEMBNEJŠI OD ULOVA

Danjel Radetič

Čarnik. Po eni izmed najbolj lovnihi umetnih muh se imenuje ribiško društvo, v katerem se že dvajset let združujejo slovenski muharji iz Italije. Ustanovni občni zbor so izpeljali 11. februarja 1996 v bivši osnovni šoli v Štmavru, predlog za njegovo poimenovanje je dal Tomo Korošec, slavist na ljubljanski filozofski fakulteti, dolgoletni predsednik muharske sekcije pri Ribiški zvezi Slovenije in soavtor znamenite knjige Muharjenje.

»Mnogi pojmujejo ribolov kot nesmiselna dejavnost. Sliši se namreč, da to ni šport, ker se igra konča z usmrtno ujete ribe. Včasih je bil človek lovec in ribič iz življenjske potrebe, danes tega ne potrebuje več oz. ne bi smel potrebovati, zato je ohranil te dejavnosti le še kot rekreacijo in šport. Športni ribolov pa ni samo uplenitev rib. Mnogo drugih razlogov je, da se danes odločamo za ribolov. Želimo si tesnejšega stika z naravo, privlačni nas ribiška družabnost, in tudi sodelovanje pri čuvanju naravnih dobrin in ohranjanju okolja. Žal je človek s svojim ravnanjem posegel v ekosisteme že tako močno, da so v nekaterih primerih posledice kar težko popravljive. Vode so vse pogostje in vse huje onesnažene. Čeprav so nekateri človekovi posegi v naravo delno tudi opravičljivi, kot na primer regulacije vodotokov, izkoriščanje vode za energetske namene in za namakanje, to v ničemer ne zmanjšuje škode, ki jo je človek prizadel vodnim bitjem.« je na ustanovnem občnem zboru povedal prvi Čarnikov predsednik Silvan Bevčar in poudaril, da si morajo ravno ribiči v prvi vrsti prizadevati za čiste vode. V svojem nagovoru je nadaljeval, da so se muharji Čarnika srečevali in se skupaj odpravljali na ribolov že vsaj deset let pred uradno ustanovitvijo svojega društva. Takrat so se pri svojih dejavnostih naslanjali na športno in kulturno društvo Naš prapor iz Pevme. Po prvih letih delovanja so navezali stike z Ribiško zvezo Slovenije, ki jim je zatem dala možnost, da opravijo ribiški izpit, čeprav niso imeli slovenskega državljanstva; pri tem jih je obravnavala kot rojake v matici, kar ji je nedvomno v čast.

Pred ribiškim izpitom in ustanovnim občnim zborom so goriški muharji izpeljali niz pripravljanih srečanj. Na enemu izmed teh jih je v Pevmi obiskal pokojni Marjan Fratnik, ki sodi med slovenske muharske velikane. Med pevmskim srečanjem je navezal nekaj puhovk in drugih muh, zaradi katerih ga poznajo po celem svetu. Goriški muharji so se leta 1995 odločili, da ustanovijo svoje društvo. Na srečanju na domačiji pri

Radikonu je Tomo Korošec predlagal ime Čarnik, nad katerim so se takoj navdušili. Novo muharsko društvo je takoj začelo krepiti stike z ribiško družino Tolmin; vanjo so se včlanili vsi Čarnikovi muharji.

Z leti se je v društvo vključilo nekaj slovenskih ribičev iz Nadiških dolin; ker je eden izmed članov doma s Tržaškega, se lahko društvo Čarnik pohvali, da ima svoje člane v vseh treh pokrajinah - tržaški, goriški in videmski -, kjer v Furlaniji-Juljski krajini živijo Slovenci. Veliko zaslug, da se je društvo nenehno razvijalo, da je med Čarnikovimi člani rastle želja po organiziranem ribolovu z visokimi etičnimi vrednotami, ki jih ponuja muharjenje, gre pripisati tudi bivšemu predsedniku Zveze ribiških družin Primorske, iskrenemu in dolgoletnemu prijatelju Antonu Jesensku, ki je od samih zametkov društvenih dejavnosti predstavljal nepogrešljivega mentorja. Z njim se člani društva Čarnik še vedno prav radi srečujejo in zahajajo v njegovi družbi tudi na ribolov. Po nekaj letih vodenja društva je Silvana Bevčarja na predsedniškem mestu nasledil Beno Vižintin, za njim pa leta 2004 Danjel Radetič. Društveni tajnik je od vsega začetka Dušan Černic, ki opravlja izredno pomembno vlogo tudi pri vzdrževanju prijateljskih in upravnih stikov z ribiško družino Tolmin.

V zadnjih letih je društvo Čarnik navezalo prijateljske stike tudi z nekaterimi člani ribiške družine Soča, nekaj prijateljev imajo tudi na Vipavskem. V redno dejavnost Čarnika, ki ima svoj sedež v nekdanji osnovni šoli v Štmavru, spadajo večeri z vezanjem muh v zimskih mesecih, poleti so na vrsti ribiška srečanja in skupinski ribolovi. Med Čarnikovimi člani po navdušenosti nad ribolovom še zlasti izstopa Walter Princi, ki je bil z množično podporo slovenskih in italijanskih ribičev že dvakrat izvoljen za predstavnika goriškega ribiškega okoliša v deželnem zavodu Ente tutela pesca. Njegova dvakratna izvolitev je seveda v čast vsem članom Čarnika, ki se vključujejo tudi v dejavnosti ribiške družine Tolmin - od čistilnih akcij do prvoaprilskega piknika in poletnih prazničnih srečanj; številne prijatelje imajo tudi v italijanskih ribiških društvih, med katerimi jih je kar nekaj takih, ki se tudi sami navdušujejo nad lepoto slovenskih voda in nad njihovim zglednim upravljanjem. Ravno med letošnjim poletjem se je skupina Čarnikovih članov odpravila na ribolov na reko Belo na avstrijskem Koroškem, s katero gospodari Podjurski ribiški klub, v katerem se združujejo koroški Slovenci. Tudi njim ribolov pomaga pri ohranjanju narodne identitete in jezika.

Ustanovni občni zbor Čarnika leta 1996; z leve Gabrijel Figelj, Silvan Bevčar in Dušan Černic (levo); Ismael Princi, najmlajši društveni član, je letos na Idrijci ujel lepo soško postrv

FOTO W.P.

Mislim, da je res posebno doživetje, ko opazuješ ribiča muharja, ki raztegne nad vodo svojo dolgo živobarvno vrvico z nekaj harmoničnimi, usklajenimi, skoraj istočasnimi zamahi in zategi; ko se ta kot žarek zariše v zraku, v trenutku neslišno zaplava na vodni gladini in na kot las tanki predvrvi ponudi ribi ščepec svile in perja pod nasprotnim bregom reke. In prikaže se kolobar, ki mu sledita zateg in prevara. Trenutki napetosti, žival beži in se krčevito bori, da bi se osvobodila. Ko se končno vda neznani usodi in se še z zadnjimi močmi skuša osvoboditi neusmiljene jeklene osti, ji ribič podari življenje... Iz predsedniškega poročila Silvana Bevčarja na ustanovnem občnem zboru leta 1996

Ribolov v kanjonu nad Kobaridom (levo); Čarnikovi muharji so avgusta leta 1996 lovili na Savi Bohinjki (desno) in na Soči pri Ladri (spodaj)

FOTO S.B.

Društveni člani so se letos poleti odpravili na avstrijsko Koroško, kjer so lovili na reki Beli; v družbi predsednika Podjunskega ribiškega kluba Milana Wutteja so si ogledali tudi ribogojnico v Mlinčah

FOTO D.R.

GLOSA

Butalci sežigajo knjige

JOŽE PIRJEVEČ

Na moskovskem letališču Šeremetovo kupim Literaturnaja gazeto, da se nekoliko razgleдам po ruskem kulturnem življenju. Poleg uvodnika, ki je naslovljen »Plina bo konec, literatura ostane...«, in ki govori o minljivosti plinskega in naftnega bogastva ter o nesmrtnosti umetniške ustvarjalnosti, pritegne mojo pozornost deveta stran časopisa, posvečena tragediji v Katynu, vasi nedaleč od Smolenska, kjer so kot znano Nemci leta 1943 odkrili množični grob pobitih poljskih oficirjev. Te je med aprilom in majem 1940 dal postreliti Stalin. Tako je vsaj trdil Hitlerjev propagandni minister Joseph Goebbels, v težnji, da razbije vojno zavezništvo med SSSR in zahodnimi zavezniki, in tako so od zdavnaj prepričani vsi Poljaki. Rusi so dolgo ugovarjali tej verziji dogodkov, dokler Mihail Gorbačov ni priznal Stalinske krivde. Pred petimi leti se je spominske svečanosti v Katynu poleg poljskega ministrskega predsednika Donald Tusk udeležil tudi Vladimir Putin. Sedaj pa se je spor o tem, kaj se je zares zgodilo, znova razvnel, pri čemer so v St. Peterburgu prepovedali film znamenitega režiserja Andrzeja Wajde o katynski tragediji, zgodovinarji pa so v 560 strani debeli knjigi objavili dokumente, ki naj bi postavljali pod vprašaj uradno »resnico«. Kot pravi eden od avtorjev omenjenega zbornika, je ta »slovanski spor« brezpredmeten, kajti za Katyn niso krivi Rusi. Skratka, polemika teče dalje.

Pridem domov in že me čaka vest o skupini Butalcev, ki je pred domom Milana Kučana v Murgljah v soboto skušala zažgati njegovo pravkar izdano politično biografijo. Novica me seveda močno pretrese zaradi barbarskega početja, toliko bolj ker sem v prijateljskih odnosih tako s Kučanom kot s njegovim biografom Božom Repetom. Slednjemu sem takoj poslal solidarno-

stno pismo in ga pohvalil, ker je v svoji izjavi ob sramotnem dogodku spomnil, da sta bila žrtve podobnega sežiga v naši zgodovini že Trubar in Cankar – dva velikana našega naroda. Mislim, da bo tudi v primeru simbolnega postavljanja na grmado Kučana in Repeta zgodovina dokazala, kdo je v naši sodobnosti na strani pravice in resnice. Pa še kompliment gospe Štefki, Milanovi ženi, ki se je v krizni situaciji imenitno znašla in Butalcem celo skušala in ponujala čaj. Zame je s to gesto rešila čast in pamet Slovenije.

V ponedeljek dobim novoletno pismo svojega tokijskega prijatelja Kena. V njem na dolgo toži o političnih razmerah na Japonskem, kjer da so razmere pod konservativno vlado premiera Šinza Abeja vedno bolj zadušne. Parlament je sprejel ustavni amandma o nacionalni varnosti, ki ima očitne militaristične poteze, ljudje se boje za svojo zaposlitev in so ubogljivi, polemika s Korejo in Kitajsko zaradi zločinov japonske okupacije med drugo svetovno vojno se nadaljuje. »V zadnjih sedemdesetih letih«, piše Ken, »še ni bilo rešeno vprašanje t. i. »comfort women« žensk, ki so bile prisiljene v prostitucijo. Urad za imigracijo celo preprečuje vstop na Japonsko prizadetim osebam. Ker njihovi japonski podporniki postajajo vedno starejši in ker so mladi ljudje preveč brezbržni, da bi prenesli ta tragični spomin na bodočo generacijo, se bojim, da bo v japonski družbi ignorantski šovinizem zlahka pogolglal globoke korenine.«

To je samo nekaj drobcev zalostne podobe razmer doma in v tujini na pragu novega leta. Daleč je še tisti dan, o katerem je sanjal France Prešeren v svoji Zdravljici, ko bo preprij iz sveta pregnan. Kljub temu ugotavljanju pa nisem črnogled in niti slabe volje. Danes je božični večer. Jutri bo božič...

PISMO UREDNIŠTVU

Še o poimenovanju vrta

Novice o poimenovanju javnega vrta ob ulici Montecchi po partizanki, poslanki in politični delavki Mariji Bernetič sem se kot šentjakobska Slovenka iskreno razveselila. Gospe Marine, kot so ji pri nas doma pravili, ker je bilo to njeno partizansko ime, nisem poznala, saj je preminila veliko let pred mojim rojstvom. Toda v naši družini je spomin na dobro, plemenito gospo Marino Bernetič še vedno živ. Bila je sosedka in družinska prijateljica mojih nonotov; nono se še sedaj spominja, da se je kot poslanka v italijanski poslanski zbornici zavzeto prizadevala za pravice slovenskih šol v Italiji. Ko sem po poimenovanju prvič stopila mimo novega obeležja, ki nosi njeno ime, me je živo prizadela oznaka zapisana samo v italijanskem jeziku. Sedaj, ko me vsakodnevno pot vodi mimo obeležja, mi je pogled nanj čedalje bolj neznošen. Ne morem dojeti, kako si tržaški izvoljeni občinski upravitelji in občinski funkcionarji sploh razlagajo ta paradoksa, da se tržaško Slovenko, ki se je aktivno zavzemala za pravice slovenske narodne skupnosti, lahko počasti izključno z italijanskim zapisom. Resnično ne razumejo, da prežrtje slovenskega jezika dejansko poniža slovenski del tržaškega prebivalstva in s tem tudi spomin partizanke Marije Bernetič? Podobno ponižanje smo Slovenci v mesecu avgustu doživeli ob poimenovanju malega trga pri Lajnarih nad Rojanom po msgr. Stanku Zorku. Ali res lahko še vedno na

tržaški občini vztrajno spregledujejo, da smo Slovenci od vselej prisotni ne samo na Krasu, temveč tudi v drugih mestnih okrajih in v samem središču? Kako je mogoče, da jim je nerodno in težko zapisati tudi enostavne besede ko so »javni vrt« in »partizanka«? Kako ne razumejo, da je prava identiteta Trsta italijanska in slovenska ter da bi Trstu večjezičnost povrnila čar in privlačnost multikulturnega mesta? Zakaj je jezik, slovenski jezik, še vedno problem v tem ziplanknem mestu? Naj mi nihče ne razlaga nauka o postopnosti in o zmernosti, češ, naj se zaenkrat, v pričakovanju boljših časov, potrpežljivo zadovoljimo le s poimenovanji slovenskih osebnosti! Nihče naj ne računa na moje pohlevno, ponižno razumevanje! Zaradi zastarelih, preživelih miselnih zavor in kratkovidne politične računice, še po 70 letih po osvoboditvi Trsta, moramo takorekoč vsakodnevno, pri vsakem koraku, doživljati ponižanje, prezir in zapostavljanje našega jezika.

Ta občutek je boleče neznošen. Tu gre tudi za moj ponos. Upira se mi resignacija in napis na obeležju ob vrtu ulice Montecchi je zame brca v želodec.

Radha Nadlišek

ŽARIŠČE

Vtisi ob letošnjem Cankarjevem tekmovanju

ADRIJAN PAHOR

O letošnjem Cankarjevem tekmovanju in uspehih posameznih udeležencev in šolskih tekmovanjih, njihovem številu in njihovih mentorjih je naš dnevnik že poročal, velja pa pripomniti, da je letošnji razpis vsekakor zanimiv zaradi samega naslova tekmovanja, in sicer: Domovina med platicami. Če se osredotočim predvsem na tekste, predvidene za srednjo šolo, lahko rečem, da je bil izbor del zanimiv, izjemno kvalitetno, kar izjemno izjema Gorana Vojnoviča, Jugoslavija, moja dežela, namenjene prvim, drugim in tretjim letnikom višjih šol, saj se je nekaj dijakov odpovedalo tekmovanju iz ideoloških razlogov oziroma zaradi stilno zaznamovanega načina izražanja avtorja in nešteti vulgarizmov. Knjiga Ljubezen Marjana Rožanca, ki jo je komisija določila za zadnje razrede naših višjih šol, pa je požela, vsaj pri nas, kar nekaj odobranja in so jo dijaki radi brali. Pa tudi potpisni roman Evalda Flisarja, predviden za tiste dijake, ki so uspešno prestali šolsko tekmovanje in se začeli pripravljati na področje (to bo letos v Ajdovščini), obeta veliko bralnih užitkov.

Splošno mnenje mentorjev, ki pripravljajo oziroma, ki so pripravljali dijake na tretji in četrthi stopnji, je, da je letošnje študijsko gradivo vse prej kot enostavna zadeva. Poleg same literature je treba preštudirati predvsem značilnosti medvojnega in poveljnega

obdobja in z njim povezane literarnoteoretske pojme, ki so za marsikateriga kandidata novi in težje razumljivi. Če je bil namreč za šolsko tekmovanje Rožančev roman bolj ali manj dostopen in dojemljiv malodane vsem dijakom, je literarna percepcija Flisarjevega dela, prežetega z newagejvsko filozofijo junaka zahodne metafizike, naše zahodne civilizacije, veliko bolj zahtevna; še težje je zato aplikirati na koncepcijo literarnega dela interpretacijo, razlago, ki je namenjena dijakom oziroma njihovim mentorjem. Tu imamo namreč opravka z različnimi pristopi literarnih zgodovinarjev in kritikov, ki ponujajo več možnih pristopov, izkustvenega, pragmatičnega in pa izrazito strukturalističnega, obojatega z različnimi pristopi oziroma klasifikacijami, npr. Bahtinovskega romana tout court ali pa v Lukácsenem smislu nekakšnega literarnega potopisa. Skratka, »Čarovnikov vajenec« naj bi bil nam bralcem večplastno delo, ki ponuja različne poglede in razlage, zato seveda tudi naše različno dojetje literarnega teksta. Takšna, znanstvena razlaga, izpod peresa prof. Toma Virka, ki je namenjena dijakom kot dodatno učno gradivo, terja že izobraženega bralca in razlagalca, ki obvladata pojme kot metafikcija, medbesedilnost, samonanašalnost, solipizem, fikcija, epifanične zgodbe, in podobno.

Dijaki, ki se pripravljajo na regionalno tekmovanje, se torej soočajo z zahtevno strokovno literaturo, ki jo morajo nato med pisanjem eseja seveda tudi suvereno obvladati, saj je konkurenca že na tej stopnji izredna. Po drugi strani se bralcu samo po sebi postavlja vprašanje o smiselnosti takih zapletenih razlag, ki so včasih pretirane (ali celo morda same sebi namen), saj bi bilo absurdno pričakovati, da bi povprečen bralec vse to obvladal (večkrat se je že zgodilo, da se sami avtorji recenziranih tekstov niso prepoznali v razlagah in interpretacijah posameznih kritikov). Če bi razumevanje Flisarjevega romana res terjalo toliko teoretičnega znanja na področju literarne vede, potem bi njegovo delo brali samo specialisti, se pravi, da bi imel Flisar nekaj deset občudovalcev. Flisarja smo namreč v šoli brali že pred leti in ob njem brez pomoči strokovne literature razvili zanimive debate in se ob vsem tem nismo počutili manjvredni bralci. Če imajo potem kakšen vsaj devetdesetimi odstotkom bralcev sistematično »uhaja« tisto ključno, prikrito, duhovno, saj niso kvalificirani bralci, sposobni dojeti vse tisto, kar naj bi bil avtorjev namen sporočiti, seveda, če je bil to sploh njegov namen...

VREME OB KONCU TEDNA

Anticiklon bo vztrajal vsaj do konca leta

DARKO BRADASSI

Višarje +8,1 stopinje Celzija, Zoncolan +6,5, Matajur +4,8 stopinje Celzija: to so najnižje temperature, ki jih je deželna meteorološka opazovalnica FJK včeraj ponoči in jutraj namerila na nekaterih vrhovih v naši deželi. Če k temu dodamo, da je ARSO zabeležil drugo najtoplejšo jutro v zgodovini meritev na Kredarici, kjer so včeraj ob 7. uri namerili +7,4 stopinje Celzija, je slika popolna in verjetno ne potrebuje dodatnih komentarjev. Ozračje je predvsem v gorah, razen nekaterih redkih izjem, ko zaradi stagnacije mrlzega zraka nastajajo krajevni obrati, npr. na Piancavalu in v kraju Forni di Sopra, kjer se je včeraj in v preteklih dneh živo srebro ponoči spustilo pod ničlo (toda so bile čez dan temperature vseeno občutno pozitivne), zelo toplo. Ničta izoterma se je včeraj povzpela najvišje v letošnjem decembru. Radiosonda iz Campoforni-

da pri Vidmu jo je včeraj popolnoma namerila na višini 3720 metrov, kar je za več kot 2000 metrov višje od normalnosti. Če upoštevamo povprečje dolgoletnih meritev, bi bila to normalna višina v drugi tretjini julija.

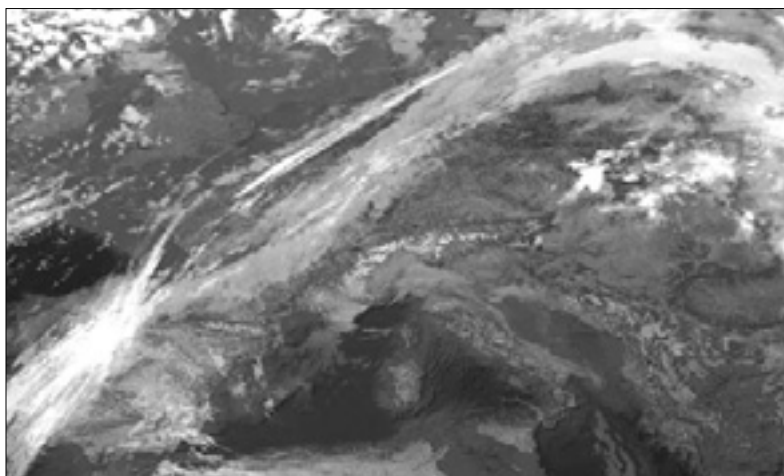
Pod takim toplim pokrovom z zelo vztrajnim, obsežnim in solidnim anticiklonskim območjem se v nižinah, razen občasnih manjših sprememb, v glavnem zdržujeta vlaga in nesnaga. Zračni tlak je bil v celotnem decembru zelo visok, pravzaprav z le redkimi izjemami tudi v novembru. V letošnjem decembru je bil med drugim najvišji v tekočem letu in prav gotovo v tako dolgem obdobju med najvišjimi v zgodovini. Zelo pogosto je presegal 1030 hektopaskalov, pogosto 1035 hektopaskalov, nikoli pa se ni spustil pod 1022 hektopaskalov. Take vrednosti bomo namerili tudi v prihodnjih dneh, za jutrišnji praznični dan okrog 1035 hek-

topaskalov. Anticiklonsko območje je zelo solidno in obsežno in bo vztrajalo vsaj do konca leta ali do prvih dni v novem letu.

Vremenska slika ostaja torej zelo statična in stanovitna. V takih pogojih se v nižjih slojih zelo počasi vrstila vlaga in občasni sončni utrinki, medtem ko v gorah prevladuje sončno in toplo vreme. Edine manjše spremembe in nekaj več občasnega sonca v nižinah lahko posredno prinašajo oslABLJENE vremenske motnje, ki se pomikajo onstran Alp. To se bo zgodilo tudi danes in jutri, ko bo vremenska fronta oplazila Alpski greben. Pred njo bodo že itak šibki vetrovi obrnili od jugozahoda in se bo vlaga še povečala. Danes ne gre izključiti občasnega krajevnega rosenja iz megle ali kakšne kaplje dežja, v vsakem primeru bo šlo za zelo skromne količine, ki jih dežemeri zelo verjetno povečini niti ne bodo namerili. Jutri, ko se bo vremenska motnja oddaljevala in se bo zračni tlak krepil, bo ob manjši in obrobni prevetrutvi lahko postopno nekaj sončnega vremena.

Stanovitno anticiklonsko vreme se bo nadaljevalo do novega leta. V nižinah se bosta izmenjavala vlaga ter bolj ali manj izraziti in dolgotrajni sončni utrinki, v gorah pa bo prevladovalo sončno in toplo vreme. Zanj dne v letu je možno, da se bo središče anticiklona pomaknilo na sever ali severovzhod. Po sedanjih izgledih kaže, da bo zlasti za Silvestrovo verjetno nekoliko hladneje in da bo zapihala šibka burjica, ki bo prečistila ozračje.

Na sliki: anticiklon vztraja v vsej svoji moči

Šport

Ulica dei Montecchi 6

tel. 040 7786350

faks 040 7786339

sport@primorski.eu

Primorski
dnevnik

V Borovem po 24 letih

BOROVO - Nekdanji srbski nogometni zvezdnik in trenutni trener Milana Siniša Mihajlović se je prvič po 24. letih vrnil v domači Borovo, ki ga je kot mladenič zapustil leta 1991 zaradi izbruha vojne v hrvaški Slavoniji. O Mihajlovićem obisku piše beograjski Kurir, ki poroča, da je bil 46-letni trener ob povratku vidno ganjen. Nogometaš srbske narodnosti je po nastopanju za domači Borovo v Novem Sadu igral za Vojvodino, s katero je osvojil jugoslovansko prvenstvo v sezoni 1988-1989.

Nogometni Boxing day

LONDON - V državah Commonwealtha je 26. december praznični dan posvečen obdarovanju revnejših. Angleški nogomet pa na ta dan ne počiva. Letos bo Boxing day angleške Premier League še toliko bolj zanimiv, saj trenutno vodi Ranierjev Leicester, pravo presenečenje prvega. Angleško moštvo je iz kroga v krog deležno večjega zanimanja. Ranieri je prepričan, da bo Leicester lahko obdržal vodstvo tudi po novem letu, če bo prestopil tudi cikel prazničnih tekem. Prva med temi bo gostovanje v Liverpoolu.

Olimpijske igre 2024 v Vidmu

Ob morebitni zmagi olimpijske kandidatature Rima za OI leta 2024 bo videmski nogometni stadion gostil olimpijski nogometni turnir. Poleg Vidma bodo turnir odigrali še v Palermu, Firenci, Veroni, Bologni, Genovi, Bariju, Turinu, Neplju, Milanu in Rimu.

Božična NBA brez Dragića?

MIAMI - Med božičnimi prazniki košarkarji NBA ne bodo mirovali. Že jutri se bosta na t.i. Nba Christmas Day ob 23.00 pomerila lanska finalist Golden State Warriors in Cleveland Cavaliers. V poznih nočnih urah (4.30) se bosta pomerila tudi mestna tekme iz Los Angelesa Clippers in Lakers. Ostala božična srečanja: (20.30) Oklahoma City Thunder - Chicago Bulls, (2.00) Houston Rockets vs. San Antonio Spurs. Največ zmag na božični dan beleži Miami, ki je v torek doma izgubil proti Detroitu z 92:93. Ben Udrih je začel v prvi peterki in v 34 minutah zbral 14 točk, šest podaj in tri skoke. Goran Dragić ni igral, saj ima težave z meči, prstom in zapestjem. Tako je izpustil prvo tekmo v sezoni.

ZŠSDI - Na Oberdankovem trgu »krstili« avtobus številka 2

Mlajši, a večji brat

Po več kot enem letu odkar se je v barvah ZŠSDI in s fotografijami uspešnih slovenskih športnikov v Italiji na cesto zapeljal prvi športni avtobus, je z novimi športnimi grafikami in fotografijami ambasadorjev slovenskega športa v Italiji dočkal javno predstavitev še drugi avtobus postojnskega prevoznega podjetja Edo Tours.

Novi avtobus je sinoči predstavilo ZŠSDI v sodelovanju s postojnskim zasebnim prevoznikom in ostalimi pokrovitelji v Tržaškem knjižnem središču na Trgu Oberdan. Novi avtobus znamke Mercedes-Benz krasijo fotografije zaslužnih športnikov, ki se uveljavljajo na državni in svetovni sceni. Šesterico sestavljajo goriški odbojkarji prvoligaš Loris Manià, telovadka in državna reprezentantka Tea Ugrin, dobitnik svetovnega pokala v gorskem teku Žabničan Tadej Pivk, motociklistični dirkač Mitja Emili, jahačica v disciplini trek Irina Počkar in plavalec Kristian Vidali, ki so se še pred začetkom uradnega dela večera nastavljali fotografom ob športnih silhuetah na karoseriji avtobusa. Dinamično grafiko z oranžno podlago in fotografijami šestih športnikov je oblikoval tajnik ZŠSDI Martin Maver.

Prijetnega predprazničnega večera, ki ga je povezoval Evgen Ban, so se udeležili tudi vidni gostje, med njimi delžni odborniki za kulturo in šport Gianni Torrenti, predstavniki pokroviteljev, športniki in številni športni delavci. Predsednik ZŠSDI Ivan Peterlin je predstavitev drugega športnega avtobusa označil kot pomembno etapo za slovenski šport v Italiji. Poudaril je, da so za to zaslužne vse trdnje vezi s pokrovitelji in poudaril, da je pod že zaslovelim geslom ZŠSDI *Skupaj zmoremo!*, torej z združenimi močmi, mogoče uresničiti marsikaj. Pohvalil je tudi nove športne ambasadorje in poudaril, da smo vsi ponosni, da so del slovenskega športnega gibanja v Italiji.

Kozarce, v katerih se je prej skrivala posebna sreča za poznejši srečelov, je napolnila penina, v ospredje pa so stopili tudi športni ambasadorji. Evgen Ban je vsakega, z izjemo odsotnega Tadeja Pivka, povabil pred občinstvo in predstavil njihove dosedanje športne uspehe. Kramljanje s šestimi športniki je prijetno obogatilo tudi nastop dua Mar-

Prvi je že prevozil 160.000 kilometrov ...

Športni avtobus je v dobrem letu postal prava ikona slovenskega športa v Italiji in najbolj razpoznaven turistični avtobus voznega parka podjetja Edo Tours Postojna. Zanj ne prosijo samo športniki. Če ni zaseden za potrebe naših društev, se z njim peljejo tudi pevski zbori in druga kulturna društva. V septembru je na toskansko dirkališče v Mugellu zapeljal tudi navijače Mitje Emili. Postojnski vozniki so se avtobus najdlje vozili do Berlina s člani navijaškega društva Cheerdance Millenium.

Skupno je prvi športni avtobus v enem letu že prevozil 160.000 kilometrov. Mlajši, a večji brat, ki premore še dva sedeža več (53 namesto 51), se je v novi športni preobleki že predstavil Hrvatom, saj je pred sinočnjo uradno predstavitev v Trstu že vozil po zagrebških ulicah.

OBVESTILO

Zaradi pomanjkanja prostora bomo rubriko Planinski svet objavili v eni prihodnjih števil

več fotografij in videoposnetek na www.primorski.eu

Ambasadorji ZŠSDI Loris Manià, Mitja Emili, Tea Ugrin, Irina Počkar in Kristian Vidali. V sredini predsednik Peterlin s hostesama večera Majo Kojanec in Anastazijo Pertot, spodaj Tea Ugrin ob svoji podobi na avtobusu

FOTODAMJ@N

tina Feri in Aljoša Saksida.

Brez prevoznega podjetja Edo Tours in drugih pokroviteljev zamisel zdaj že dveh športnih avtobusov ne bi živela. Vodja podjetja Edo Tours Uroš Žagar pa je dejal da si šteje v posebno čast, da so navezali tako trdne vezi s Sloveniji v Italiji: *»Počlašeni smo, da smo postali del zamejskega športa in da se je sodelovanje nadgradilo. Gospodarstveniki so spoznali, da so lahko športniki dobri oglaševalci,«* je še dejal Žagar.

Za najbolj zabavno točko večera sta poskrbela radijska voditelja priljubljene jutranje radijske oddaje Radia Trst A Marko Sancin in Boris Devetak. Predstavila sta športno dogajanje v letu 2070, ko bo ZŠSDI praznovalo 100-letnico ustanovitve, Ivan Peterlin bo pobegnil na Maldive s telovadko Teo Ugrin, športna krovna zveza pa bo prevzela še zadnji avtobus tržaškega prevoznega podjetja Trieste Trasporti.

Dobro obiskani večer se je, kot rečeno, zaključil s srečelovom. Dobitniki so se lahko veselili vstopnic v kino Kinemax, brezplačnega vstopa na dirkališča ter boksov na tekmi Mitje Emilija v državnem motorističnem prvenstvu National Trophy, uro telovadbe s Teo Ugrin in lekcijo jahanja z Irino Počkar. (mar)

Tvegano iz Sydneya v Hobart

Nad 71. izvedbo regate Sydneya v Hobart, ki bi morala startati iz avstralske prestolnice v soboto, se gnetejo črni oblaki, podobnim tistim iz leta 1998, ko je v Tazmanjski ožini zaradi močne nevihte in številnih brodolomov udeleženi jadrnic izgubilo življenje šest jadrancev. Organizatorji tokrat nočejo ponoviti takratne tragične izbiere. V primeru zelo slabih vremenskih razmer bodo regato prestavili na poznejši datum.

ALPSKO SMUČANJE Strmoglavljeni televizijski dron zanetil polemiko

MADONNA DI CAMPIGLIO - Mednarodna smučarska zveza (Fis) se je znašla pod drobnogledom po nevsakdanjem dogodku med drugo vožnjo slaloma za svetovni pokal alpskih smučarjev v Madonni di Campiglio.

Na progo je padel televizijski dron s kamero ter za nekaj centimetrov zgrešil avstrijskega smučarja Marcela Hirscherja, ki je bil ravno takrat na progi. Razen uničene opreme in daljinsko vodenega zračnega plovila incident na srečo ni imel hujših posledic. Dron bi skoraj zadel Hirscherja, ki se je za las izognil poškodbam, dron je padel na tla za njegovim hrbtom, tako da je brez prekinitve nadaljeval vožnjo ter osvojil drugo mesto na slalomu pod žarometi.

Incident je nemudoma sprožil številna vprašanja o uporabi daljinsko vodenih dronov ter varnosti. *»Skupaj z medijskimi partnerji uvajamo najsodobnejšo tehnologijo, s katero želimo gledalcem in ljubiteljem smučanja še približati tekmovalca in jih narediti privlačnejša, vendar pa se takšne nesreče z droni ne smejo več ponoviti,«* se je krovna svetovna smučarska organizacija izjavila za javnost odzvala na incident.

Najboljši alpski smučar v zadnjih štirih sezonah svetovnega pokala se je nesreči izognil brez praske, a je bil po prihodu v ciljno areno osupel in zgrožen, potem ko se je zavedel, kaj bi se lahko zgodilo. Lastnik drona je medijski partner Infront: *»Radi bi se opravičili Marcelu Hirscherju in Fis za nesrečni incident z dronom. Opravili bomo podrobno preiskavo, kaj je šlo narobe, takoj, ko bomo izvedeli vse tehnične podrobnosti nesreče, bomo o tem obvestili javnost.«* (STA)

RAI3bis

SLOVENSKI PROGRAM - Na kanalu 103 18.40 Čezmejna Tv: Primorska kronika 20.30 Deželni Tv dnevnik 20.50 Spet so lučke zasijale, sledi Čezmejna Tv: Dnevnik Slo 1

RAI1

6.00 Aktualno: Il caffè 6.30 7.00, 8.00, 9.00, 13.30, 16.55, 20.00 Dnevnik in vreme 6.45 Aktualno: UnoMattina 9.35 Zecchino d'Oro 10.30 A Sua immagine, vmes maša 12.20 Božični koncert 14.05 Natale da stimare 15.05 Pietralcina come Betlemme 15.45 Film: L'albero dei desideri (rom.) 17.10 Film: Continua a ballare (rom.) 18.45 Kviz: L'Eredità 20.30 I dieci comandamenti 0.00 I migliori anni

RAI2

7.10 Film: Lovestruck - The Musical (muzikal, '13, i. S. Paxton) 8.30 Film: Quando l'amore sboccia a Natale (dram.) 9.50 13.30 Rubrike 10.00 Božična maša 11.00 I fatti vostri 13.00 17.55, 18.20, 20.30, 0.10 Dnevnik in vreme 14.00 Cronache animali 14.50 Film: La sposa di neve (rom.) 16.20 Film: Holidayze - Il Ringraziamento con i miei (rom.) 18.00 Šport 18.50 Film: 12 volte Natale (rom.) 21.00 Zio Gianni 21.10 LOL

21.15 Film: Planes (anim., '13) 22.55 Film: Fantasia 2000 (anim., '99)

RAI3

6.30 Rassegna stampa 7.00 Novice 8.00 Film: Gesù di Nazareth - II (biogr., '77, r. E. Zeffirelli, i. R. Powell) 9.35 Rivediamoli 10.10 The Cooking Show - Il mondo in un piatto 11.10 Slang - That's Sapore 11.55 14.00, 19.00, 22.55 Dnevnik, vreme in rubrike 12.25 Serija: I magnifici sette 13.10 Dok.: Il tempo e la storia 15.15 Nad.: La casa nella prateria 16.00 Aspettando Geo 16.40 Geo 20.00 Blob 20.15 #TreTre3 20.35 Nad.: Un posto al sole 21.05 Film: La storia fantastica (pust., '87, r. R. Reiner, i. R. Wright) 23.10 Dok. film: Io & George

RAI4

14.35 Steins Gate 15.00 Andromeda 15.45 Xena 17.15 Novice 17.20 Film: La tigre e il dragone (pust.) 19.25 Rai Player 19.35 Supernatural 20.20 Ghost Whisperer

21.10 Film: Operazione Spy Sitter (akc., '10, i. J. Chan) 22.50 Film: Under the Mountain (fant.)

RAIS

14.15 Le Alpi viste dal cielo 15.15 Tree Stories 16.10 Cronache degli angeli 17.05 Monev Art 18.00 Novice 18.05 Fiaba e musica 19.35 Shakespeare da scoprire 20.30 Rai Player 20.40 Passepartout 21.15 Dok. film: Parole povere 22.15 Michelangelo sconosciuto 23.15 Ghiaccio bollente 23.20 No Nukes

RAI MOVIE

12.50 17.10 Rai Player 12.55 Film: La tenda rossa (pust., '69, i. S. Connery) 15.30 Film: Harry ti presento Sally (rom., '89, i. M. Ryan) 17.05 0.50 Novice 17.20 Film: Arrivano i titani (pust., '62) 19.20 Film: Totò, Peppino e... la malafemmina (kom., It., '56)

21.15 Film: Mr. & Mrs. Smith (akc., '05, i. A. Jolie, B. Pitt)

23.20 Film: Il ragazzo con la bicicletta (dram.)

RAI PREMIUM

11.15 Nad.: Un posto al sole 12.00 19.25 Rai Player 12.10 Nad.: Linda e il brigadiere 13.05 Nad.: Una buona stagione 14.05 Serija: Last Cop - L'ultimo sbirro 14.50 Anica - Appuntamento al cinema 14.55 Serija: Un medico in famiglia 16.50 Nad.: Cuori rubati 17.45 Novice 17.50 Serija: Cedar Cove 18.40 Nad.: Pasión prohibida 19.30 Nad.: Terra Nostra 20.20 Nad.: Il commissario Manara 21.20 Nad.: L'ultimo papa re 23.20 Serija: Lady Cop

RETE4

6.20 Media Shopping 6.50 Serija: The Mentalist 9.10 Ricette all'italiana 10.00 Maša 10.50 0.45 Božični koncert 11.30 18.55 Dnevnik, vreme in prometne informacije 12.00 Film: Si può fare... amico (vestern, '72) 14.20 Donnavventura 15.30 Film: Bernadette (biogr., '43, r. H. King, i. J. Jones) 19.30 Nad.: Tempesta d'amore 20.30 Film: Via col vento (dram., '39, i. V. Leigh, C. Gable)

CANALES

6.00 Pregled tiska 7.55 Dnevnik, prometne informacije, vreme, borza in denar 8.45 Le frontiere dello spirito 9.30 Film: A Christmas Story (kom.) 11.00 Film: L'ultimo Babbo Natale (rom.) 13.00 19.55 Dnevnik in vreme 13.40 Intimissimi On Ice 15.30 0.30 Adele Live in London 16.00 Božični koncert 20.40 Striscia la notizia - La voce dell'invasenza

21.10 Film: Miracolo nella 34ª strada (fant., '94, i. R. Attenborough) 0.00 Supercinema

ITALIA1

6.45 Risanke in otoške oddaje 10.15 Dok. film: La marcia dei pinguini 12.05 Cotto e mangiato - Il menù del giorno 12.25 18.30 Dnevnik in vreme 13.05 Športna rubrika 13.45 19.00 Nan.: Simpsonovi 14.10 Film: L'Era Glaciale presenta - L'Era Natale (anim.) 14.35 Film: Balto (anim., '95, r. S. Wells) 15.55 Film: Beethoven's Christmas Adventure (kom.) 17.45 Nan.: La vita secondo Jim 18.10 Nan.: Camera Café 18.25 The Store of My Life 19.25 Film: Vacanze in America (kom., It., '84, r. C. Vanzina) 21.10 Film: Il ciclone (kom., It., '96, r. in i. L. Pierraccioni) 23.05 Resto Umile World Show

IRIS

13.30 Film: Paulo Roberto Cotecchia, centravanti di sfondamento (kom.) 15.20 Film: Delitto al ristorante cinese (kom., It., '81, r. B. Corbucci) 17.20 Film: Delitto sull'autostrada (kom., It., '82) 19.05 Film: Delitto in Formula Uno (kom., It., '84) 21.00 Film: La banda del gobbo (det., It., '77, i. T. Milian) 22.50 Film: Squadra anticippico (det., It., '76, r. B. Corbucci, i. T. Milian)

LA7

7.30 13.30, 20.00, 0.50 Dnevnik 7.50 Vreme 7.55 Film: Nata ieri (kom.) 9.45 Serija: McBride 11.30 Serija: La libreria del mistero 14.00 Kronika 14.20 Film: La seconda volta non si scorda mai (kom.) 16.15 Serija: Jo-

sophie, ange gardien 20.35 Natale nel Paese delle Meraviglie 21.10 Film: Missione tata (kom., '05, i. V. Diesel) 23.00 Film: La casa dei fantasmi (kom., '03, i. E. Murphy)

LA7D

6.20 I menù di Benedetta - Ricetta Sprint 6.30 11.20, 19.00 Cuochi e fiamme 8.30 16.15 I menù di Benedetta 13.30 Nad.: Grey's Anatomy 18.55 Dnevnik 21.10 Film: Il favoloso mondo di Amélie (kom., Fr., '01, i. A. Tautou) 23.15 Film: Il concerto (kom.)

TELEQUATTRO

7.00 Sveglia Trieste! 10.30 Film: L'amore è una cosa meravigliosa (rom., '55, r. H. King, i. J. Jones) 13.00 Aktualno: Musa Tv 13.15 20.20 Oggi è 13.20 17.30, 19.30, 20.30, 23.00 Dnevnik 13.35 Voci dal Ghetto 17.55 Film: I 7 magnifici Jerry (kom., '65, i. J. Lewis) 20.00 Apriti cielo 20.05 Happy Hour 21.05 Film: Insieme a Parigi (rom., '64, i. A. Hepburn) 23.35 0.00 Trieste in diretta

LAEFFE

10.45 13.50 Il cuoco vagabondo 12.55 Bourdain: Cucine segrete 14.50 Il re dello street food 15.30 Film: The Grandmaster (biogr.) 17.55 Jamie Oliver in America 18.55 David Rocco: Dolce vita 19.25 Semplicemente Nigella 20.05 Jamie Oliver: Super Food

21.05 Film: Piccole donne (dram.) 23.20 Serija: L'ispettore Wallander

CIELO

12.15 13.15 MasterChef USA 13.00 Novice 14.15 MasterChef Australia 16.15 Fratelli in affari 19.15 Affari al buio 20.15 Affari di famiglia 21.10 Film: Absolute Deception (akc.)

DMAX

9.55 Affari a quattro ruote 19.30 Banco dei pugni 21.10 L'oro della Siberia 22.00 River Monsters 23.00 Prigionieri di viaggio 23.50 Vide del tubo

SLOVENIJA1

7.00 18.05 Risanke 9.25 18.20 Kviz: Vem! 10.00 Evangelicansko božično bogoslužje 11.00 Dok.: Nazaj k nedolžnosti 11.55 Urbi et orbi: papeževa božična poslanica 12.30 Božična pravljica 13.00 17.00, 18.55, 22.20 Poročila, športne vesti, vreme 13.30 Film: Čudovito življenje (dram., '46) 15.40 Mostovi - Hidak 16.10 Božični koncert 17.20 Poglel na... 17.30 Alpe-Donava-Jadran 17.55 Novice 18.00 Infodrom 19.30 Dnevnikov izbor 20.00 Slovenski pozdrav 21.30 Dok.: Matija Vertovec, veliki um slovenskega naroda

22.45 Film: Neznankino pismo (dram., '48)

SLOVENIJA2

7.20 V službi človekovega dostojanstva: 25 let Slovenske Karitas 8.20 Koncert: Božična romanca 10.00 Film: Potovanje na božično zvezdo (pust.) 11.10 Dok.: Planet Zemlja 13.05 Veliki božični koncert gimnazije Kranj: Slovanski večer 14.55 O živalih in ljudeh 15.20 Na vrtu 16.00 Migaj raje z nami 16.30 Film: Samo oče (dram., It., '08) 18.00 Nan.: Fina gospa 19.05 Risanke 20.00 Dok.: Kako vključiti Samuela? 21.00 Film: Kavlež

VREDNO OGLEDA

Petek, 25. decembra Rete 4, ob 20.30

Via col vento

ZDA 1939 Režija: Victor Fleming Igrajo: Clark Gable, Vivien Leigh, Olivia de Havilland in Hattie McDaniell

Zgodba se začne leta 1861, ko med ameriško državljansko vojno Gerald in Ellen O'Hara na plantaži v Georgiji vzgajata tri hčerke. Najstarejša Rossella (v originalu je to Scarlett) se zaljubi v aristokratskega soseda Ashleyja Wilkesa in čeprav se ta poroči z drugo žensko, Rossella globoko v srcu verjame, da ljubi njo. Da bi se rešila globoke žalosti in razočaranja se Rossella poroči s fantom, ki pa kmalu po poroki gre v vojsko in v vojni izgubi življenje. Nekaj časa kasneje očarljivo dekle sreča postavnega Rhetta Butlerja in med njima se razvije vseh vrstna ljubezenska zgodba. Zgodba sodi v sam vrh filmske klasike. Delo je namreč prejel devet oskarjev, in še danes velja za enega najboljših filmov vseh časov. Posnet je bil po romanu Margaret Mitchell.

Ifla (kom., '14, i. J. Corden) 22.30 Polnočni klub 23.40 Nad.: Popravljeni krivica

KOPER

13.45 Dnevni program 14.00 Čezmejna Tv - Deželne vesti 14.20 Evronovice 14.30 City Folk 14.55 Vesolje je... 15.25 Gledališka predstava: Se vivi una volta sola! 16.20 28. Mednarodno srečanje pevskih zborov Izola 17.00 19.25 Drobline... 17.05 22.15 Arhivski posnetki 18.00 To bo moj poklic 18.35 Vreme 18.40 Primorska kronika 19.00 22.00 Vsedanes - Tv dnevnik 19.30 Vsedanes - Aktualnost 20.00 Nautilus 20.30 Najlepše besede 21.00 Gledališka predstava: La sponta 23.10 Koncert

POP TV

7.00 8.10 Risanke 7.55 9.30, 13.00 Tv prodaja 9.45 Film: Moje pesmi, moje sanje (dram., '65, i. J. Andrews) 13.20 Film: Dedek za božič (kom.) 15.15 Film: Pomoč za Božička (kom.) 17.05 Nad.: Odpuščanje ljubezni 17.55 Nad.: Usodno vino 18.55 Novice 20.00 Film: Sam doma 4 (kom.) 21.40 Film: Pisma Sv. Nikolaju (rom.) 23.00 Eurojackpot

KANAL A

7.00 18.00, 19.50 Svet 7.55 Risanke in otroške odd. 8.25 Film: Naključni božič (druž.) 10.10 11.20, 13.55 Tv prodaja 10.25 Nan.: Naša mala klinika 11.35 Serija: Lepo je biti sosed 12.30 Dok. film: Špaltna Ekspres 14.25 Film: Shrek (anim.) 16.15 Film: Shrek 2 (anim.) 18.55 Serija: Komisar Rex 20.00 Serija: Kar bo, pa bo

21.00 Film: Nenavaden primer Benjamin Buttona (dram., '08, i. C. Blanchett, B. Pitt)

PLANET TV

12.00 Tv prodaja 12.30 Nad.: Sulejman veličastni 13.40 Nad.: Esperanza 14.20 Ta ten den z Juretom Godlerjem 14.50 Ena žlaht-

DROBCI IZ SPOREDA RADIA TRST A

V Studiu D ob 11.00 bo na sporedu posebna praznična enourna oddaja v znamenju najlepših pesmi ameriškega skladatelja Irvinga Berlina. Berlin je kot znano avtor svetovno najbolj znane božične pesmi WHITE CHRISTMAS - BELI BOŽIČ, ki je nastala leta 1942 in je do danes doživela že nešteto različic in izvedb, najbolj priljubljena pa ostaja še vedno izvedba pevca Binga Crosbyja. Oddajo je pripravila muzikologinja Sara Trampuž. "Spet so lučke zasijale", to je naslov božične televizijske lepljenke, v kateri se bodo v skladnem zaporedju vrstili družinski prizori in pesmi. Nastopajo nona (Ljuba Miot), nono (Luciano Čandek) in vnuki (Simone Genso, Anika in Izток Gropajc); otroška pevska skupina A.M.Slomšek pod vodstvom Zdenke Kavčič Krizmančič in ob klavirski spremljavi Tamare Ražem Locatelli; duo Marko Manin & Hannes Wallner; Manin ensemble in lektarka Mojca Andrejaš. Ob 20.50

Vesel božič

VODOPIVEC CENTER ZA TEHNIČNE PREGLEDE

Vaš zaupanja vreden mehanik

LYONESS

Ponudba:

pnevmatike - avtooptika - blazilci
zavorni sistemi - izpušni sistemi
olja - akumulatorji - servisiranje
sistemi klime - elektronika - diagnoza
izboljšanje programov ECU

Vesele božične in novoletne praznike!

Zgonik 50/a (pri županstvu) tel. 040.229122 - 34010 Zgonik

Trgovina Konfekcije

LA BOTTEGA S.A.S.

di Strain Neva & C.

Tel. 040 228133
Boljunec, 391

SLAŠČIČARNA GASPERI ŽETKO LEO

kruh

slasčice

Ul. Carducci 39 TS, tel. 040/636244

Center Hotel

*** Bazovica - Trst

Center Hotel
Ul. Igo Gruden, 43
34149 Bazovica (TS)
Tel. +39 040 9221334
www.centerhotel.it

Al Tiglio Pri Lipi

TRATTORIA GOSTILNA PIZZERIA

Al Tiglio Pri Lipi
Ul. Srečko Kosovel, 3
34149 Bazovica (TS)
Tel. +39 040 9220163
www.trattoria.centerhotel.it

Prehranska dopolnila,
olja in kozmetični izdelki znamke

planet zdravja
planet of health

so vam na razpolago
v trgovini

viva
(Vida Legiša)
v Sesljanu, 54/D

Ob možnosti ugotovitve telesnega stanja vam trgovina priporoča
NARAVNO OLJE ZA SONČENJE

Tel. 040 299314 • info@planetofhealth.it
www.viva-planetofhealth.com

CONAD

Opčine

Alpiska ulica 95
Dunajska cesta 61

S. Giorgio di Nogaro

ulica Leonardo da Vinci 8

Domjo

ulica Morpurgo 7

**Vsem strankam
voščimo vesele
božične in novoletne
praznike!**

BOŽIČNA SLIKOVNA KRIŽANKA

rešitev v naslednji številki na strani televizijskih sporedov

SESTAVIL LAKO	SPOJ ROKE S TRUPOM	AZJSKA DRŽAVA Z GLAVNIM MESTOM TEHERAN	ITALJANSKA SHOWGIRL TREVISAN	DIRKALIŠČE FORMULE 1 PRI LIZBONI		STOPNJA BARVE V SLIKARSTVU	PRVI PREVOD BIBLIJE V LATINŠČINO	NAŠA NIKALNICA	SEVERNO-AMERIŠKI PLAZILEC		GRŠKA MUZA LJUBEZEN-SKEGA PESNIŠTVA	ZNAMKA JAPONSKIH FOTO-APARATOV	VELIK KOS POHIŠTVA						
PESNIŠKI POLNI STIKI					SLOV. SMUČARKA MAZE POMOL, PRIZIDEK					BRITANSKI GLASBENIK (BRIAN)									
GRŠKI FILOZOF IZ STAGIRE										"VEČNO MESTO" OBLEKA DUHOVNIKOV									
UREDNIKA ZIT KAFOL								ODISEJEV OTOK BREZ BRATA IN SESTRE											
NEGATIVNO NAELEKTRENI ION							ZAPUSTNIK KOŠARKA V NBA												
BERI PRIMORSKI DNEVNIK	DOLG LETALSKI NAPAD	ALOJZ REBULA SRČNI PREDVOR				MESTO V ŠPANJI NEKD. FRANC. TENISAČ													
ZGODAJ ZRELO SADIJE								SLOVENSKA IGRALKA, ... RINA			ZAVIRALNI VESOLJSKI IZSTRELEK	ŽENSKO IME IN MESTECE V ROMUNIJU	SAMUEL ADAMS						
IME TREH PERGAMONSKIH KRALJEV								AM. IGRALEC (CHUCK) PROSTOR ZA KUPOPRODAJO											
KEM. ZNAK ZA IRIDIJ K SPISOM V ARHIV, AD...						NA VRHU MANGARTA	IGRALEC V GLEDALIŠČU				SL. PISATELJICA PEROCI ZDRAVILNO ZA VDIHAVANJE								
PRIMORSKI DNEVNIK, TVOJ DNEVNIK	KEVIN COSTNER	MREŽA PRI KOMBANJU ZA ČIŠČENJE ŽITNEGA ZRNJA	ČEŠKA PRITRDILNICA	ZVITEK PREJE, PRAMEN	CANKARJEVA PESNIŠKA ZBIRKA	FR. REZISER (ROGER) VIJAKI PRI STISKALNICI					GR. BOGINJA NESREČE GL. MESTO FILIPINOV		KEMIJSKI ZNAK ZA NATRIJ						
PREBIVALEC IZ ZGONIKA ALI REPNA									NEMŠKA PRITRDILNICA		TOMAŽ GRUĐEN		ZIMSKO-ŠPORTNO SREDIŠČE V ITALIJI						
PRIPADNIK NEKDANJEGA SOCIALISTIČNEGA GIBANJA																			
	KNEGINJA GONZAGA ZABOJ ZA TOVOR																		
PORAZ V BOKSU			ENOVALENTNI RADIKAL PUŠČAVNIK, SAMOTAR					NAŠA NAJBOLJŠA KOTALKARICA (TANJA)	DOLGOREPA PAPIGA										
JUDOVSKA LOČINA																			
VISOKA LEDENA GMOTA								DALJŠE ODOBJE, VEK											
VPREŽNI DROG KMEČKEGA VOZA								NAŠE ŠPORTNO DRUŠTVO PODZEMELJSKI HODNIK											
VELE-BLAGOVNICA V LJUBLJANI																			
	PREDESEDNIK KMEČKE ZVEZE (EDI)	LASTNINA SPECIALIST ZA BOLEZNI UŠES																	
VASICA V DOLINSKI OBČINI																			
UGO TOGNAZZI			ALKALOID V ČAJU PREDMESTJE BEOGRADA																
RASTLINA S PERNATO RAZDELJENIMI LISTI									GLOBOKO RAHLJANJE ZEMLJE		IVAN TAVČAR	PIERRE FRANCASTEL CERKVENI ZBOR		IGOR ŠKAMPERLE	STOJA PLESALKE NA ENEM PRSTU, PALCU PRI BALETU	PARADIŽ, RAJ SOUDELEŽENEC KAZNIVEGA DEJANJA			
DOLGOREPA PAPIGA Z DOLGIM KLJUNOM																			
KRIČANJE, VPITJE																			
MESTO V TURČIJI																			
NEKDANJI ITALJANSKI ATLET (ALBERTO)																			
	MESTO V TOSKANI LESLIE IRVING																		
DRŽAJ PRI KOŠARI																			
TERMALNO ZDRAVILIŠČE V ČRNI GORI																			

SLOVARČEK - ASTON = angleški fizik, nobelovec 1922 (Francis William) • BADALONA = industrijsko mesto in пристanišče v Kataloniji, v Španiji • ENOS = mesto v Turčiji, ob izlivu reke Marice • ESENI = judovska ločina iz drugega stoletja pred našim štetjem • IKARIA = otok v Grčiji, v Egejskem morju • ILEANA = mestece v Romuniji • KEDIV = uradni naslov turškega guvernerja v Egiptu • KENT = grofija v Angliji, glavno mesto Maidstone • MIRIANA = italijanska showgirl Trevisan • RAKOVICA = industrijsko predmestje Beograda • TARSKI = poljski filozof, od leta 1942 živel v ZDA (Alfred)

VREMENSKA SLIKA

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER. Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7. in 13. uri.

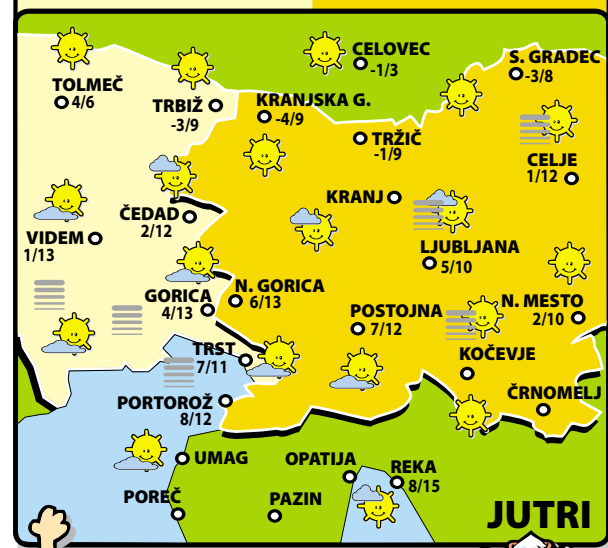
V četrtek bo anticiklon afriškega izvora začasno nekoliko oslabil; dotekali bodo jugozahodni tokovi, ki bodo vlažni le v prizemnih plasteh. Atmosfera bo nato še naprej stanovitna.

V večjem delu dežele bo v glavnem oblačno z meglicami in megljo. Na vzhodnem pasu bo lahko ponekod rosilo ali rahlo deževalo. V notranjih predelih hribovitega sveta bo spremenljivo, v visokogorju pa jasno vreme.

Danes bo v severni Sloveniji delno jasno, drugod zmerno do pretežno oblačno in ponekod megleno. Na Primorskem in Notranjskem bo občasno rosilo ali rahlo deževalo. Čez dan bo ponekod pihal šibak jugozahodnik. Najnižje jutranje temperature bodo v severnih krajih pod 0, drugod od 2 do 7, najvišje dnevne od 5 do 10 stopinj C.

Po nižinah in v priobalnem pasu bo vreme spremenljivo z meglicami in krajevno megljo. V hribovitem svetu bo vreme lepše s pretežno jasnim nebom. V visokogorju bo jasno.

Jutri bo na Primorskem in delu Notranjske sprva oblačno, popoldne se bo delno zjasnilo. Drugod bo sončno z nekaj jutranje in dopoldanske megle po nižinah.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 7.43 in zatone ob 16.25
Dolžina dneva 8.42

LUNINE MENE
Luna vzide ob 16.00 in zatone ob 7.13

NA DANASANJI DAN
1963 - Nad osrednjo in jugovzhodno Evropo se je zadrževal izjemno močan anticiklon, v Sloveniji so bile izmerjene rekordno visoke vrednosti zračnega tlaka. Ob 7. uri jutraj je tlak, preračunan na morskem nivo, v Murski Soboti znašal kar 1052 hPa, v Mariboru 1051 hPa, v Novem mestu 1050 hPa in v Ljubljani 1049 hPa.

PLIMOVANJE
Danes: ob 2.40 najnižje -16 cm, ob 8.34 najvišje 52 cm, ob 15.49 najnižje -64, ob 21.55 najvišje 32 cm.
Jutri: ob 3.21 najnižje -17 cm, ob 9.11 najvišje 51 cm, ob 16.21 najnižje -65, ob 22.30 najvišje 35 cm.

MORJE
Morje je skoraj mirno, temperatura morja 12,5 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C
500 m11 2000 m5
1000 m9 2500 m3
1500 m7 2864 m2
Vrednost UV indeksa ob jasnem vremenu sredi dneva doseže 1.

Po 38 letih ponovno polna luna na božični dan

HOUSTON - Za vse, ki radi opazujejo dogajanje na nebu, bo letošnji božič prinesel dodatno darilo, polno luno. Nazadnje je bila polna luna na božični dan, 25. decembra, leta 1977, naslednja se obeta leta 2034, navaja ameriška vesoljska agencija Nasa. Tokratna polna luna bo že 13. letošnja, saj smo lahko polno luno julija letos občudovali kar dvakrat. Jutri bo polna luna nastopila ob 12.11, ko pri nas še ne bo vidna, bo pa vžela ta dan ob 16.46 in zašla v soboto, 26. decembra, ob 7. uri in sedem minut. Lunini ciklusi so dolgi približno 29 dni in pol, medtem ko je koledarski mesec dolg od 28 do 31 dni, zato se dnevi, ko nastopijo polne lune, premikajo vzdolž koledarja. Po navedbah Nase decembrsko polno luno, zadnjo letošnjo, imenujemo tudi polna mrzla luna, ker se pojavlja na začetku koledarske zime.

Z invalidskim vozičkom na Kilimandžaru prek višine Triglava

DAR ES SALAAM - Boštjan Lederer, mišični distrofik, ki je že od otroštva prikovan na invalidski voziček, in njegova prijateljica Vesna Škrli sta skušala osvojiti najvišjo goro Afrike Kilimandžaro. Prav na vrh Ledererju ni uspelo priti, a so z dosežkom, presegel je višino Triglava, kljub temu zadovoljni. Uresničitev cilja jim je preprečila nepredvidljiva narava in slabe vremenske razmere. Prišla sta do višine 3720 metrov. Na vrh se je nato povzpel eden od članov odprave Sašo Korene. »Vremenske razmere v zadnjih tednih so bile obupne. Poti so postale kanali, polni blata in ogromnih skal, težko prehodne tudi za zdravega človeka, kaj šele za voziček,« je dejal Lederer.

PISMA BOŽIČKU Največ jih je s skromnimi željami

LJUBLJANA - Božiček je lani prek Pošte Slovenije prejel več kot 15.000 pisem in risb otrok, letos pa bo po prepričanju pošte to število še višje. V tem času božiček prejme več sto pisem dnevno. Najmlajši si najpogosteje zaželejo igrače, vedno več pa je tudi pisem s skromnimi vsakdanjimi željami. Božiček s pomočjo Poštarja Pavlija odpiše na prav vsako pismo. Božiček je svojo pisarno na pošti odprl že v začetku decembra. Lani je odpisal vsakemu, ki je pripisal svoj naslov, v pismu pa je priložil tudi majhno presenečenje. Tako bo tudi letos.

Otroci večinoma pošiljajo pisma z željami ne le zase, pač pa za vse otroke. Pošiljajo tudi risbe in ročno izdelane izdelke iz različnih materialov. V pismih Božičku običajno povedo, da so bili pridni. Zadnja leta so med željami tudi mobilni telefoni in tablični računalniki. Predvsem malce starejši otroci si želijo tudi nematerialnih dobrin, na primer, da bi bili vsi otroci srečni. Vedno več pa je tudi pisem s skromnimi vsakdanjimi željami, so pojasnili na pošti.

Po njihovih besedah so zelo zanimiva tudi pisma, ki jih Božičku pošljejo skupine iz vrtcev in šol. »Ti izdelajo plakate, pošljejo svoje podpise, odtise rok in podobno, skratka prave male umetnine,« so zapisali. Kot zanimivost dodajajo, da je Božiček letos že prejel tudi pismo iz Belorusije, na katerega bo seveda odgovoril in mu priložil majhno darilce.

POSTOJSKA JAMA - S Predjamskim gradom skoraj milijon obiskovalcev Z živimi jaslicami zaključujejo rekordno leto

POSTOJSKA - V Postojnski jami bodo letošnje leto zaključili z okoli 3,5 milijona evrov čistega dobička, potem ko so vknjižili 18,2 milijona evrov prihodkov. S tem v družbi zaključujejo rekordno leto 2015, v katerem je samo Postojnsko jamo obiskalo 670.000 ljudi. Ob koncu leta bodo obiskovalce v jamo še dodatno vabile žive jaslice. Postojnska jama je skupaj s Predjamskim gradom letos našela 970.000 obiskovalcev, so v podjetju povedali na novinarski konferenci, na kateri so podali obračun poslovanja v tem letu.

Med gosti so izpostavili turiste iz Italije, Južne Koreje, Nemčije, Japonske, Slovenije, ZDA, Francije in Tajvana. Največje število obiskovalcev so zabeležili avgusta, ko jih je bilo 130.000. V letošnjem letu so za investicije namenili 2,2 milijona evrov. Med drugim so prenovili vhodno dvorano in peron v jami, most čez reko Pivko, Postojnska jama se je predstavljala tudi v slovenskem razstavnem paviljonu na svetovni razstavi Expo v Milanu, prenovili so vivarij in trgovino. Še več investicij pa načrtujejo v pri-

hodnjem letu, ko naj bi med drugim za prenovu hotela Jama in prvo fazo prenove promenade slavnih namenili 6,2 milijona evrov. V prazničnih dneh bo sicer Postojnska jama goste privabljala tudi z živimi jaslicami, ki ponujajo šestnajst prizorov svetopisemske zgodbe o božjem rojstvu je v najlepših kapniških prostorih. Od 25. do 30. decembra si bodo obiskovalci lahko predstavno ogledali približno 12-krat dnevno. Letošnja novost je sicer možnost predprijave za ogled jaslic; doslej so prejeli 7500 takih prijav.

PARIZ - M. Claude Umrla lastnica prestižnega bordela

NICA - V bolnišnici v Nici je v soboto umrla 92-letna Francozinja Madame Claude, ki je v prejšnjem stoletju v svojem prestižnem pariškem bordelu gostila mnoge znane osebnosti, med katerim naj bi bila tudi John F. Kennedy in Marlon Brando, poroča francoska tiskovna agencija AFP.

Madame Claude, katere pravo ime je bilo Fernande Grudet, je bila na svojem višku v 60. letih prejšnjega stoletja, ko je imela pod okriljem okoli 500 vrhunskih prostitutk, ki so zaslužile na tisoče frankov vsako noč. Njen pariški bordel blizu Elizejskih poljan pa je veljal za najbolj prestižnega na svetu.

Claude je postala slavna v Parizu v 50. letih prejšnjega stoletja, ker je z ulic pobirala propadle modele in igralke, ter jih uporabila v svoji dejavnosti.

»V grob bo odnesla mnoge skrivnosti, bila je prava legenda,« je povedal nekdanji načelnik pariške policije Claude Cancès. Dejal je, da je v 60. letih delovala kot ovaduhinja, s čimer si je zagotovila imunitev, vendar jo je na koncu pokopala utaja davkov.

Ni pa bila priljubljena v vseh krogih. Igralka Françoise Fabian, ki je madame igrala v filmu iz leta 1977, je povedala, da je Claude prezirala tako moške kot tudi ženske. »Moški so bili denarnice, ženske pa luknje,« je Fabian povedala za Vanity Fair ter jo primerjala s priganjačem sužnjev z ameriškega juga.

VESEL BOŽIČ
IN SREČNO **2016**

